

A NOSA TERRA

ANO XIX • 14 DE MARZO • 1996

PERIÓDICO GALEGO SEMANAL

Nº 717 • 200 PTA

PENEIRA DE ALCALDES

A. García Seoane,
alcalde de Oleiros
(independente)

'Duas empresas perderon
trinta procesos abertos
para obstaculizar a nosa
política urbanística'

(Páx. 16 e 17)

Xan Reboreda,
alcalde
de Mondariz (PP)

Governa desde 1970
un dos últimos redutos
franquistas

(Páx. 4)

Xosé Bieito Seara,
alcalde
de Maceda (BNG)

'Fannos a moción de censura
porque temen
o noso crecemento'

(Páx. 7)

Só fala de respeito á *especificidade basca e catalana* e o PP galego outorga

Aznar xa comeza a marxinar a Galiza

O PP, como fixera UCD,
esquece a Galiza como
comunidade histórica
aceitando unicamente a *especi-
ficidade basca e catalana*. Aanar
só se refire a estas comunidades
cando fala de respeitar a pluralida-

de, esquecendo sistemáticamente a Galiza. Nas conversas que vai manter
esta semana o BNG cos outros nacionalismos periféricos (PNV, CiU, EA e
máis ERC) tratará de que Galiza non quede relegada na reconfiguración do
Estado, cerne dos próximos pactos de goberno.

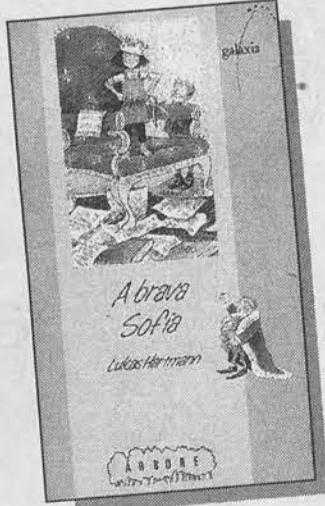

PP e PSOE buscan novas estratéxias na Galiza

A BRAVA SOFÍA

Lukas Hartmann

Unha rapaza alegre e respondona,
enxeñosa e destemida: ela é a
brava Sofía, a protagonista dunha
novela intelixente, crítica e
divertidísima.

galaxia

MULLERES DESPOIS DO 8 DE MARZO

Felisa Chinchentru, economista

"No corazón de cada nai hai un desexo de que a filla non sexa explotada"

(Páx. 12)

Así funciona o fogar de dia para prostitutas en Vigo

(Páx. 11)

Manifestacións contra a discriminación laboral, no Dia da Muller Traballadora

(Páx. 9)

Sectores do PP tentan asegurar a continuidade de Manuel Fraga, mentres o PSOE busca unha estratéxia coa que frear aos nacionalistas

Os deputados conseguidos polo BNG removen a política galega

ALFONSO EIRÉ

As eleccións do 3 de Marzo están a facer variar as estratéxias dos partidos estatais na Galiza, funcionando os dous deputados acadados polo BNG como motivo impulsor. Desde o PP tratan de asegurar a continuidade de Fraga Iribarne como candidato para as próximas autonómicas temerosos de perder o goberno. Desde o PSOE andan a percutir dunha fórmula para amortecer o ascenso do BNG. Ambos partidos estatais nerviosos porque os nacionalistas medran as suas expensas e, de seguir a progresión, superarian os catrocentos mil sufráxios.

A presencia dos dous deputados do BNG en Madrid está servindo para que PP e PSOE traten de reorientar a sua laboua parlamentar no Congreso, tal como anunciamos nestas mesmas páxinas que ia suceder semanas antes das eleccións. A principal idea que comenzaron a debater ambos partidos é a posibilidade de artellar grupos galegos no Congreso. Desde os sectores más gallegistas de ambos partidos reclaman unha meirande autonomía dos seus deputados para poder contrarrestar a laboua que van desenvolver os parlamentarios do BNG. Tamén se afirma que un posíbel pacto do PP con CiU deixaría totalmente desprotexidos aos galegos nas fileiras do PP nun suposto papel reivindicativo para Galiza.

A posibilidade de ter grupo parlamentar próprio é unha idea coa que gostan de xogar os sectores más *gallegistas* do PP e PSOE. Cuiña Crespo, Vitorino Núñez e persoas afectas a esta corrente do PP galego, inciden nesta posibilidade. O mesmo ocorre no PSOE, chegando a propoñelo Pedro Mariño, con resposta de Francisco Vázquez de que "hai que facer algo", neste senso e "traballar sobre o tema" en datas próximas, segundo informou *La Voz de Galicia* o 12 de Marzo.

O deputado electo do BNG, Francisco Rodríguez, considera que tanto PP como PSOE o que tratan é de dar unha imaxe gallegista para contrarrestar a acción política do BNG, "pero co actual regulamento parlamentar, saben ben que é imposible constituir un grupo parlamentar propio". Estes fumeiros, considera Rodríguez, que "os vai levar pronto o vento, como ocurriu xa outras veces, só é necesario que co-

mece a dinámica parlamentar. Se ollamos para o Parlamento galego decatámonos que, con grupos propios, votaron sistemáticamente contra propostas que ian dirixidas a defender os intereses de Galiza".

O PP non formará grupo

O PP tamén desmentiu oficialmente que pensara formar un grupo parlamentar propio no Congreso, ainda que si anunciou que formaría no Senado un subgrupo como xa ocorreu na pasada legislatura. Subgrupo cuxa virtualidade práctica non pudo ser constatada publicamente ao longo dos tres anos de funcionamento. Desde

a dirección do PP en Madrid consideran estes rumores de grupo propio ou de realizar unha política diferenciada como propostas "secesionistas", chamando directamente a Fraga que se ve na obriga de atallalas con prontitude. Fraga precisou que "só será útil para a defensa dos intereses de Galiza un grupo forte e sólido no congreso dos Deputados como o que forma o Grupo Popular".

Mais os desmentidos non agachan a preocupación existente no PP galego. O descenso en términos porcentuais en Ourense e Pontevedra; o retorceso significativo en ciudades como Vigo donde a dereita perdeu dous pontos e que BNG e PSOE por xunta se situou a tan só 30.000 votos do PP, está levando a que cada vez máis sectores da dereita galega reclamen que Fraga se volte a presentar como candidato ás próximas eleccións autonómicas. Consideran que o teito electoral da maioria absoluta só o poden manter sendo Fraga o candidato, aínda que nesta estratéxia está tamén o de impedir que Cuiña Crespo sexa o sucesor. Alguns

A política que leva o PSC en Catalunya é o espello ao que se miran alguns socialistas galegos.

Algunos sectores están na procuraduría *merlo branco* que puidese ter tirón eleitoral e puidese ser assumido por Cuiña, Vitorino e Cacharro

O BNG considera que a evolución do voto sitúa en inmellorables condicións para abordar a presidencia da Xunta.

A. PANARO

sectores están na procura, de novo, dun *merlo branco* que puidese ter tirón eleitoral dabondo e que puidese ser assumido por Cuiña, Vitorino e Cacharro, ou por algúns deles, rachando a entente. Pero para isto precisariase tempo. Un tempo que só pode proporcionar Fraga. De momento o presidente só se limita a dizer que, cando se vaia, deixará todo "perfeitamente arranxado".

O PSDG na percuta de identidade

Despois de cada elección no

PSdG-PSOE repítense invariavelmente as mesmas propostas e os mesmos debates. Un sector considera que é o momento de "repensar" o PSOE, reclamando "unha política máis nacionalista", en palabras, nessa ocasión de Xerardo Estévez, o alcalde compostelán. Carlos Príncipe xa falara igual o día despois dos comicios, sen que tivese eco e David Balsa, da Xuventude Socialista, afirma que "xa o vimos demandando desde hai tres anos".

A política que leva o PSC en

Catalunya é o espello ao que se miran algunos socialistas galegos. "Definir a suas políticas autonómicas de e para Galiza e travallar en vectores complementarios aos do PSOE pero na mesma dirección", en definición de Xerardo Estévez. O alcalde compostelán que o PSDG "debería de centrarse nos temas que podemos ser autónomos: a lingua, a cultura, as infraestruturas, a estructuración territorial ou as políticas de equilibrio entre o interior e o exterior", ainda que a rolda informativa a realiza en idioma español.

Estévez considera "un dado importante" a preséncia do BNG nas Cortes e o exemplo do PSC que pretende seguir (cando sectores do PSC reclaman a independencia total co PSOE) teria como principal finalidade a obtención do voto urbano cara as próximas eleccións autonómicas, perguntándose se os votos do BNG proceden estrictamente do campo nacionalista ou se deben a que o PSOE non é máis autónomo.♦

O BNG comeza as conversas cos demais grupos o dia 14

Os nacionalistas tentarán unha fronte comun no avance autonómico

O papel chave dos nacionalismos catalán e basco na configuración do próximo Governo vai permitir que se discuta de novo a configuración estatal que quedou aparcada no 23-F. Os nacionalismos periféricos queren facer unha fronte comun para discutir co próximo governo. As conversas entre CiU e PNV xa comenzaron e o 14 de Novembro comenzaran os contactos do BNG cos demais partidos.

Tanto PNV como CiU rexeitan que poda existir unha fronte comun á hora de negociar co PP para a formación do próximo governo, porque, segundo afirma Duran i Lleida, "caña un defende intereses diferentes". Ainda así considerou que "se xurde a oportunidade de dar un pincharneiros a unha situación histórica os nacionalismos teñen que estar alí". Tamén Iñaki Anasagasti afirmou que é prematuro falar dun fronte comun entre PNV e CiU para negociar con Aznar, más tamén pensa que nas "questións nacionais sería bó un acordo".

Tamén o BNG é partidario de que haxa unha posta en comun entre os distintos partidos nacionalistas. Segundo Francisco Rodríguez o BNG vai a comezar as conversas cos outros grupos

"tentando que a situación sexa o máis favorábel posibel para Galiza". Así, ás 11,30 do dia 15 terá lugar en Madrid a primeira reunión cos representantes do PNV. A delegación basca estará encabezada por Iñaki Anasagasti e polo BNG estarán presentes Xosé Manuel Beiras e os parlamentarios Francisco Rodríguez e Guillermo Vázquez. Un dia antes, o 14, data na que se acreditarán os deputados galegos a reunión será con EA. Tamén está prevista unha reunión con CiU e con ERC, ainda que non está concretada a data.

Tamén Rodrigo Rato se puxo en contacto co BNG para ter un cámigo de opinións, máis desde os nacionalistas galegos non lle atopan moitas ganas á dereita española de telos como interlocutores pois, tres días despois de recibir a primeira chamada, están ainda agardando unha nova comunicación.

A formación de governo

Nas negociacións para a formación de Governo no Estado hai unha idea que sobranea sobre as demás: a nengun partido lle interesa unhas eleccións repetidas en Agosto, por más que desde a dereita se lance a imaxe de que o PSOE estaria interesado en impedir un governo de Aznar. Sería o xeito de minimizar o fracaso do PP de non conseguir formar Governo, bótandolle a culpa ao PSOE. Por iso González aparenta dar todas as facilidades e se nega a contemplar unha alternativa ao PP, chegando a un acordo cos nacionalistas periféricos e con IU.

Tanta imaxe de cooperación quer dar o PSOE co PP, na sua posibel chegada á Moncloa, que xa iniciou as conversas para traspasarlle os poderes. Esta celeridade foi criticada polo parlamentario do BNG, Francisco Rodríguez, que lle recorda ao PSOE que non estamos "nun re-

xime presidencialista", acusando a Felipe González e ao seu Goberno de "despreciar ao Parlamento, pois non aguardaron nem sequer á constitución da Cámara nin ás consultas do Rei. Non digamos xa á investidura como é preceptivo". Tamén o presidente catalán, Jordi Pujol, criticou a González no mesmo senso.

Esta atitude de González rebaixa o papel de bascos e, sobre todo dos cataláns, nas negociacións, ao desbotar o acordo entre nacionalistas e progresistas para formar Governo.

se Aznar non é quen de acadar os apoios precisos. Esta foi a proposta realizada polo voceiro do BNG, Xosé Manuel Beiras, aos poucos minutos de coñecerse os resultados, o próprio 3 de Marzo. En 1993 o PP reclamaba que, ainda perdendo as eleccións, nada impedia unha fórmula alternativa de governo ao PSOE, no que puidese coincidir o centro-dereita español, cos nacionalistas bascos e cataláns.

Pacto autonómico

O PP, agora en maioría minoritaria, depende de novo dos cataláns para lograr a investidura. O PSOE non se vai abster para non deixar como única oposición a IU. O PP pretende un apoio explícito dos nacionalistas cataláns. CiU considera que ao máis que poden chegar é á abstención firmando un acordo de legislatura, pero primeiro querem que Aznar consiga á presidencia non só co

seu apoio. Mentre, desde o mundo empresarial catalán están a presionar no PP para que desprase a aqueles dirixentes que máis beligerantes foron co catalán, incluído o seu responsable no Principado, Vidal-Quadras. Mais desde CiU considérase que o apoio ao PP só se realizará pola sua parte se existen concesións moi importantes en matéria autonómica. O sector máis nacionalista non considera dabondo certas contrapartidas económicas que si podería otorgar o PP, pois iría en contra "da conciencia nacional de Catalunya e seria perjudicial nun medio prazo, pois xa non existiría o referente do español". Afirman tamén que CiU representa as clases medias e non á oligarquía catalana que estivo aliada co franquismo, polo que non temen ás presións externas.

Desde o PNV tentan quedar tamén á marxe dun apoio explícito a Aznar, afirmando que non son imprescindíbeis, pero consideran que "se non se toma o basco en serio, aceitando os principais puntos do noso programa, a beligerancia do PNV pode colocar ao PP nunha situación moi incómoda", afirma Iñaki Anasagasti. Para o voceiro do PNV trátase de "cumplir o Estatuto de Gernika, de recoñecer a participación das autonomías en Europa, incluído o Consello de Ministros Europeu e de que Aznar realice os xestos necesarios para facerse creíbel".

EL GAT INVISIBLE / EL TEMPS

Unhas negociacións perigosas para Galiza

Despois das eleccións do 3-M prodúcese a coincidencia xeralizada de que é preciso retomar a evolución do Estado das autonomías, pechada co golpe de Estado do 23-F e postergada polo goberno socialista nos tres últimos anos, froito da indefinición do PSOE, da presión do nacionalismo español máis intransixente e das campañas desestabilizadoras contra as nacionalidades históricas, maiormente Catalunya. Agora a espalhidade económica, cultural e política que poña como exemplo de nacionalismo o caso de Bósnia, descubre as virtudes de CiU e PNV, recitando cánticos de governabilidade e de responsabilidade estatal. Ao ABC, El Mundo, Cope, Cascos, Trillo, Aznar, Fraga e mesmo a António Ramilo, parécelles ben o nacionalismo catalán.

Moito nos tememos que desde estes sectores sigan sen entender cal é o verdadeiro cerne da cuestión, o problema constitutivo que afecta as estruturas do Estado e tenten resolvelo dunha maneira exclusivamente práctica, para sair do paso e chegar á Moncloa.

O PP, mália ser o representante xenuino da dereita española, terá que redefinir a súa política, en coeréncia coa pluralidade do Estado. Pero, a traxectoria dos conservadores mostra que non son de fiar na cuestión autonómica. Non se pode esquecer que AP estivo en contra dos pactos autonómicos de 1981, mediante os que se acabou definindo a estrutura do Estado no marco da Constitución. Que Fraga Iribarne, daquela líder popular, apresentou recursos de inconstitucionalidade para dificultar a

aplicación deses pactos. No seu programa incluían a reforma da Constitución para acabar co título VIII, entre outras propostas en idéntica liña.

O 23-F serviu á dereita española e a AP para tranquilizarse no tema autonómico, pois a LOAPA supuxo a total paralización do proceso e impidiu calquer avance, incluídas a delegación de novas transferencias. AP, reconverteida en PP, aceitaba por primeira vez a Constitución e o Estado descentralizado; a participación do nacionalismo catalán e basco na dirección do Estado, pois agardaban ter que contar con eles para constituirse en goberno.

Os resultados das eleccións de 1993 e o pacto entre PSOE e CiU coa colaboración do PNV, que desatrancaron o proceso autonómico comenzando de novo as transferencias, levou a que o PP e as forzas sociais apoiantes, voltasen a descalificar aos nacionalismos periféricos, facendo unha interpretación españolista do sistema constitucional e tratando de impermeabilizar a maioria española a respecto dos nacionalismos periféricos. Unha das suas principais propostas que emerxía no meio dos insultos era a de *pechar o marco autonómico*, instaurando o *café para todos*.

Agora Aznar volta a falar de respeito á "especificidade e pluralidade", pero, para el, só existe a "basca e catalana" que son as da súa comenidade para os acordos. Tentan deixar, unha vez máis, como xa ocorreu en tempos de UCD, de onde proceden vários

dos dirixentes populares actuais, a Galiza marxinada. Mentre tanto, o PP fai mornecas folclóricas de galeguismo cara o próprio país pero non reclama igualdade de consideración, nem sequer á hora dos pronunciamentos públicos.

Esta postura, ademáis de ser altamente perjudicial para Galiza, pon tamén ao PP nunha situación moi delicada. Desde Catalunya e Euskadi, CiU e PNV, non se fian non tanto das verbas agarimosa dos dirixentes populares, senón dos seus feitos. O PP ten como espello da súa asunción autonomista a Galiza e pretende exportalo a unha Catalunya que renega del por franquista. A imaxe que reflicte é certamente negativa: violentos ataques ao nacionalismo, política lingüística a prol do español, política cultural folclorizante, falta de liberdades nos medios de comunicación, incapacidade de diálogo coas forzas sociais, supeditación ao ideario opusdeista...

Ante esta situación, o papel do BNG como principal interlocutor dos outros nacionalismos periféricos, pode ser a única garantía de que Galiza non sofra unha nova discriminación. Todo vai depender da capacidade de presión social galega e tamén da solidariedade de bascos e cataláns. Pero hai algo que deberán de ter en conta CiU e PNV: os procesos evolutivos das nacións non son estáticos nin están consolidados. O papel que xogan eles hoxe, pódeto xogar Galiza dentro dalguns anos.♦

DEMOCRACIA NOS CONCELLOS

Xan Reboreda ve en perigo a sua continuidade na alcaldía e daquela está a perder os nervios, como sucedeu o 3 de Marzo nun colégio electoral da parroquia de Toutón, na foto. À esquerda, detalle da placa da rua José Antonio.

Xan Reboreda é o típico caso de alcalde franquista dentro do PP **Mondariz, a política do piche**

Non tan significado como Xosé Castro, rexedor de Ponteareas, o alcalde de Mondariz, Xan Reboreda, governa a vila cunha mistura de autoritarismo franquista —foi nomeado en 1970 e continua no posto— e caciquismo

■ H. VIXANDE

Xan Reboreda Enríquez, alcalde de Mondariz, non quer falar para os *fatos*. Chama así aos medios de comunicación en referencia ao Faro de Vigo e negase a sair nos xornais. Mesmo na procesión do último Corpus Cristi eludiu falar diante das cámaras da Televisión de Ponteareas para dar unha opinión sobre o acto relixioso no que participaba. A discreción evitou a Reboreda significarse como un dos alcaldes de pasado e presente franquista do Condado, como ocorre no caso de Xosé Castro, rexedor de Ponteareas.

En Mondariz a rua José Antonio non mudou de nome co fin da ditadura, Xan Reboreda é fiel ao seu pasado, ainda que permitiu que moita da cartelería do concello figure escrita en galego.

A vila de Mondariz é un exemplo sobranceiro de estabilidade política. Desde 1948 até a actualidade leva dous alcaldes.

En 1970 Reboreda substituiu ao anterior rexidor cando este ingresou en prisión. O conceleiro do BNG Emilio González Avián cre que no Condado non houbo transición. Nesa comarca continúan á frente do concello as mesmas persoas que xa estaban no momento de morrer o ditador Francisco Franco, agás o alcalde de Salvaterra, Artur Grandal, que xa navigou por case todo arco político: comezou coa UCD, pasou ao PSOE e agora recalou no PP.

Reboreda traballou na Caixa Galicia, pero houbo de abandonala cando un empregado fuxiu con diñeiro negro

amábel, co que recompensa aos veciños más leais. Cunha política municipal basada no asfaltado de camiños, Reboreda ve como a oposición se aproxima ao goberno, mentres el vai perdendo os nervios.

Nas primeiras eleccións para a constitución das corporacións municipais, en 1979, os alcaldes de Salceda, Mondariz e Ponteareas concorreron á consulta nunha forza política propia, *Unión del Condado*. O resultado foi conquistar un escano de Deputado Provincial para Xosé Castro. A partir desse momento foron acollidos na casa popular, daquela Alianza Popular, e nas seguintes eleccións lexislativas Castro foi designado senador. Neste punto está a clave do diferente talante entre Xosé Castro e Xan Reboreda. "Acubillado baixo a condición de aforado, Castro non dubidou no momento de enfrentarse a todo o mundo e facer o que lle petou, mentres que Reboreda, sen esa cobertura, temeu algo máis as consecuencias", explica Emilio González Avián. Porén, Reboreda manifesta formas similares a Castro cando se trata de entender a política municipal. A transparencia non existe e mesmo os presupostos do concello non son expostos nos taboleiros oficiais, a lei só se cumpre en parte e únicamente son publicados no Boletín Oficial da Provincia.

Nas últimas eleccións municipais a lei D'Hondt deulle a vitória a Xan Reboreda. A oposición —PSOE (3), BNG (2) e CNG (1)— sumou máis votos que o PP, pero este se fixo con sete dos trece concelleiros e daquela acadou a alcaldía. Estes resultados son síntoma do desa-

cordo dunha parte dos veciños coa xestión popular.

Da Cámara Agraria á alcaldía

A entrada de Xan Reboreda na política, nos últimos anos do franquismo, non difire moito da forma empregada por outros caciques rurais. Secretario da *Hermandad de Agricultores* (unha espécie de Cámara Agraria do sindicalismo campesiño vertical da ditadura), Reboreda repartiu favores e sumou clientela até ser nomeado alcalde. A partir dese momento, a sua vida profesional mudou. Cos anos foi contratado pola Caixa Galicia, até que tivo que abandonar o posto de traballo cando un empregado fuxiu con diñeiro negro depositado na entidade bancaria. Desde entón, vive da dedicación exclusiva como alcalde: na actualidade sete millóns ao ano máis as dietas. O seu soldo más os complementos achégase aos dez millóns, e representa o 5% do presupuesto (200 millóns) nunha povoación de 7.000 persoas.

"O principal logro do alcalde foi o crecemento urbanístico nulo —ironiza o concelleiro González Avián—, a súa política básease en asfaltar e pór puntos de lus. O planeamento urbanístico existe como mecanismo caciquil. Os seus próximos non teñen problemas cando queren construir unha casa, pero os inimigos políticos han de coidarse en ter todo en orde". Reboreda goberna co apoio da pouca economía xerada no Concello, uns poucos transportistas e contratistas de obras, pero tende a monstrar unha face amábel diante dos seus achegados. A política do piche de asfaltados de ruas até as leiras dos veciños más fideis, é a punta de lanza do seu quefacer.

Non se sabe de nengunha subvención que Mondariz pedira á Xunta, ao Estado ou á Unión Europea. Mentre o alcalde veciño Xosé Castro, acostuma a botar man desta opción, Xan Reboreda renuncia a tal posibilidade. Para os concelleiros da oposición semellante postura resposto á incapacidade do rexedor municipal no momento de idear proxectos nos que investir os cartos. Pero a vila apenas ten os servizos públicos esenciais: centro de saúde, polideportivo e mercado de abastos. Só do 10% das vivendas teñen auga da traída municipal, o resto abastécese con traídas particulares e con pozos.♦

Botar man da Lei de Bases de Régime Local para impedir a participación

O grupo popular ten na corporación de Mondariz a sete concelleiros, pero a Xan Reboreda sóbranlle tres. A equipa de goberno, composta por catro persoas, fai e desfai e sobre o pleno municipal apenas recain responsabilidades. Un exemplo foi o ultimo que se celebrou, o 29 de Decembro pasado, cando nen o grupo de goberno nin o PP presentaron proposta nengunha e toda actividade estivo xerada polas mociones, proposicións e perguntas da oposición. A organización do pleno corre a cargo do secretario municipal, Reboreda pon os votos e de cando en vez intervén para aclarar o sentido do sufraxio dos concelleiros do

seu grupo, para evitar maus entendidos e que os resultados non correspondan coa pretensión inicial do alcalde. Ningún se desmanda. Contodo, o autoritarismo non está presente nas reunións da cámara municipal. O formalismo co que se abordan os plenos fai incesaría calquer intervención para constriñir a acción opositora.

Pero non sempre fai do rodillo o eixo da política municipal, as veces aproba propostas da oposición. Foi o caso da moción do BNG para facer un Regulamento da Venda Ambulante, pois ben, en Setembro pasado o alcalde aceitou que se elaborase esa norma e para

iso comisionou a un concelleiro do Bloque que é veterinario. Á hora da verdade non facilita o traballo da Comisión que ten que redactar a disposición municipal e nen sequer fai por convocala.

Unha situación semellante sucede cando os membros da oposición lle pediron que se integrase na Plataforma Pro Enclaces da Autovía no Condado. Reboreda dixo que si, pero nunca acudiu a unha reunión da mesma.

Reboreda porfa da democracia, pero tomou boa nota dalguns dos seus preceitos. Precisamente pode governar sen

consultar o pleno grazas á Lei de Bases de Régime Local, unha norma que levou o presidencialismo aos concellos e que limitou moito o control democrático das decisións alcaldías.

Nos últimos temos Xan Reboreda comeza a perder os nervios, os axustados resultados electorais presáxian o fin da maioria absoluta e anúncian un goberno municipal con outra cor. Nesta situación emárcase

o incidente que protagonizou na xornada electoral do tres de Marzo cunha presidenta da mesa da parroquia de Toutón (ANT 716). "Ten medo —explica Emilio González Avián—, podería perder a alcaldía ou podería rematar o mandado inabilitado por algunha irregularidade que cometía, así se explica que mudara as formas e pasase a ter un comportamento abertamente agresivo".♦

O alcalde ás veces aceita as propostas da oposición, pero logo non as leva a cabo

O S ATRANCOS DA ADESIÓN PESQUEIRA

A frota perdeu grande parte dos seis mil empregos que dela dependian

Luxemburgo derrota a *Merchant Shipping Act*, pero o Reino Unido produce danos irreparábeis na frota de arrastre

■ SEVERINO XESTOSO

A indemnización fixada polo Tribunal Europeu para os armadores galegos prexudicados pola *Merchant Shipping Act* ou Lei de Rexisto británica, non compensará os investimentos e as perdidas de tres anos de inactividade. O sector pesqueiro celebra a derrota do proteccionismo e a confirmación da Política Común de Pesca, pero confirma as prediccions pesimistas dos armadores sobre o dano que un preito estatal de longa resolución podería causar aos que confiaban no tratado da Unión.

O Tribunal de Luxemburgo pronunciou unha sentencia que obriga ao Reino Unido a indemnizar aos armadores galegos e bascos polos danos que lles causara a *Merchant Shipping Act*, coa que os británicos estableceran no 89 restriccions aos investimentos extranxeiros en barcos da sua bandeira.

"O tribunal confirmou a lexitimidade dos investimentos no sector pesqueiro británico -comentou a Asociación de Armadores de Buques do Gran Sol (Arposol)- Todo parece tan natural como os investimentos británicos en determinados sectores da economía nacional, en concreto o turístico. Un dos pilares básicos da UE é a liberdade de circulación de capitais e a non discriminación en razón de nacionalidade".

O encabezamento da comunicación que a xerente da Asociación de Armadores en Sociedades Conjuntas (ANASCO), Margarita Maiza, remitiu aos interesados na mañá do dia 5, foi Noraboa a todos: gañamos. O pre-

A reconversión está a ser case total.

sidente da Asociación de Empresas Pesqueiras Conxuntas (Interpesco), Xan António Tovio Neira adverteira nunhas declaracions á *A Nosa Terra* en Abril de 1989, que o preito contra os ingleses estaba gañado pero nunca podería a indemnización, por elevada que fose, o quebranto de sete anos de amarre.

O conflito coa Lei de Rexisto produciríase o 1 de Decembro do 88, cando se publicou no Reino Unido a disposición que na Parte II prescribia a nacionalidade e residencia británicas para más do 75 por cento da propriedade dos barcos de pesca abandeirados coa cruz de San Andrés.

A lei proteccionista, expresamente dirixida aos armadores galegos e bascos, afectaba a 94 barcos, dos que 67 tiñan a Coruña como porto de base ou descarga (neste grupo incluíanse os de Ribeira, Celeiro e Burxela), 13 de Ondárroa e os 14 restantes de Marín e Vigo. O 70 por cento destas unidades adi-

cábase ao arrastre.

Seis mil empregos en xogo

O investimento total nestas empresas cifrábase ne 9.500 millóns de pesetas e o emprego directo en 1.300 traballadores. Xan António Tovio, calculaba daquela que a lei coa que os británicos desafían a Política Común de Pesca, puña en perigo seis mil postos de traballo entre os empregos a bordo, en terra, e os indirectos dependentes destes arrastreiros.

Todo ficara en suspenso desde Abril do 89, data límite para poder rexistrar os barcos consonte a *Merchant Shipping Act*. Ata Xuño do 90 non comeza a elaboración de rexisto que xa aparece establecida a partir de Setembro dese mesmo ano. A disposición obrigou a amarrar barcos ou a facer esporádicas saídas con risco de apresamentos e multas.

A Comisión ditaminou que proxecto de lei podería estar en contradición coas disposicións

do Tratado relativas ao direito de establecemento. O Governo de Londres apostou por un proceso lento de xustiza, coas demoras engadidas polo litíxio entre o Estado e a nacente lei comunitaria, con claro dano para os armadores. A Lei británica violaba claramente o Tratado de Roma e en particular os artigos 7.52 e 221, relativos á liberdade de movementos de capitais e á non discriminación segundo a nacionalidade. Os británicos ignoraron a recomendación da Comisión e a advertencia da DX XIV sobre a oportunidade de aplicar un procedemento de infracción.

O proceso continua no Tribunal de Luxemburgo. A moral dos interesados sobre inteiros ao reconecerse a principios de Febreiro a opinión do Advogado Xeral, que citando xustisprudencia da Corte Europea da Xustiza, adiantaba os seguintes pronunciamentos: Non cabía dúbida da infracción; os demandantes sufriran danos; os demandantes fixeran todo o posibel para evitar seren prexudicados e os demandantes deberían ser indemnizados, con respecto dos danos punitivos contemplados no seu caso pola lexislación inglesa.

O informe conclúe: "Compre reseñar que a opinión do Advogado-Xeral non é vinculante perante a Corte Europea da Xustiza. Con todo, é unha opinión cunha argumentación tan rotunda e contundente que estariamos extremadamente sorprendidos,

dos se a Corte non a adoptara maioritariamente".

De feito, así aconteceu nunha sentencia que invoca o principio de reparación de danos, causados por Estados membros aos particulares polas violacions do direito comunitario. "A reparación; a conta dos Estados membros, dos danos causados a particulares polas violacions do direito comunitario, ten que ser consonante co prexizo por estes sofrido; a falta de disposiciones comunitarias neste eido, corresponde ao ordenamento xurídico interno de cada Estado membro fixar os criterios que permitan determinar a cuantía da indemnización".

Queda por saber cal é a cantidade de que se lle debe reclamar ao governo do Reino Unido. Especúlase con cantidades que van de 6.000 a 10.000 millóns, con cálculos realizados a partir do desemprego acumulado desde amarre, mais os intereses da débeda. En todo caso, no Muro coruñés estiman que unha cantidade de que rondase os cen millóns por barcos non estaría moi lonxe da realidade. As reclamacions procuran abranger so tres ou catro grupos claros e doadamente taxábeis toda a problemática da frota. Despois de aplicarlle a *Merchant Shipping Act*, a frota salvou a meirande parte das suas unidades pero as empresas experimentaron unha fonda reconversión. Nas reclamacions entrarán danos emerxentes, lucro cesante, barcos parados etc.

Destes barcos depende máis dos 65 por cento das descargas no porto de A Coruña. Despois do pau que significou a ofensiva doutra comunitade autónoma sobre a frota de arrastre, a axuda da Xunta chegou tarde, mal e arrastro, cando xa quedaba pouco que defender.

Cumpridas as prediccions de hai sete anos, os armadores pasan de ser considerados no Reino Unido coma un fato de bandidos a estableceren xurisprudencia. Pero a lentitude da xustiza causou moitos más danos que beneficios lles puido traer o Tratado. ♦

Os británicos perden o preito pero afunden a frota

A *Merchant Shipping Act* ou Lei de Rexisto da Mariña, do goberno Thatcher, non tiña pretensión de razón senón que estaba deseñada coma un torpedo para desbandar aos armadores do Sul que a coberto do paraugas comunitario quizesen acceder aos barcos e os caladeros británicos.

O mal causado polos británicos equivale a unha reconversión completa das empresas e á perda de moitos dos seis mil empregos direitos e intermediaos destas pescas.

O goberno Thatcher quería esi-

xir aos ciudadáns comunitarios o traspaso das suas accions á británicos redidentes no Reino Unido. O Artigo 7 do Tratado proíbe expresamente toda discriminación aplicada en razón de nacionalidade.

A Lei de rexisto tamén é incompatible cos artigos 52 e 58 do Tratado pois que restrinx o direito de establecemento no Reino Unido a nacionais doutros estados membros. Tamén é incompatible co artigo 221 do Tratado xa que non concede aos nacionais doutros estados o mesmo trato que aos británicos para participaren no capital

O Governo de Londres apostou por un proceso lento de xustiza, coas demoras engadidas polo litíxio entre o Estado e a nacente lei comunitaria

de compañías e empresas.

A ofensiva procede dun goberno conservador británico que mantén inmellorábeis relacións co partido do que é presidente o titular da Xunta, incluso a nivel personal. A *Merchant Shipping Act* nunca foi concebida

para gañar no Tribunal de Luxemburgo senón para producir todo o dano posibel na primeira potencia pesqueira do continente, representada polos armadores galegos, que xa tiña que aturar as condicions de adesión comparativamente más inxustas de todos os Estados mem-

bros, con 17 anos de caréncia.

O delito dos armadores galegos foi comprar empresas británicas en paro por falla de rendabilidade, e xerar emprego e beneficios. A capacidade de reactivar en breve prazo unha frota morta causara sorpresa na industria da pesca británica. Para sorpresa dos armadores, o ministerio español de Agricultura e o comisario Marín en particular, consideraban que a compra de arrastreiros británicos contradecía o seu obxectivo de amortizar tonelaxe pesqueiro e actuaron coa consecuente indoléncia. ♦

■ O Tribunal Superior anula un PERI coruñés aprobado polo concello e a Xunta

O Tribunal Superior ven de anular o Plano Especial de Reforma Interior (PERI) do bairro coruñés das Lagoas por incumprir este a normativa vixente, xa que suprimía as dúas zonas verdes previstas no Plano Xeral de Ordenación Urbana (PXOU) da Coruña. Dase a circunstancia de que a sentenza anula o visto bon dado pola Xunta á modificación do PXOU e constitúe un varapau tanto ao goberno galego como ao coruñés. O fallo resposto a un recurso contencioso administrativo interposto por un afectado pola expropiación forzosa dos terreos situados no PERI e abre a posibilidade de reclamaren o resto dos afectados polo expediente de expropiación dos terreos. As obras incluídas nese PERI xa se están a executar. O Tribunal de momento non entra nunha posíbel falsificación de planos, xa que é obxecto dun procedimento pola via penal.♦

■ A policía local retira cartaces alusivos ao alcalde en Cedeira

Un grupo de mozos de Cedeira apresentaron unha denuncia no xulgado de Ortigueira xa que a policía local arrincara uns cartazes que eles colocaran na vila. O cartaz aludía ao alcalde do PP, Leopoldo Rubido, a quem, desde hai cinco anos, os pais dun colégio público da vila reclaman que construa un pátio cuberto. Cando os mozos viron que os axentes da policía local arrincaban os cartazes, perguntáronlle se tiñan unha orde xudicial e respondieron que tiñan unha orde dun superior. Os denunciantes queren que se aclare se foi o alcalde quem deu a orde.♦

■ A Xunta aparece como patrocinadora dun festival de "guapas"

Nalguns concellos apareceron cartazes anunciando un festival de beleza, organizado pola Empresa Garalva e co carimbo da Xunta de Galiza. A deputada

do BNG, Olaia Fernández, dirixiu unha pergunta no Parlamento para saber o grao de responsabilidade da Xunta neste espectáculo, se existe e, se non, que medidas vai tomar contra a empresa por utilizar o nome do Governo galego. A parlamentaria nacionalista pregunta, tamén, canto investiu para este espectáculo e sobre a

política dirixida a protexer dignidade da muller. A empresa Garalva ofrece un espectáculo a vilas e concellos que chama Galicia Bella del 96. Ofertan un festival que presenta "la belleza, elegancia, simpatía y figura de la mujer galega" ademais de desfiles de "guapas" en mini short, bañador e traxe de gala.♦

■ Folga de fame dos presos independentistas mentres en Cataluña conseguén o indulto

Despois de que Duarte Abad Loxo, preso en Teruel, estivera xa quince días en folga de fame, é agora Xabier Filgueira, na cadea da Coruña, o que recolle o turno rotatório. Tanto os presos políticos como as suas familias e comités de apoyo reclaman o seu translado á Galiza para cumplir a condeza. Os Comités Anti-Represivos lembran que o Parlamento Europeu xa se pronunciou a prol do cumprimento das condezas en cárceres próximos ao entorno do preso. Por outra parte, familiares e amigos dos presos e presas dos GRAPO, tamén en folga de fame, denúncian o péssimo estado de saude destes e concéntranse todos os Xoves ás sete e media na rua do Príncipe, de Vigo, para pedir solidariedade contra a dispersión.

En Cataluña, tras rematar o período eleitoral, o Consello de Ministros ven de indultar aos dous presos que continuaban na cadea tras unha operación dirixida por Garzón e que os levou a xuízo en 1992. Dos trinta encausados, só Joan Rocamora e Josep Musté permanecían en prisión. O indulto era esperado pero tamén se sabía que o o Governo do PSOE non o levaría a cabo até que pasara o 3 de Marzo. A presión da sociedade catalana, denunciando os abusos das detencións e das torturas, fixo que o próprio Departamento de Xustiza da Generalitat solicitara o indulto ao Ministerio de Juan Alberto Belloch.♦

■ Lobeira e Bello substituirán a Vázquez e a Rodríguez no Parlamento

O secretario xeral de Galiza Nova, Bieito Lobeira, e o concelleiro do BNG en Ferrol, Xaime Bello, substituirán no Parlamento galego aos recién eleitos congresistas, Guillermo Vázquez e Francisco Rodríguez, respectivamente. Os dous novos parlamentarios eran os seguintes nas listas polas circunscriptiós de Pontevedra e da Coruña.♦

■ A inflación en Febreiro subiu máis do que se agardaba

No mes de Febreiro o Índice de Prezos ao Consumo (IPC) subiu un 0,3%, situándose no que vai de ano no 0,9% e deixando no 3,7% a taxa interanual (a dos últimos doce meses). Coa suba rebaixouse a taxa interanual en duas décimas, pero non se acadaron as previsões iniciais de que a rebaixa fora maior, xa que Febreiro é un mes tradicionalmente inflacionista. Os expertos tiñan confianza no comportamento dos prezos dos alimentos e nunha redución significativa, como sucedeu en anos anteriores, cando chegou a baixas de até 0,5%, pero non foi así e os alimentos só descenderon un 0,1%. Medicina e transporte foron os grupos nos que a suba foi maior, un 0,9% e un 0,7%, respectivamente.

Os dados, coñecidos o Martes 12, non dan conta da agardada rebaixa do IPC, máis ao forte sacrificio salarial dos traballadores. O mesmo dia doce foron desvelados os datos do desemprego, que no conxunto do Estado subiu en 5.152 desocupados máis. Ao tempo, o Banco de España, nun intento por dar pulo á economía, baixou os xuros en 0,5 puntos, deixándos nun 8,25%. Os sindicatos reaccionaron ante os dados recién coñecidos exixindo para Galiza unha defensa dos sectores básicos e planos de industrialización. Neste sentido a cíg dixo que "o aumento do desemprego e a caída do consumo son demonstrativos de que existe unha política errada por parte do goberno que é incapaz de aproveitar a moderada reactivación económica para a creación de emprego".♦

■ Comezou o primeiro xuízo polo apartheid en Suláfrica

Vinte persoas compareceron no primeiro xuízo que se leva a cabo en Suláfrica, na cidade de Durban, en relación ao anterior réxime de segregación racial. O ex ministro de Defensa Magnus Malan proclamou a sua inocencia pero se lle considera o responsable de formar grupos de asasinios a soldo que participaron en matanzas contra a povoación negra, a máis coñecida foi a de Kuamakuta, onde morreron mulleres e nenos. O obxectivo destes grupos era eliminar aos membros do Congreso Nacional Africano, liderado por Nelson Mandela.♦

■ A policía entra nun hospital a perseguir folguistas

A folga de varios días que levan a cabo os traballadores da limpeza do hospital do Meixoeiro, en Vigo, pertencentes á empresa Amalis, fixo que o xerente do centro botara mano de gardas de seguridade e mesmo da Policia. A cíg denunciou que gardas de seguridade da empresa Securitesa, estaban impedindo a entrada ao centro dos usuários do mesmo e invitaron a estes a denunciar no Servizo de Atención ao Doente os problemas que tiveran para acceder. A situación chegou ao seu punto máximo cando o Martes 12 compareceron membros da Policia con material antidisturbios que, acompañados dos gardas de seguridade, entraron no hospital. A tensión produciuse porque buscaban aos traballadores en xornada de folga, chamados polo xerente. A xunta de persoal do centro convocou unha protesta diante do mesmo o Xoves 14 pola mañá, pedindo a dimisión do xerente e denunciando a represión dentro do hospital.♦

■ Xuízo contra un ecoloxista agredido pola policía

O Xoves 14 ás doce da mañá tivo lugar o xuízo contra o membro da Plataforma pola Defensa do Miño, Daniel López Vispo, por desordes e agresións contra a policía municipal. A Plataforma lembra que os feitos aos que se refire o fiscal tiveron lugar cando os ecoloxistas entraron no concello de Lugo para falar con algun dos responsables da ubicación do recinto feiral ás beiras do Miño e que foi o policía municipal Xosé Reboredo López o que deu unha patada a Daniel López Vispo cando estaba no chan, suxeito por outros dous axentes. O ecoloxista pasou polo hospital xa que rompeu varias costelas e os seus compañeiros cren que a agresión foi realizada con premeditación xa que López Vispo é un dos membros más destacados da Plataforma. Asimesmo, reseñan "que non é reciproca a actitude do fiscal que pede condena para o agredido e non para o agresor".♦

■ Os veciños protestan pola empacadora de Ribadumia

Cun peche no concello entre o once e doce de Marzo, un grupo de veciños de Ribadumia protestou contra a decisión do pleno de aprobar a instalación dunha empacadora no polígono de Cabanelas. Ainda que os grupos da oposición, PSOE e BNG, votaron en contra, os sete votos do PP serviron para a aprobación. Os voceiros da plataforma contra a instalación acusaron ao alcalde, Xosé Ramón Barral, de regalar un terreo cun importante valor económico a SOGAMA sen coñecer que contraprestacións vai receber o concello.♦

GALIZA E MUNDO

CONFLITOS NOS CONCELLOS

Xosé Bieito Seara, alcalde de Maceda

'Coa moción de censura están a recoñecer que o fixemos ben e que teñen medo a que nos consolidemos'

Ao acabar o BNG a alcaldía de Maceda, gráciás a contar con cinco concelleais e o voto do único edil socialista, as alarmas sonaron no PP ourensán. Con este concello de 3.600 habitantes, sumado aos de Vilariño de Conso e Rairiz de Veiga, ademais dos xa veteranos de Allariz e Vilar de Santos, a mancha nacionalista comeza a espallarse pola provincia. O PP apoiará o dia 16 unha moción de censura que proporcionará previsiblemente a alcaldía a Xúlio Aldemira do PSOE. Ao cerre desta edición a Permanente do BNG anunciaba que non contestaría a este feito dando outras alcaldías hoxe en mans socialistas ao PP, pero que estudará cada caso, cabendo a posibilidade de que os nacionalistas abandonen algúns grupos de goberno.

■ M.V.

Que fixo o BNG nos nove meses que leva no goberno?

Abordamos todos os temas de importancia, desde o servizo de auga, ás obras de infraestrutura básica nas parróquias nas que empregamos 50 millóns. Puxemos en marcha vários proxectos en colaboración

coa Deputación e máis coa Xunta. Tamén prestamos atención á Casa da Cultura, á limpeza do castelo, a remodelación da biblioteca, a escola de música, ao centro de formación. A outra liña de actuación é a tocante á relación cos veciños, atravesada da información directa, revitalizando os concellos. Celebramos máis de 30 reunións.

Que son os concellos?

E unha reunión dos veciños da parróquia que ten moita tradición e que por aquí inda queda en moitos lugares, ainda que estaba esmorecendo. Nos démosle de novo pulo. É un proceso moi laborioso, ainda que tivo unha acollida moi boa polos veciños. O concello é un órgano que hai que ter en conta, máxi-

me cando están presentes as autoridades do municipio como era no noso caso. Serve para facer suixerencias e mesmo para nomear os seus representantes. Esta política de participación vecinal comprobouse tamén polo nacemento neste tempo de catro asociacións culturais, unha de mulleres rurais e outra de comerciantes e empresarios.

Que posibilidades de desenvolvemento ten Maceda, ademais da agricultura e o comercio?

As feiras de aquí, como se sabe, teñen moita tradición. Nós queríamos revitalizalas, transformándolas nun mercado que se celebrese todos os Sábados, iso serviría para ofrecer novos lazos de unión, atraer xente e darlle vida á zona.

No punto de mira

Xúlio Aldemira, o concelleiro do PSOE que agora se aliou co PP, acusaos a vostedes de non ter tido en conta a sua opinión.

Non é así. El vive en Ourense e ás veces había que chamalo e estar pendente del para que aparecese. Aos dous meses xa non se lle via moi interés. Non pensaba que o traballo municipal fose así.

Con todo postúlase para alcalde.

Si, pero está noutra posición. Antes creo que pensaba que o seu único voto ia servir para modificar a nosa política.

E o PP que papel xoga?

O PP tíñanos no punto de mira desde hai tempo. Saben que se continuamos lase consolidar un traballo municipal que logo non tería volta atrás. Un traballo do que agora se ian a comenzar a ver os frutos. Apoian-do esta moción demostran o

positiva que era a nosa labor e o medo que lle teñen. O tema da alcaldía de Maceda chegou a Fraga e a Vázquez. Eles valoran o exemplo de Allariz e Maceda e o concello do BNG de tamaño más similar. O presidente da Deputación, Xosé Luis Baltar, non deixou de aconsarnos, mesmo dando na prensa datos falsos. Con todo, conseguimos sair adiante e consolarnos.

O PSOE di que tomará medidas contra o seu concelleiro.

Os más implicados neste conflito son Xabier Casares e Salgueiro Tizón, da executiva provincial. Hai moitas divisións no partido e mesmo pode haber entre eles quen intente poñer en cuestión ao alcalde do Carballiño que depende do apoio do BNG. Doutra parte, hai que ter en conta que o crecimiento do nacionalismo comeza a preocupar seriamente ao PSOE.

Os veciños que opinan da moción de censura?

Hai un clamor xeralizado en contra. Notámolo na asamblea do Xoves pasado. Mesmo aos partidarios do PP non lle parecen os modos correctos. Estase a palpar a crispación. De feito o PP e o PSOE locais ainda non deron, nesta altura, razón pública de porque actuaban así. A xente vai asistir ao concello o dia da moción de forma masiva, para mostrar a sua repulsa.

No caso de que trunfe que van facer vostedes?

Seremos unha oposición dura e responsabel. É imposible que eles governen ben nessas condicións, ainda que contem con certo apoio das administracións, co fin de que o BNG non saía reforzado desta crise como pensamos que vai sair. ♦

Empresa Xornalística Editora: Promocións Culturais Galegas S.A.

Consello de Administración.

Presidente: Cesáreo Sánchez Iglesias. Vicepresidente: Xaquín Acosta. Conselleiro Delegado: Xosé Fernández Puga. Vogals: Francisco Carballo, Francisco Torrente, Alberto Ansede, Xosé M. Dobarro, Manuel Díos e Manuel Veiga. Secretario: Xan Piñeiro.

Director: Alfonso Eiré López.

Redacción: Gustavo Luca de Tena, Manuel Veiga, Xan Carballo, Horacio Vixande, Arantxa Estévez, Carme Vidal, Anxo Iglesias (fot.).

Correspondentes: Ricardo Sandoval e Merche Vázquez (A Coruña), Xavier Vázquez (Compostela), Carme Ceballo (Ourense), H. Sanfins (Ferrol), F. Rodríguez (Lugo), C. Rato (León), Ana Malde (As Mariñas), Ángel Roura (Ortegal), X.M. Suárez Estévez (O Condado Baixo), H. Naval (A Maríña), X. López Témez (O Bierzo), G. Docampo (Valdeorras), Paulo Nasero (Terra Chá), X.M. Santiago Caprioso (Barbanza), M. Belo (A Montaña), Manuel Díaz (Melide), Xosé R. Castro (O Carballiño), X. Gabriel Pacín (A Fonsagrada), A. Díaz Amor (Ribadeo), M.A. Torres (Verín), Manuel Pan (Bergantiños), Daniel Lázaro, Pepe Rei (Euskadi), Paco Soto (Barcelona), Maribel

A NOSA TERRA

PERIÓDICO GALEGO SEMANAL

Lugide (Asturias), Begoña Moa (Alemaría), Gonçalo Nuno (Porto).

Áxenda: Iago Luca. Pesca: Severino Xestoso.

Colaboradores:

Paula Castro, Manuel Vilar, Xosé Cid Cabido, Pilar Piñeiro, María Alonso, Viki Costas, Avelina Barreiro, Lino Braxe, Primitivo Carballo, X.C. Garrido Couceiro, Narina S. Castroviyo, Anxos Selgado, Amanda Alvarez, Manuel Rivas, Xosé A. Gacino, Xurxo Estévez, Margarita Ledo, Víctor F. Freixanes, Carlos Melia, César Varela, X. Fernández Mateo, António Mascato, X. Iglesias, Rodolfo Dacuña. Internacional: Xúlio Ríos, Patricia Grinberg, Juan C. M. Betelú. Literatura: Xesús González Gómez, Xosé M. Eiré, Miro Villar, Miguel Vázquez Freire, Xosé

Millán. Música: Xoán M. Estévez, Xico Peña, Xoán Manuel Carrera, Oscar Losada. Arte: Fernando Ferro, Fernando M. Vilanova. Cinema e Televisión: Celso López Pazos, Gonzalo Vilas, Carlos Amaro. Arquitectura: Prádico Lizancos. Historia: Francisco Carballo, Anselmo López Carrera, Xesús Torres Regueiro.

Fotografía: Andrés Panaro, Carlos Puga, X. Marra, Che, Xosé L. Díaz, X. L. Suárez Canal, M. Sendón, Tino Viz, X. M. Albán, Démi Alvarez, Voz Notícias, El Progreso.

Ilustración: Xosé Lois, Pepe Carreiro, Calros Silvar, Gonzalo, Xúlio Gaioso, Tokio, Hermida, P. Núñez, Manel.

Corrección lingüística: Fernando Carballo.

Diseño Gráfico e Maquetación: Xosé Taboada.

Administración: Blanca Costas.

Publicidade: Carlos Martínez Muñoz.

Subscriptiōns: Lola Fernández Puga.

Redacción e Administración: Rua do Príncipe, 22, planta baixa (36202 Vigo). Apartado postal 1.371.

Teléfonos: Administración, Subscriptiōns e Publicidade (986) 43 38 30*. Redacción (986) 43 38 86 - 22 24 05. Fax (986) 22 31 01.

Imprenta: E.C. C-3 1958.

Depósito Legal: C-963-1977. ISSN 02-13-3105.

Non se mantén correspondencia sobre orixinais non solicitados. Está permitida a reproducción sempre que se citar procedencia.

PARLAMENTO

A Xunta defende un modelo corporativo esquecendo a representatividade dos sindicatos

O PP opta por perpetuar as câmaras do franquismo mientras impide a democracia no agro

CARME VIDAL

O debate parlamentar sobre o proxecto de lei de eleccións a câmaras agrárias deixou á vista dous modelos políticos de organización do agro. O PP defendeu a pervivencia das câmaras e unhas eleccións que van estar rexidas por membros da administración, mentres o BNG reclamou unha vez más eleccións democráticas no agro que recollan a representación sindical e tildou ás câmaras agrárias de heranza directa da cosa (Câmaras Oficiais Sindicais Agrárias) do franquismo e o PSOE avogou pola sua liquidación.

Unha vez extinguidas as câmaras agrárias locais, o proxecto de lei que vai rexir as eleccións ás provinciais pasou o Martes 12 de Marzo o trámite parlamentar cos votos favorábeis do PP frente á oposición do PSOE e o BNG, que pediron a devolución do proxecto de lei. O deputado do BNG, Alfredo Suárez Canal falou das câmaras como "referencia dunha organización de tipo corporativo e non sindical" que só perviviron nos gobiernos máis reaccionarios frente ao modelo que lle outorga protagonismo á representatividade das organizacións sindicais que no agro non acadaron despois da morte de Franco o papel dos sindicatos obreiros. Alén de cuestionar ás propias estruturas políticas franquistas das câmaras como reminiscencia dos grémios corporativistas, Suárez Canal tirou calquer tipo de funcionalidade, unha vez que os sindicatos cobran forza entre os traballadores do agro e mesmo cando "a administración aparece sen caraúta".

O Conselleiro de Agricultura, T. Pérez Vidal, negou ante o deputado do BNG, Suárez Canal, a representatividade dos sindicatos agrários.

A dade da celebración de eleccións, toda vez que desde o ano 1978 non se renovaron os seus cargos eleitos. Pero o PP pasou de defender o proxecto como un "imperativo legal" a monstrar a sua posición a favor da continuidade das câmaras, nomeadamente na intervención do deputado popular, Fernando Carlos Rodríguez Pérez, para quen "as câmaras funcionaban ben coa UCD, tan ben que o PSOE se molestou en desmantelalas" mentras recoñecía ao mesmo tempo a falta de funcións dos organismos ao dizer que "hai plenos que non se poderían constituir porque morreron moitos dos seus membros".

A pregunta de fondo que suscitou o debate foi a de buscar un sen-

Xunto ás críticas ao modelo apresentado polo goberno –no que falou da teima en non perder o control sobre o agro–, o deputado nacionalista aproveitou a ocasión para lembrar duas iniciativas que o seu grupo apresentara na cámara encamiñadas a promover as eleccións sindicais agrárias e a constituir o Consello Social Agrario como órgano de colaboración entre os sindicatos e a administración. Pediu así unha reconversión das estruturas das câmaras agrárias para o que compriría modificar a lei que as regula co fin de conformalas como órganos consultivos.

Antidemocráticas e machistas

Ademais da crítica da propia natureza dos organismos, o BNG mostrou a sua oposición á propia concepción das eleccións por parte do goberno, toda vez que comprobou que "as xuntas eleitorais estarán nomeadas pola administración sen asegurar a parti-

cipación sindical" e se vai "controlar a o censo, xa que se segue a pensar na afiliación voluntaria".

As eleccións estarán tamén vetadas para unha grande parte das persoas que traballan no agro xa que, ao ser necesaria a afiliación á Seguridade Social, boa parte das mulleres labregas non poderán participar no proceso ao non cumpliren os requisitos previos. "Van ser –dixo– eleccións a camaróns agráriños, porque as mulleres non terán posibilidade de votar". O BNG solicitou que, en caso de se celebrar as eleccións, artellar mecanismos que imidan a discriminación sexista que propón o proxecto de lei. Para Suárez Canal o problema de fondo está en que "o PP non está disposto a que no campo galego se rompan as amarras e os tirantes co pasado".

Tamén o socialista Francisco Sineiro coincidiu en destacar a falta de funcionalidade das câmaras á hora de presentar as suas

"discrepancias de fondo" co proxecto do goberno. O deputado do PSOE lamentou a perpetuación destes órganos provinciais cando "non teñen existencia real, só existen no papel e hai que proceder a sua liquidación" unha vez se extinguiron xa as câmaras locais. Sineiro, respondendo ao conselleiro Pérez Vidal, que falou da necesidade xurídica das eleccións, instou aos grupos parlamentarios a demandar unha reforma da Lei de Bases que regulase as câmaras para "adaptar a representación á nosa realidade" porque senón, pola contra se estaba a "prolongar unha xa longa agonía". A ponencia conxunta defendida por Sineiro levantou as suspicacias do PP para quen "é curioso que o diga agora que gañou o PP as eleccións".

A pesar das peticionais de devolución do texto, o conselleiro de Agricultura Tomás Pérez Vidal na breve presentación do proxecto dixo que buscaba o "maior consenso" e defendeu a necesi-

tido á celebración de eleccións se non se pode apresentar un prego de funcións das câmaras agrárias provinciais. A negativa do goberno da Xunta a recoñecer a representatividade dos sindicatos agráriños e rexeitar a existencia dun órgano de encontro coa administración –como existe no Consello Económico e Social cos sindicatos obreiros– escoitouse como telón de fondo na intención do conselleiro de perpetuar unha organización corporativista do agro. O PP non eludiu recoñecer a sua intención de considerar as eleccións a câmaras como unha "boa ocasión para medir a representatividade", argumento empregado tamén para desestimar unhas eleccións democráticas nas que os sindicatos participaran co papel que lle corresponde, pero o proceso segundo o proxecto ven xa coutado de raíz ao dizer da oposición que seguiu a demandar a chegada de vez da democracia ao agro galego no que se seguen a conservar as estruturas franquistas.♦

ELEIÇÕES XERAIS

Rebaixan a distancia entre PP e PSOE

Os votos da emigración non modifican o resultado eleitoral

O escrutinio dos votos dos denominados "residentes ausentes", o voto da emigración, reduciu a diferenza entre PP e PSOE en 50.000 votos polo que a distancia final entre as dúas opcións estatais maioritarias redúcese ao 1,2% (9.419.000 votos frenta a 9.419.000)

O voto emigrante implica a participación de case 200.000 eleitores por todo o mundo, ainda que a campaña limitase a moi poucas opcións en condicións de facer chegar a sua mensaxe. O BNG fixo desta volta actos en Suiza e

anteriormente, en Decembro, xirou visita a Arxentina e Uruguai Xosé Manuel Beiras. O BNG obtivo un total de 825 votos (0,46%) do total dos emitidos.♦

Votos da emigración

PSOE	101.020
PP	51.344
IU	9.081
CIU	4.816
PNV	1.427
BNG	825
ERC	809
CC	507
HB	433
EA	305
UV	276

Para tapear, comer e ceiar

Cociña caseira galego-portuguesa

Especialidade en:
Arroz de Marisco,
Bacalao ó Portuguesa,
Caldo Verde, Sobremesas Caseiras.

Sabe Ben

RESTAURANTE

García Lorca 8 A Florida (As Travesas) Telf. 23 48 26 VIGO
Horario: 11,30 - 15,30 / 19,30 - 00,00 horas
Descanso: Domingos pola tarde e Luns todo o día.

DÍA DA MULLER TRABALLADORA

As concentracións do 8 de Marzo incidiron na discriminación laboral e na liberdade sexual

As mulleres reivindican o poder de decisión sobre a sua vida

Os colectivos feministas saíron á rúa o Venres 8 de Marzo para reivindicar os dereitos sociais e laborais das mulleres, reseñando que a sua unión é o camiño para acadar intereses comuns. Se houbo un lema comun nas diferentes mobilizacións foi o referido á non discriminación laboral. As mulleres solicitan que "a traballo de igual valor, igual retribución" e que se eliminan as cláusulas discriminatórias nos convénios. Segundo os dados do INE, das catrocentas mil persoas que na Galiza realizan un traballo non remunerado, un 89% son mulleres.

Feminismo, agora e sempre foi a consigna que portaron as manifestantes en Santiago de Compostela. Diferentes colectivos apoiaban a concentración: as secretarias da muller da CIG, CCOO, UGT e USO, a Asociación Galega da Muller, Mulheres Nacionalistas Galegas, Grupo de Mulleres da Universidade, Colectivo de Mulleres Ensinantes, Feministas Independentes Galegas, Mulleres e Teoxia, Alba e Area. Como noutras concentracións do país, apreciouse a incorporación ás mobilizacións de mozas novas, o que foi interpretado polos colectivos como unha sinal de que os obxectivos a acadar son moiitos e que preocúpan á mocedad.

A. IGLESIAS

Na mañán do Venres, cento setenta mulleres secundaron a medida de Mulheres Nacionalistas Galegas de autoinculpase de abortar. No xulgado de garda de Santiago, todas declararon ter abortado fóra dos supostos legais vixentes. A medida enmárcase na campaña que este co-

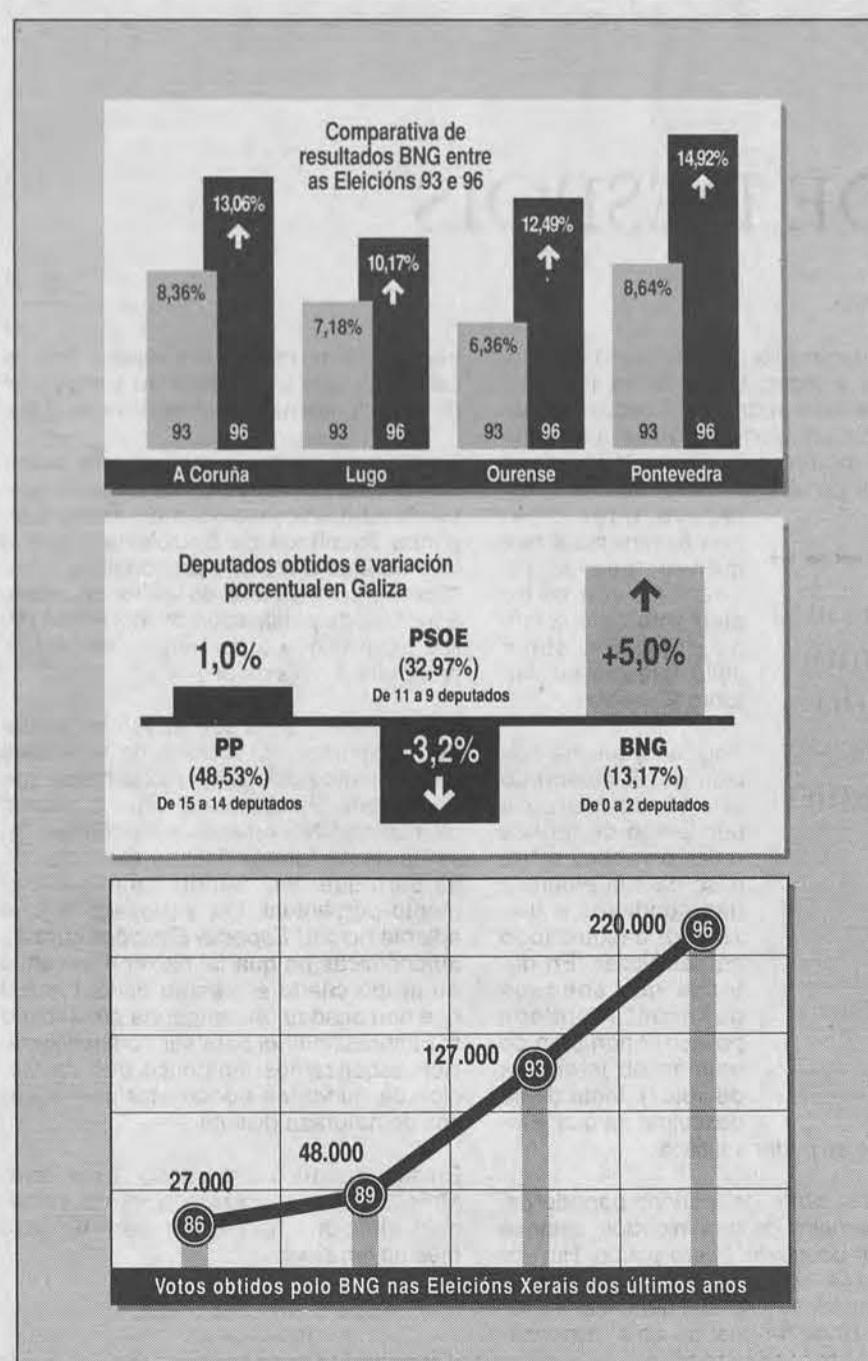
lectivo leva a cabo para solidarizarse con María Concepción F. B., a muller da Coruña que foi condeada a seis meses e un dia pola Audiencia Nacional por ter abortado. Desde as Mulheres Nacionalistas reséñase o carácter retrógrado da medida e se señala que María Concepción so-

meteu a unha intervención sen nengunha medida sanitaria, o que lle provocou unha lesión no útero. Por outra parte, lembraron na concentración do 8 de Marzo que a sanidade pública iníbese de realizar abortos, deixándolos en máns dos médicos privados. Precisamente, o Sábado 9, con-

vocaron unha concentración reivindicando os dereitos reprodutivos da muller e a capacidade para decidir sobre o seu corpo.

Na cidade de Vigo, representantes dos sindicatos CCOO, UGT e CIG concentráronse diante da Delegación de Traballo. Ainda que o delegado tardou por atoparse nun acto, as sindicalistas puideron entregalle un escrito no que se referían á discriminación laboral. Neste suliñaron que os contratos precarios producían a exclusión na cobertura da Seguridade Social e que se destinaban maioritariamente ás mulleres. Pediron a revisión dos convénios, a voluntariedade da reducción da xornada como opción individual que non afecte aos dereitos laborais e a figura das axentes para a igualdade.

Xa pola tarde, as mulleres de Vigo participaron nunha manifestación conjunta baixo o lema *Alianza entre mulleres. Traballo, dignidade e independencia* foron as reivindicacións desta mobilización que reuniu a uns centos de mulleres e que rematou coa leitura dun comunicado pola xornalista Sefi Fernández. Tampoco se esqueceron das presas políticas en folga de fame antes de rematar a xornada cunha festa nun pub da cidade.♦

GALIZA SAIU GAÑANDO

220.000 RAZÓNS PARA TRABALLAR

Hoxe Galiza conta máis.

Coa presenza de dous deputados nacionalistas nas Cortes do Estado, Galiza directamente, sen intermediarios, fará-se escutar, vai participar na decisión sobre cuestións vitais para o noso País.

Para que Galiza saia gañando defendemos firmemente o noso compromiso coa sociedade galega: na defensa dos sectores básicos da nosa economía para que poidamos producir e xerar riqueza, no mantemento e mellora dos servizos sociais públicos e de calidade, na defensa dos dereitos e das liberdades democráticas e na consecución dun papel máis importante para Galiza no Estado.

Co apoio recibido, coa forza de todos, e na illusión de conseguir o mellor para Galiza, traballaremos tamén en Madrid con redobrado esforzo.

Contade con nós

TRES VISIÓN DO 10 DE MARZO

M.V.

Un milleiro de persoas reunii a CIG en Vigo e Ferrol e unhas seiscentas UGT e CCOO que só se manifestaron nesta última cidade para conmemorar o 10 de Marzo, Dia da Clase Obreira Galega. A importancia da celebración é más simbólica que numérica, toda vez ademais que esta vez caia a Domingo e xusto unha semana despois dunha xornada eleitoral que xa ocupara a non poucos sindicalistas no papel de intervenidores e apoderados eleitorais.

Para UGT, o Dia da Clase Obreira Galega non existe, ainda que a última hora se engachetara do brazo de CCOO por aquello de manter a unidade de acción entre as duas centrais. De feito os manifestantes de Ferrol eran na sua práctica totalidade membros e simpatizantes de Comisiones Obreras. A central socialista non só non puxo nunca énfase no 10 de Marzo, se non que nen sequera se identifica co seu lema. A sua liña sindical discore por outros lugares.

CCOO, en cambio, celebra o 10 de Marzo, en primeiro lugar porque os mortos do 72 eran afiliados seus, así como o grosor dos manifestantes. As Comisiones estaban daquela a implantarse con forza. Ainda eran iso, comisiones de fábrica, e non ainda unha central estruturada que por outra parte a lei non permitía. A morte de Amador e Daniel pertence á unha época de grandes obxectivos estratégicos: a organización e legalización do sindicato, a democracia, etc. Cubertas as metas institucionais, para CCOO queda agora o

dia a dia. Non hai máis proxecto que o de defender o estado de benestar dos ataques ultra-liberais, o que non é pouco de certo. Nesa perspectiva o 10 de Marzo convértese nunha data histórica, no máis lexítimo, pero tamén no máis limitado, sentido da palabra.

'Non por azar se recorda que o 72 tivo consecuencias en toda Galiza'

A Confederación Intersindical Galega está máis interesada na celebración. É posíbel que, de non ser pola sua obstinación, hoxe non quedase do dia más que unha conferencia e unha oferenda floral. A CIG pula pola convocatoria de manifestaciones, ainda consciente de que as datas simbólicas mobilizan menos que as reivindicacións prácticas e de que mesmo esta en concreto non conta co arraigo histórico e a difusión dun 1 de Maio. Fai iso porque o seu proxecto estratégico non está rematado. A CIG ve no dia da clase obrera galega o nacemento do impulso dos traballadores galegos por organizárense como tales, perdendo a vergonza e o medo a aqueles que desde a dereita e a esquerda "internacionalista" identificaban a nosa identidade co atraso.

Non por azar se recorda que o 72 tivo consecuencias en toda Galiza, con importancia relevante en Vigo, onde chegou a haber 27 mil folguistas, seis mil dos cales recibirían cartas de despido, ainda que non chegaron a materializarse máis de 400. Naquela folga de quince días produciríonse enfrentamentos coa policía e naceron colectivos como Organización Obrera que evolucionaría até o actual PC(r), pero na que xa nun principio late-

xaban reivindicacións galeguistas. No 72 vigués modelouse tamén Galicia Socialista, con principal implantación en Citroën, e a UPG conseguiu formar unha destacada vertente obrera. Os acontecimentos tiveron eco noutras cidades e vilas. Pésie ao medo e á represión houbo conatos de mobilizacións, edición de volantinas, reunións, etc. en moitos lugares de Galiza. Os sucesos prolongáronse ou tiveron rebotes, con novas folgas, durante o resto do ano, sobre todo no mes de Setembro, e da sua importancia fixéronse eco os méios de comunicación de moitos países. Esta repercusión da data por todo o país

vai á par do nacemento do sindicalismo nacionalista.

A realidade de que a Galiza non lle fosen ainda recoñecidos os seus dereitos nacionais fai que para a CIG o 10 de Marzo sexa unha celebración actual. Pero non se ve esa reivindicación específica do sindicalismo nacionalista como un factor superestructural, próprio en exclusiva do marco político, porque de contar este sindicalismo coa mayoría da representación dos traballadores probabel que hoxe non se estaría investindo unicamente nos aseteiros andaluces.♦

INQUÉRITOS E CAMPAÑA ELEITORAL

A GRAN TROLA DE DESPOIS

M. XOSÉ FREIXO MARÍÑO

A lo largo da pasada semana nos medios de comunicación de masas os analistas e representantes de partidos políticos fixeron e refixeron un amplo abano de análisis dos resultados das elecciones do 30 de Marzo.

O acordo era bastante xeral nun aspecto do feito: os inquéritos erraran, foran unha desfeita total. Mais non estaban a dizer toda a verdade. Francisca Sauquillo o venres dia 1 adiantaba nunha tertulia radiofónica que o PSOE tiña dados de que andaban a menos de 3 puntos do PP e seguían a subir. Felipe González xa manexara ese dado días antes ante a incredulidade xeral, e mesmo dixo aquello de "Imos gañar aos inquéritos".

Coido que non mentian, nem era un farol de campaña electoral. Eles andaban a manexar dous, polo que se mirou despois, bastantes mellor traballados. Tiñan nas suas mans as investigacións do Centro de Investigacións Sociolóxicas (CIS) que, aínda que foran pagadas cos cartos de todos, só eles posulan. De seguro que o CIS non traballa coa técnica de respuestas pechadas ou polo menos non só con elas.

O leitor de ANT pode lembrar como nestas mesmas páginas hai duas semanas falouse do tema da "gran trola dos inquéritos" e o seu único interese manipulador. As propostas que no artigo se fixeron tiñeron confirmación e contraste nos resultados eleitorais do 3M. A que aquello escrebeu o que non podía nen imaxinar era

a feira de moinantes (con respeito para os moinantes) que fan tentar de xustificar o inxustificable.

O cúmio das axencias de sondaxes xúnse en Madrid para dicir que non podían sospeitar que en España existira unha "cultura da mentira" e que "hai que reflexionar sobre a validez das técnicas empregadas". Estamos bosi!. En que país do mundo existe unha cultura da mentira? Que é iso? A mentira, cando é sistemática, é unha patoloxía psicolóxica. Están a dicir que este país está tolo?.

Con respeito á segunda desculpa responsibility que ou vostedes son uns perfectos inúteis e están nesa profesión como poderían estar na de vendedores de globos (outro perdón para este grémio) ou seguían tentando engañar á xente.

Nun diario de tirada estatal o director dunha das grandes axencias de sondaxes declara que a pesares dos errores "están convencidos de que en próximas consultas eleitorais os méios volverán

a tirar de inquéritos "e, aínda máis, atrévese a dicir, coma se de farolillos chineses se tratase" as sondaxes eleitorais son un elemento máis as democracias modernas". Tras a fiabilidade acadada posiblemente o que este directivo quer dicir non é, nem máis nem menos, que os inquéritos son outro elemento de folclore de campaña como Julio Iglesias ou Antonio Banderas.

Por certo que na edición de *El Mundo* do día 10 de Marzo e nun artigo de teórica reflexión sobre o fracaso da sua empresa nas sondaxes e que xa o di casque todo no seu titular "En defensa dos sondeos políticos" (sondeos políticos? non eran de opinión ou intención de voto?), tenta de se desculpar xa que é incapaz de se poder xustificar.

Namentres tanto os teóricos pagadores, isto é, os medios de comunicación, estanxe a laiar un pouquín... pero pouco. Hai unha estafa de máis de 600 millóns de pesetas (declarados) e non se denuncia ao estafador!. Unha de tres: ou ao s responsá-

beis deses medios non lles importa tirar os cartos, ou son uns santos ou son parvos de todo. A nengunha das tres dous creto.

Lástima de tempo e medios para poder comprobar a hipótese de traballo que plantearon no artigo citado, mais animo a algúns Facultade de Socioloxía a que o leve adiante e mesmo propónolle o tituto "Como trocar o rumo do eleitor dubidoso a través da publicación de inquéritos falsos". Coido que a porcentaxe deles sorprendería a máis de un.

Para rematar, e xa que andamos a falar de manipulacións, subliñar os despistes dun periódico galego de moita tirada que na primeira plana tenta diminuir o grande avance do BNG errando a porcentaxe de votos desta formación nas elecciones do 93 para que non se note tanto o incremento porcentual. Ou a proxección que adianta no seu Especial Eleccións cara ás autonómicas no que fai baixar 4 escanos ao grupo citado e mesmo dálle 1 a EU que non acudiu en nengunha provincia o 5% imprescindible para ser contabilizado. Non esquezamos tampouco que en Socioloxía nunca se poden mesturar sucesos de natureza distinta.

En fin, pasou o dia pasou a romaria. Mais... canto apostan a que nas próximas eleccións han voltar de novo coa mesma llería?♦

M. XOSÉ FREIXO MARÍÑO estudiou Metodoloxía da Investigación na Universidade de Oxford.

MULLER E MARXINALIDADE

O centro que xestiona Alecrín quer servir de punto de encontro para as prostitutas, de fogar de dia.

den a cotío e que ven o centro como unha paisaxe diferente ao resto do dia. Altérase a orde que as leva da pensión ao *trapicheiro*, que lles suministra heroína, e desde ao traballo e así sempre. Se teñen que ir ao médico ou tramitar a documentación, van ao centro a que as asesoren. Segundo as traballadoras sociais do piso, só con ver o sol ou poder botar unha parrafada con alguém que non forme parte do seu círculo sintense a gusto.

Círculos pechados

Practicamente todos os casos atendidos no centro refírense a inmigrantes latinoamericanas que teñen os documentos sen arranxar e a mozas enganchadas á heroína. As primeiras veñen traballar para Galiza conscientes do que lle van ofrecer aquí. Deixan fillos no lugar de orixe e, a maior parte das veces, envianlle cartos mensualmente. A sua idea está en voltar a América ao pasar un par de anos. Quizais sexan as toxicómanas as que se atopan nunha situación pior. Sira Campos ten estudiado a cidade por zonas de prostitución e a que más medra é na que traballan estas mulleres. A maioría baixaron á rua a primeira vez a conseguir un par de miles para mercar *cabalo*. As suas tarifas son baratas e dependen das suas necesidades, non o toman como unha profesión e evitan a penetración. É o xeito máis rápido de acadar cartos, no só para elas. "As toxicómanas non teñen *chulo* no sentido máis clásico, pero teñen un mozo toxicómano co que viven e para o que gañan. Moitas veñen e contan que non aturan ver ao seu mozo co *mono* e que van facer a rua", comenta a coordinadora. Indica, ademais, que son moitas as que entraron nas drogas pola influencia dos compañeiros ou pola curiosidade ao moverse nun ambiente pechado onde circula a heroína.

É difícil mellorar a opinión que as prostitutas teñen de si mesmas, recoñece Sira. Sentirse soas e abandoadas fai que se entreguen a calquera que faga negocio con ela; este pode dicírse que a mercou por varios millóns e, dese xeito, tela traballando de por vida para pagarle a débeda. A coordinadora do centro conta como as maltratan, enganan e viven delas e, mália todo, elas afirman que é o único que teñen no mundo. Ademais, non

cren que merezan nada mellor por ser quen son. Nalgúns zonas é difícil acceder a elas; negan que son prostitutas, din que son amas de casa. "Elas din a verdade; o que non reconócen é que se prostituen xa de mañán para poder facer a compra", di.♦

Alecrín xestiona con éxito un centro de atención en Vigo

Fogar de dia para prostitutas

■ ARANTXA ESTÉVEZ

Despois de un mes e medio da apertura, o Centro de Dia para prostitutas en Vigo funciona. Esa é a conclusión más importante para as suas responsábeis porque funcionar significa traballo e atención, significa servir de apoio a un colectivo marxinal e ser un punto de referencia diferente en mulleres que viven nun círculo pechado. A adicción ás drogas, xornadas de traballo que non rematan, problemas de legalidade e un grande sentimento de soedade levan ás prostitutas a vivir nun burato.

O Centro de Dia, que xestiona o Grupo de Estudios sobre a Condición da Muller Alecrín, está no centro da cidade, ubicado entre as ruas do casco vello e rodeado de prostitución. A elección do

piso non foi casual; a razón estaba en achegarse ás mulleres. Ademais de informar ás prostitutas dos temas que lles interesan, que van desde o arranxo dos papeis legais para residir até os programas de desintoxicación que hai, o centro conta cun aseo e cunha lavadora á sua disposición. O que era un servizo complementario converteuse no más utilizado e serve de escusa para conversar e relacionarse coas traballadoras sociais.

Sira Campos é socióloga e coordena o centro de dia. Antes de poñelo en marcha, xunto con outras persoas, indagou nas necesidades más urxentes que podían ter as prostitutas da zona. Aseo e lavadora foron duas necesidades que se repetiron na maioria das ocasións. Moitas viven en pensiones, nas que por menos de mil pesetas teñen unha cama, pero non disponen de nengún outro servizo. Elas chegan con grandes bolsas cheas de roupa, que lavan e tenden no piso.

A coordinadora desta experiencia sabe que non lle pode ofrecer unha oferta de salvación ás prostitutas. Nen o pretende, nem elas o queren. "Ademais hai que deixalo claro porque algunas non

veñen por medo á que lle bote mos o discurso moral. Nós non lle podemos ofrecer outra vida, cun novo traballo e todo amanando así que tampoco temos direito a lle pedir nada", comenta. Ainda que, de momento, contan con poucos recursos, se a experiencia piloto vai adiante, poden acadarse outros obxectivos.

O traballo nas ruas, fundamental

Centros como o de Vigo parten da concepción de que hai que mellorar as condicións de vida das mulleres que están na rua sen moralismos de ningún tipo. Téntase facer que reflexionen sobre a súa condicións de vida e das suas posibilidades pero o prioritario é mellorar a opinión que teñen delas mesmas e a súa situación física. "Como se poden dar leccións na situación social que vivimos? Como podes dírille a unha muller que cambie de profesión se coa que ten sobrevive e, en moitos casos, aforra e axuda á familia a sair da pobreza?", di Sira Campos.

Ela e outras mozas que traballan no centro saen a rua; para elas é a parte de traballo más importante. Para que as mulleres vaian ao

centro, hai que coñecelas, darles confianza e evitar os malentendidos. Na unidade de Médicos do Mundo e coa sua colaboración, van coñecendo ás prostitutas, danlle preservativos e xeringas e invitállas a coñecer o centro. Case todas as que ali acuden coñeceron a Sira na rua. O más frecuente é que soliciten a sua axuda para formalizar papeis, poder ter a seguridade social e poñerse en contacto con outros servizos sociais. "Cóstalles ir soas. O feito de que vaía outra persoa con elas e de que non lle importe que sexan prostitutas, déixa-as alucinadas. Moitas pergúntanme se non me importa que me vexan con elas. Sinten que levan o estigma escrito na frente", comenta a coordinadora do centro.

Aproveitando as propias habilidades dalgunhas usuarias do centro, a intención das responsábeis do mesmo é organizar actividades. Xa hai algunas que acu-

'Só con ver o sol ou botar unha parrafada con alguém que non forme parte do seu círculo sintense a gusto'

DUBLIN. A casa dos whiskies vellos

MARTIN CODAX, 11 VIGO - TELÉFONO 22 07 50

MULLER E TRABALLO

Felisa Chinchetru Pérez foi até o pasado ano profesora universitária na facultade de Ciencias Económicas en Euskadi. Durante ese período publicou numerosos artigos e libros entre os que destacan "Economía do trabalho da muller" ou "Factores educativos e o trabalho da muller", onde analisa, através das distintas teorías económicas a situación socio-laboral dun colectivo que, por razões de sexo, ten que enfrentarse aos seus compañeros masculinos en condições de inferioridade. Na actualidade é Xefa de Auditoria, o que non lle impide seguir defendendo uns direitos que cre merecidos. Ao tempo, insiste en que se incluan á par dos seus éxitos profesionais e da sua traxectoria feminista o feito de ser nai de dous fillos.

Felisa Chinchetru, economista

'A clave da incorporación da muller ao mercado de traballo está na formación'

■ PAULA CASTRO

Hai que ser feminista para centrar os estudos na muller?

Eu fui sempre feminista entón non sei se é realmente necesario selo para centrar o aspecto profesional neste campo. Supongo que non o necesitase para facer libros senón para vivir, para establecer unha relación co meu home e cos meus fillos. Coido que si influiu porque desde o momento no que te introduces nunha determinada realidade esta acaba sendo o centro da tua vida. Como economista e como especialista en relacions humanas dirixin o meu labor profesional cara a un grupo que considero especialmente desfavorecido, e como muller suponho que isto era o que mellor coñecia e sabia facer. Trátase dunha necesidade de exteriorizar determinados sentimientos.

Os índices estatísticos que mostran o nivel de participación da muller na economía, permiten coñecer a sua aportación real?

As cifras que manexan as estatísticas non reflestan a realidade social, só a participación feminina na economía de mercado. Na Galiza ou Euskadi, con economias de forte raigame tradicional baseadas no sector agrícola non aparecen os dados de participación da muller, porque non son traballos remunerados e polo tanto non se consideran empregos. Os dados que manexan as grandes líñas de investigación desenvolvidas por economistas como Samuelson tampoco permiten coñecer a realidade social, porque ao calcular o PIB non incluen as aportacións femininas. Pero se están a desenvolver novos índices, como o BEN (Benestar Económico Neto) que si reflejan o traballo da muller no agro e mesmo o traballo doméstico, que entre outras cousas aporta calidade de vida. Ao elaborar os índices de ocupación danse casos de invisibilidade tan escandalosos como os de mulleres que chegan a traballar até

10 horas nunha tenda e non figuram entre esos dados ao considerarse povoación inactiva.

A pesar de incrementarse o número de mulleres traballadoras, a tendencia parece indicar que se seguén a escoller determinados postos considerados tradicionalmente como "femininos".

Efectivamente, tanto na Galiza como en Euskadi o sector primario absorbe a un maior número de mulleres que outros sectores. A causa principal reside na forte discriminación que pervive nos sectores industrial, financeiro e de alta dirección. Pero esta discriminación é igual de patente en sectores como o sanitario, educativo e servizos en xeral, nos que realizando o mesmo traballo o nível retributivo é máis baixo nas mulleres que nos homes.

Políticas institucionais

Á hora de acceder a un posto de traballo a muller ten más dificultades que os homes, cal é a clave para poder modificar esta situación?

Sen lugar a dúbidas, a clave da incorporación da muller ao mercado de traballo está na formación. Neste sentido, onde más se avanza é na ideología das familias. As nais son un importante apoio para que as suas filhas estuden. A educación é fundamental, xa que é aí onde reside o principal freo á resignación. Ainda así, o sistema educativo e a familia son partícipes das relacions sexistas que se dan na sociedade reproducindo modelos de comportamento. O que tamén é evidente é que no corazón de cada avoa e de cada nai rexítase que a filla ou a neta sexan explotadas polo que na medida das suas posibilidades transmiten unha mensaxe de independencia.

As políticas destinadas a promover a igualdade e que proceden de institucións dirixidas á promoción da muller, acadan os obxectivos previstos?

'O salário para as amas de casa serviría para perpetuar a sua situación'

Desde certos ámbitos políticos e mesmo desde alguns grupos feministas estase falando da posibilidade de concederlle un salário ás amas de casa, como avalia esta proposta?

De forma negativa. O feito de que a ama de casa recibira un salário serviría sobretodo para perpetuar a sua situación como tal. Ademais resultaría extremadamente inxusto, tendo en conta que moitas mulleres traballan tanto na casa como fora dela.

reproductora da muller, cada vez é menor a importancia deste factor. O empresario non lle dá tanta importancia porque as auséncias por maternidade son comparables co absentismo masculino provocado por outros motivos, como por exemplo por causa de enfermidade. Eu sintome moi orgullosa de ser economista, pero tamén me sinte orgullosa de ser nai de dous fillos.

Os empresarios prefieren contratar a homes en lugar de contratar a mulleres nos postos de responsabilidade, cales son os argumentos más utilizados para xustificar esta atitude?

Non hai base que fundamente unha discriminación tan forte. Na mayoría dos casos a explicación está nas relacións laborais que se establecen entre os compañeiros de traballo. Estas relacións non se limitan só ás que se dan dentro na oficina senón que inclúen as relacións sociais que se dan fora. É moi habitual ir a un restaurante caro e ver as mesas ateigadas de grupos de homes comendo xuntos. Desa forma inician unha relación de confianza que non existe coas mulleres, que quedan á marxe de grandes decisións o que lles impide acceder a postos de responsabilidade. Trátase dunha sub-relación que ten a sua explicación en modelos culturais, pero que pouco a pouco se van modificando, sobre todo desde a universidade, onde os grupos son mistos. Tamén hai que ter en conta que o número de mulleres con estudos superiores era até o de agora moi reducido e polo tanto a dificultade para rematar con este modelo cultural era máis difícil. Un exemplo moi significativo deste proceso térmolo na familia Botín. Os postos de responsabilidade transmitíanse de pais a fillos, pero agora xa está unha das fillas.

Tense moi en conta o aspecto físico da muller á hora de formalizar un contrato, pero non se cai no perigo de convertir á muller en mero obxecto decorativo ao aceptar esta situación?

Eu non creo que sexa en ningún caso responsabilidade da muller. O que si aceita son distintos graos de conscientización. Igual que na clase obreira non todos son conscientes da sua situación como clase coas mulleres pasa o mesmo. Hainas que loitan constantemente por acabar coa discriminación e outras que prefieren ignoralo. En calquera caso, negome a pensar que as mulleres, áinda por riba, sexamos culpables.

A. PANARO

Hai que apontar en primeiro lugar que as mulleres somos diferentes e debemos seguir sendo diferentes, sempre e cando esas diferencias non conlleven desigualdade. En segundo lugar, que as políticas institucionais son totalmente ineficaces e na maioria dos casos pasan inadvertidas entre a povoación. O problema é que son políticas que parten de institutos ou consellarias da muller que se limitan a animar, e non poñen a sua disposición os medios necesarios para que se dean os cambios. As avaliacions da Comunidade Europea concluíron que eran negativas. Eu coido que unha política illada dunha consellaria non serve. Para conseguir unha eficacia real terían que desenvolverse políticas compartidas polos distintos departamentos, desde o de cultura até o de facenda, pasando polo de economía e demais.

Entre as mulleres hai diferentes graos de conscientización, pero iso non as fai culpables da situación de discriminación'

Ainda que se segue a ter en conta a capacidade

O conflito explica que a Consellaria adiase a sua presentación até despois das eleccións

Os alcaldes do PP revóltanse contra a Xunta tras a publicación da Rede de Centros

■ CARME VIDAL

O conselleiro de Educación, Xan Piñeiro Permuy, tívose que reunir o Martes dia 12 con trinta alcaldes do PP de Lugo para calmar os ánimos despois da publicación da Rede de Centros que deixaba aos seus concellos á marxe do Ensino Secundario Obrigatorio (ESO). Á Xuntanza asistiu, ademais de Permuy e o presidente da Deputación Francisco Cacharro Pardo, o conselleiro de Interior, Diz Guedes, deixando á vista que o tema para o PP xa traspasou os límites dun conflito educativo.

Como xa denunciaron os sindicatos ante o retraso da publicación da Rede de Centros, os conflitos suscitados polo reparto das zonas educativas para a aplicación da LOXSE explican que Piñeiro Permuy só se atreverá a ensinar o documento unha vez pasadas as eleccións de comezos de Marzo. O malestar de grande número de alcaldes do PP e das Asociacións de País, que mesmo amenazan con mobilizaciones se a Consellaria non se fai cargo das suas peticionis, traspasan xa o ámbito da organización educativa para se converter nun conflito que pode ir en breve ao Consello da Xunta para buscar unha solución ás demandas localistas do partido.

Uns trinta concellos de Lugo van quedar sen Educación Secundaria Obrigatoria (ESO) que reclaman para si os governos locais aos que Piñeiro Permuy, sen comprometerse de modo algun, confinou a apresentar as alegacións pertinentes antes do dia 25 de Marzo. Os alcaldes amenazaron, no entanto, coas consecuencias que se poderían derivar do feito de non atender as suas reclamacións. As protestas municipais non venen só dos concellos de Lugo, outros como Lóbios e Entrimo en Ourense tamén demandaron a eso aducindo que os seus escolares terán que trasladarse cuarenta quilómetros para cursar os seus estudos.

A polémica pola rede de centros ven tamén pola propia forma de ser apresentada por parte da Consellaria. Tanto a Confederación de Asociacións de País de Alumnos de Colexios Públicos (CONFAPA) como os representantes dos sindicatos, rechinaron a Piñeiro Permuy que dera ás costas aos órganos educativos á hora de fazer público un documento tan reclamado e de tanta importancia para o futuro educativo do país

A implantación da LOXSE pon no disparedeiro ao Conselleiro de Educación Piñeiro Permuy. A. IGLESIAS

e non os convocase para a sua presentación. A CONFAPA enteirouse do contido da rede polos medios de comunicación mentres os sindicatos –que tiñan orixinado numerosas protestas polo retraso na mesa sectorial– recibian o texto a última hora do dia por medio dun mensaxeiro.

A CIG teme que sexa "papel molido"

As alegacións dos concellos excluidos da rede de centros van apresentar distinta natureza ás dos sindicatos educativos que optaron por facer unha valoración global do proxecto. Anxo Louzao da CIG-Educación, depois de criticar o retraso da Consellaria á hora de facer públicos os seus planos educativos –a lei foi aprobada no 1990 e a reforma cando menos estará rematada no 2000–, vota en falta "a planificación da etapa infantil –de 0 a 3 anos– o que vai ir en favor do ensino privado, onde os nenos comezarán a escolarizarse e logo posibelmente continuen sen se mudar ao público". Outras das carências que denúncia o sindicato nacionalista é a auséncia dos centros de ensino de adultos, as propostas de escolas de idiomas e conservatorios e o deseño de rede de centros de FP que o proxecto fai depender da demanda do alunado sen planificar onde se vai impartir. A CIG considera que a Consellaria ten que aunar a conveniencia de achegar os servizos á ci-

dania coa calidade do ensino público e neste sentido prima a necesidade de que todos os centros onde se imparta a Educación Post-Obrigatoria sexa contemplados os tres bacharellos sen que existan diferencias por zonas na optionalidade dos alumnos. No entanto, Anxo Louzao sospeita que o proxecto pode quedar en "papel molido" se non se incrementan os presupostos dedicados ao ensino público, xa que na rede contémpase a construcción de novos

centros e transformación dos actuais cando "este ano reduciuse o dedicado a este capítulo nun 70% indo para a construcción de novos centros 182.000 millóns de pesetas polo que non hai garantías de que o proxecto se desenvolva".

A reforma vai repercutir negativamente segundo a CIG no colectivo de ensinantes xa que propiciará os desequilibrios salariais, a movilidade, a proliferación de profesores itinerantes

e a reducción do cadro de ensinantes con supresión de prazas, nomeadamente na primaria. Desde as CCOO pensase que a implantación da LOXSE non debe repercutir na diminución de prazas no profesorado debido á ampliación do tempo de escolarización e a reducción da relación alumnos por aula pero, mesmo así fai depender o futuro do colectivo na negociación que se estableza coa Administración na que cre necesario "coa rede na man pór os mecanismos para que o profesorado saiba onde ubicarse". Polo de agora, a publicación da rede de centros non calmou a inquietude do profesorado galego, que ainda non sabe a repercusión que vai ter no seu futuro profesional.

O secretario xeral das CCOO, Emilio Crespo, lamenta que o documento non contemple "a rede de Educación Post-obrigatoria nem a oferta de formación profesional". Crespo augura tamén dificultades á hora de planificar os currículos no período transitório que vai até o ano 2000, tempo no que "un 70% dos alumnos de secundaria quedarán nos centros de primaria". Pola contra, o secretario das CCOO cre que é "poco serio reclamar unha cobertura máis amplia sen que ningún por iso poña sobre a mesa por exemplo o mal estado da educación infantil sobre a que se tece un clamoroso silencio frente ás demandas da secundaria".

Inquietude sobre a falta de garantias de servizos complementarios

Os sindicatos demandan á Consellaria que garanta os servizos públicos necesarios derivados da implantación da ESO que contempla a obrigatoriedad do primeiro e do segundo ciclo. Coa aplicación da LOXSE o ensino obrigatorio incremente en dous anos máis, até os 16. A CIG considera irrenunciábel que a Administración pública se faga cargo de ofrecer o transporte e comedero e require da Xunta que aumente a partida presupuestaria –correspondente aos dous anos máis de escolarización– para non dar pé ás mo-

bilizaciones que se deron este curso para demandar os servizos dos estudiantes.

As CCOO tamén manifestan a sua preocupación pola falta de planificación dos servizos complementarios e chaman a atención sobre a posibilidade de que "unha deficiente oferta do público animara a escolarizar aos nenos no ensino privado". Para Emilio Crespo, "boa parte das inquidanzas que agora se poñen de manifesto estriban na falta de garantias sobre a rede de servizos, sobretodo transporte e comedero".

ECONOMIA

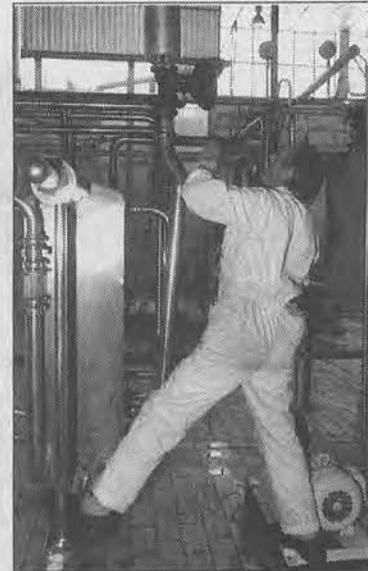
O grupo *Lagasa*, proprietario da pranta, constituiuse con diñeiro público

Iberolacto apresenta o despido colectivo e a Xunta apróba-o

■ A. ESTÉVEZ

O expediente de rescisións de contratos e de peche da fábrica de *Iberolacto* xa está presentado desde o dia 6. Os traballadores comenzaron o dia 13 unha folga dunha semana en protesta pola medida tomada polos proprietarios da pranta de Celanova. A primeira reunión para negociar o expediente non variou a situación; as consellerias de Agricultura e Industria non teñen intención de intervir e non se fai posíbel unha reunión a tres bandas, proprietarios, sindicatos e Administración. Vintecatros traballadores irán á rua.

Lagasa, proprietaria do 75% de *Iberolacto*, quere concentrar toda a sua produción na pranta de Pontedeume e, para isto, pecha a de Celanova, desconvindo as propostas de diversificar e mellorar as instalacións e os derivados lácteos. Para Celanova, non é simplemente a perda dunha empresa xa que é unha zona cunha grande depresión económica; os veciños apoiaron masivamente aos traballadores nun-

ha mobilización que se convocou hai duas semanas. Pero as duas consellerias que poderían mediar no conflito consideran que a empresa está no seu direito ao presentar o expediente. Xosé Gómez, secretario de Acción Sindical da Unión Comarcal de Ourense de CCOO, central con representación na pranta de Celanova, confiaba nunha terceira via de negociación na que a Administración serviría de mediadora. "Queremos facer constar a nosa decepción pola primeira toma de contacto coa dirección da empresa (o dia 13). O único que nos queda por negociar é a extinción de contratos. O resto semella estar pactado; e case seguro que

os proprietarios e representantes da Administración tiveron unha reunión o Martes 12, non sabemos con que interese e o contido da mesma. Pero entre eles xa estaba todo falado e a nós néganos unha negociación a tres bandas", comenta o representante de CCOO. António Marchall, valenciano e proprietario do grupo *Lagasa*, vai seguir aproveitando a matrícula prima de Celanova, recollendo o leite e levándoa a Pontedeume. Xosé Gómez suliña que, ainda que as consellerias deixen todo en máns da empresa por ter carácter privado, *Lagasa* constitúe nunha ZID (Zona de Industrialización en Declive) e, polo tanto, con axudas públicas via UE, Ministério e Consellería de Industria. "Primeiro, negan que tiveran unha reunión cos proprietarios e despois que teñan relación con *Lagasa*", di.

Vintecatros traballadores van querer sen emprego e trescentos cincuenta labregos son os que suministran o leite a *Iberolacto*. Seguirán facéndoo para *Lagasa* pero, segundo Xosé Gómez, é probabel que baixen os prezos á hora de pagar a matrícula prima. O anuncio de despido colectivo ten aos traballadores en folga, efectuando algun corte de tráfico á altura da pranta leiteira. "A António Marchall, que dicía que ia a recuperar a produción desta zona, non lle interesa nada. Incluso vai deixar as instalacións sen uso, abandoadas. O único que quere é o leite", di o representante de CCOO.♦

Dous anos agardando polos cartos e agora néganse a completar o orzamento

A empresa Abad e Saa S.L. reclámalle ao PP máis dun millón de pesetas

■ A.E.

A empresa de construcción Abad e Saa S.L. reclámalle ao PP 1.200.000 pesetas dunhas obras que realizou na Parroquia de Requeixo en compensación á cesión do monto para a festa anual do PP no Faro, pero os populares néganse a pagar.

Seguramente Abad e Saa, dous albaneis que se reuniron nunha pequena empresa para ir facendo obras na comarca de Chantada, non entendean moito de política. Eles son traballadores e, como fixeron desde mociños, cando comenzaron a traballar na construcción, a xente chamaba para facer obras, conviñase o prezo ou non, había un apretón de mans e, can do remataban a obra os cartos entraban no seu peto.

Agora non entenden o que está a pasar. Vai para alá tres anos o coordinador do PP na provincia de Lugo, Xosé Eiravedra, encargoules a realización dun campo da festa, con palco incluído, na parroquia da Requeixo, en Chantada, cun orzamento de 10.320.000 pesetas. Esta obra

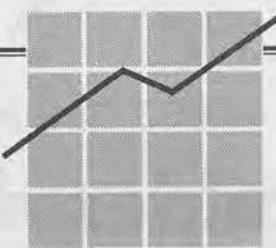
era o pago á parroquia pola cesión do monto para celebrar a festa do partido. Comezaron as obras para estas estiveron paralizadas case un ano en 1993, até que, ante a nova edición da festa, os veciños denunciaron o incumprimento popular e ameazaron con non ceder a campa. Daquelas Eiravedra voltou xunto aos pequenos empresarios e uxueles a terminación da obra antes da festa da Outava, o segundo Domingo de Setembro. Para a data sinalada a festa pude celebrar no novo campo.

Empresa e Eiravedra pactaron catro prazos para a entrega dos pagos: Setembro, Outubro, Novembro e Decembro. Pero non asinaron nada. Só hai un orzamento coas obras a realizar e a cantidade estipulada. Un ano tiñeron que agardar para cobrar os primeiros cartos. Chamadas a Eiravedra, Vixas a Lugo. Non cobraban, eiravedra non sequer os recibía. Buscaron amigos, coñecidos e, alguén os mandou xunto a Xesús Palmou a Compostela.

Na primeira visita, segundo relatan os empresarios, quedáronse

estupefactos. "Palmou, que nos tratou moi ben, díxonos que íamos cobrar grácias a el, que Eiravedra non estaba disposto a pagarnos nada". Palmou deulle algo máis de 9 millóns de pesetas, pero pediuelle que agardaran a pasar as eleccións municipais, para saldar a totalidade da débeda. Así o fixeron. Mais agora Palmou tampoco quer saber nada. Nen os receive en máis dous 10 viaxes que fixeron a Compostela. Os confiados traballadores, o de empresarios é unha legalidade, están incomodados porque non é que xa non gañaran nada coa obra, senón que perderon o seu traballo. Pero o que más os molesta é o desprécio co que os tratan. "Nos só reclamamos o que é noso e nen sequer son quen de dar a cara. Non entendemos nada".

Teñen medo e non querian sair á prensa. "Se por si a caso nos prometen que nos pagan, chámamoste e, pedimósche por favor, que non saques nada. O único que queremos e cobrar o que é noso". Desde o PP afírmase que "xa non hai problema, todo está arranxado".♦

Estancamiento da economía alemana

MANUEL CAO

Logo de alcanzar o crecemento cero no 3º trimestre de 1995, a economía alemana prosegue o seu deterioro retrocedendo no último trimestre un 0,5% en taxas intertrimestrais. O descenso dos investimentos públicos e privados (-7,5%), o escaso medre do consumo privado (1,4%) e o aumento do 3,2% do consumo público explican a evolución do último trimestre. Para o conxunto do pasado ano, o PIB global de Alemania medrou un 1,9% sendo necesario distinguir entre a ex-RDA e a RFA dado que a maioría do crecemento económico xermano nos últimos anos produciuse nos novos Länder (a taxa de expansión media do PIB no período 1992-95 só foi do 0,8%). A previsión para o primeiro trimestre deste ano é dun retroceso entre 0,5% e 1% en ritmo trimestral.

O comportamento da economía alemana ten efectos internos materializados nun nivel de paro de case un 11% en Xaneiro deste ano só contando o paro rexistrado. Se lle engadimos os traballadores inscritos en programas de capacitación e readaptación e os que desistiron de buscar traballo temos un exército de 5,5 millóns de parados que supera á povoación total de Noruega ou Dinamarca. Dado que para a economía xermana estímase nun 2% a taxa de medre mínima para criar emprego todo parece indicar que este problema pode agravarse. Por iso, sindicatos, patronal e goberno acordaron o 23 de Xaneiro o "Pacto para o emprego e a salvagarda do centro económico representado por Alemania" xa referido en ANT.

■ **'Un exército de 5,5 millóns de parados supera á povoación total de Noruega ou Dinamarca'**

Tamén son importantes os efectos sobre da Unión Europea pois o PIB alemán representa un tercio da mesma exercendo o papel de economía dominante ou locomotora no proceso de unificación económica e monetaria seguindo as directrices acordadas no Tratado de Maastricht e no Cumio de Madrid. Por exemplo, o déficit do Sector Público alemán no ano 1995 chegou ao 3,6% do

PIB incumprindo un dos criterios da converxencia o que dificulta a disciplina das contas públicas noutros países. Polo demais, a taxa de inflación segue baixo control e a demanda externa está activando un mellor comportamento das exportacións. As posibilidades de recuperación estriban, no curto prazo, nunha diminución adicional dos tipos de interese ainda que se ve dificultada polo deterioro das contas públicas. No medio prazo, a posuta en práctica das medidas deseñadas no "Pacto polo emprego" xunto coa realización das reformas necesarias para facer frente aos retos da economía global serán as únicas que poderán dar algún resultado positivo.

A economía alemana ten unha influéncia decisiva debido ao efecto arrastre do ciclo alemán nas economías europeas. O seu grao de apertura e interrelación mitiga os efectos do ciclo norteamericano e xaponés. Sen embargo, a toma de posiciones e deslocalización de investimentos nos países do Leste e noutras áreas do mundo pode levar a sobrevalorar, no curto prazo, as análises dunha RFA illada de contexto. A economía da RFA empeza a ser cada vez menos alemán para converterse en máis europea, en sentido amplo. Naturalmente, isto ten efectos positivos e negativos para os diversos colectivos da sociedade xermana e tamén para os doutros países. Daí proveñen os reos e as dificultades de Maastricht.♦

LATINOAMÉRICA A FERVER

A mocidade arxentina quer saber a verdade dos anos muros da Ditadura. Na imaxe unha mobilización en Buenos Aires en apoio das Nais de Maio en 1985. A. IGLESIAS

Adesións: A Comisión mantén abertos dous teléfonos aos que se poden dirixir as adesións (07-54-1) 300-5835 e 300-1015. Ou no enderezo do Congreso dos Traballadores Arxentinos (CTA), na Rua Independencia 766, en Buenos Aires.

O 24 de Marzo unha *Comisión pola Memoria, Verdade e Xustiza* pretende mobilizar o país

Arxentina reivindica a historia a duas décadas do golpe militar

A esquerda arxentina, como toda a latinoamericana na década dos 70, coñeceu o indecible padecemento dunha ditadura militar que arrasou o país por xeneracións. A experiencia dilles

■ X.C.

Até setenta organizacións sociais (de direitos humanos, sindicais, estudiantís, barriais, gremiais e políticas) venen de agruparse na formación dunha *Comisión pola*

Memoria, Verdade e Xustiza, para realizar actividades durante todo este mes de Marzo en diferentes cidades do país, que culminarán o dia 24, aniversario do golpe de Estado, cunha grande mobilización en Buenos Aires.

aos organismos de direitos humanos, sindicatos e organizacións progresistas que só desde a verdade poderá sair adiante un proxecto de transformación democrática.

As entidades convocantes desta mobilización recorren a profundidade da ferida inflingida á sociedade arxentina pola Ditadura, "neste longo ciclo histórico a memoria non estivo inactiva. Foi convocada e cultivada por innumerá-

beis arxentinos que coñecen na sua amplitud os graves feitos de terrorismo que se desplegaron desde o Estado. E que tamén saben que a memoria é un xeito de reflexión, da crítica e do diálogo vital entre as xeneracións".

GRAN BRETAÑA E O ESTADO DE BENESTAR

O NOVO LABORISMO DE TONY BLAIR COÑÉCESE A PAIXÓN PERO NON O PROGRAMA

TERESA BARRO

John Major, o primeiro ministro británico, anunciou que non pensa convocar eleccións até 1997. O partido laborista xa está en pé de guerra polo si ou polo non, pero tampouco ten moito interés en que se convoquen antes de que o "novo laborismo" estexa consolidado.

Este novo laborismo, que comezara con Neil Kinnock e seguirá con John Smith, colleu mais forza con Tony Blair. Se o Blair é mais radical que os outros dous ou menos non se saberá até que quede claro o programa do partido. O que si se sabe é que, dos tres, é o único capaz de gañar unhas eleccións, se cadría por estar más entonado co sentir e o pensar dos británicos de hoxe. Os tres líderes caracterízase pola honradez e a respeitabilidade (o que non é sorprendente, pois que na Gran Bretaña a esquerda foi sempre mais ética e a direita mais libertaria). Mais o Kinnock era algo fruxo e bailareteiro; había nel esa tendencia á pallasada que din que é típica dos celtas, sobre todo dos galeses, e non inspiraba confianza; faltábase *gravitas*. E ao John Smith sobraba *gravitas* e faltaba *imaxinación*.

ción; ás veces soaba como un típico abogado de Edimburgo e como o político que non ten más visión que a do partido.

Tony Blair é moito más desdoador de calificar. Poratrás dunha apariencia tan perfeita e dunhas maneiras e unha educación intelectual tan impecables que son a envexa dos Toris, ten ollos de convencido e até de apaixonado ás veces; en moi pouco tempo "Rambi", como lle chamaban para tirarle peso, virou un "Stalin" acusado de dicator do seu partido.

O certo é que endereitar todo o que destruiu a Thatcher non vai ser labor doador, e tampouco é seguro que o novo laborismo quera facelo, en parte por medo aos eleitores e en parte por non querer voltar ao vello laborismo, acusado por moitos de sectario. Os británi-

cos están fartos da inxustiza e a incompetencia económica que trouxo o goberno conservador, pero, mentres que en principio pensan que o laborismo sería más xusto, non están moi seguros de que seria competente no manexo da economía.

'Endereitar o que destruiu a Thatcher non vai ser labor doador, e tampouco é seguro que o novo laborismo quera facelo'

Tanto a década de 1960, cando por primeira vez en moitos anos chegou ao poder un goberno laborista, como a década de 1980, co goberno de Thatcher, caracterizáronse polo ultraoptimismo. Estas as duas décadas trouxeron na Gran Bretaña a idea de que o mundo era un lugar de oportunidades sen límites onde todo era posibel, e se cadría non foi casualidade que ese espírito fora acompañado dos narcóticos; nun caso, as drogas dos que procuraban evasións estilosas

"hippy", e no outro as dos que xogaban co diñeiro e as accións na City londrina. O soño hippy dos sesenta rematou moi axiña coas guerras físicas e comerciais, e o dos xogadores da Bolsa cando comenzaron a verse os resultados de virar a economía individual e colectiva nun grande Casino dominado pola ruleta.

O optimismo de 1960 fora de pobres: emprego para todos, igualdade educativa e un estado do benestar que garantía coñecidos do berce á sepultura. Todo isto resultou posibel, pero o exceso de optimismo estivo en descansarse na historia e coidar que o futuro non podía traer mais que progreso. O optimismo thatcherista foi de ricos, cando por vez primeira en moito tempo viron a oportunidade de establecer unha desigualdade "xusta" que premiara a quen valera e castigara a quen non; o exceso de optimismo estivo en dar por sentado que a historia remataría co triunfo do capitalismo. En certa maneira o que semella querer facer o novo laborismo de Blair é desintoxicar dos dous ultraoptimismos, o da esquerda e o da dereita. Non vai ser tarefa doada. ♦

No 1976 Arxentina padeceu un corte terrible na súa continuidade histórica. O crimen organizado polos militares foi sistemático, e como lembraba nestas páginas o dirixente sindical Vítor di Genaro "irumpiron no poder cando o movemento guerrilleiro xa estaba políticamente en devalo. Do que se tratava era de deixar á clase traballadora sen os melhores cadros, preparando a reconversión económica e desfendo as conquistas sociais. Por iso a grande porcentaxe dos detidos-desaparecidos eran sindicalistas de todos os niveis".

Castrar o futuro

A xustificación de todas as intervencións militares sempre se fai en función da aparición dunha "situación límite". O golpe militar arxentino foi singular pola sistematización da残酷 e a invención institucional do *desaparecido*. Restauradas algunas formas democráticas no 84, sempre baixo a ameaça de novas intervencións (Aldo Rico, os carapintadas), viviuuse un proceso de catarse que deu lugar ao nacemento do *Informe Nunca Máis*, elaborada por unha comisión presidida por Ernesto Sábato. Aquele viaxe aos infernos foi o intento de establecer a verdade e deu pé ao xuízo ás Xuntas Militares, a condena e posterior elaboración polo consenso radical-peronista das Leis de Ponto Final e Obediencia Debida, e máis tarde os indultos dos ditadores.

O obxectivo estaba sen embargo conseguido. Os 30.000 desaparecidos petan na conciencia dos arxentinos, e o terror que se instalou permitelle gobernar a Menem coa liberdade que dá ter sometidas as conciencias polo medo. Por iso os convocantes da xornada do 24 de Marzo falan da "memoria reconfiante valerosa dos nossos desaparecidos, asesiñados, mortos, presos e exiliados, xunto á convicción de que a historia queda aberta para todos os que sintan a necesidade de grandes cambios". ♦

Cal é a situación legal na que se atopa nesta altura?

Estou a aguardar a notificación da sentencia polo Supremo, pois até agora coñézoa polo avogado. No momento que a teñíamos eu e o Concello automaticamente deixe de ser Alcalde. O que imos facer é apresentar un recurso de revisión de sentencia, porque entendemos que hai matrícula d'abondo. Cando a min se me xulga, só douis días antes o Supremo falla a favor do Estado sobre o derrubro da caseta da Santa Cristina. A empresa Sancrisa, que ten o mesmo avogado que me denuncia a min, gañáralle ao Estado un pleito no 74 polo que esixian que se retirara aquela caseta da praia. Pasados vinte anos ten o Estado que ir ao xulgado para considerar conforme ao direito ese derrubro. É dizer que como propietarios da praia que eran reclamaron no 74 que lles retiren a caseta — que era do Instituto Oceanográfico —, gañan e como non se tira úsana para recreo durante vários anos eles mesmos. Mais adiante reclamáñlle ao Estado por cumplir aquela sentencia e demoler a caseta. O que eles chaman muro e era unha escollera, foi o que eu retirei da praia, e non tiñen que ver co derrubro da caseta como se ten publicado malintencionadamente.

As sentencias dos anos 72 e 74 a favor de Sancrisa son escandalosas, porque lle recoñecen a propriedade da praia a esta empresa "até os límites da zona marítimo-terrestre" e engaden que a casa "linda cos mares de Inglaterra"... non as augas xurisdicionais españolas recoñecía.

Quen ven sendo Sancrisa?

É unha sociedade de cidadáns deste concello que viñeron de Venezuela, e se xuntan co Sr. Pose, herdeiro das señoritas de Doval, que mercaran a praia durante a desamortización de Mendizábal, pero que nunca fixeran uso diso até que chegaron estes individuos. Sancrisa fixo recheos e desfazou os areais, facendo esa desgraciada "urbanización" que eles lle chaman. Aquele orixinou unha guerra viciinal en Perillo contra Sancrisa. Nese momento nace a Asociación de Viviendas, criamos un movemento forte e no 79, cando entramos no concello, conseguimos parar aquel movemento de especulación feroz. Esa sociedade, desque entrou na alcaldía, apresentou contra min 15 pleitos (querelas criminais, interdictos, por danos,...) e sempre os perderon porque sempre, e tamén agora, nos conduciros coa lei na man.

A primeira sentencia da Coruña que falla contra min di nun apartado que os supostos danos na escollera —no que eles chaman "muro

Ánxel García Seoane, alcalde de Oleiros

'Non perdoan que lles parase os pés aos especuladores'

■ XAN CARBALLA

Desde que son realizadas eleccións municipais democráticas en 1979, Oleiros vense significando por sostener una candidatura viciinal á frente da cal se encontra Ánxel García Seoane. Despois de gañar decenas de procesos para conseguir implantar unha

planificación urbanística modélica, unha sentencia pode obligalo a abandoar a alcaldía, "acatamos a sentencia, pero imos pedir que o Supremo revise o xuicio, porque hai matrícula d'abondo para facelo. No fondo o que non se tolera é que lle parásemos os pés á especulación".

de mampostería granítica"— non son tales porque se recollen materiais que están fóra da propriedade de Bautista Prado. Se a escollera está fóra e reconócen que non hai danos, de que se me xulga? Porque para retirar a escollera tiña autorización escrita da Demarcación de Costas. Interpreto que había ganas de sacarme de aquí e neste caso a alguns valeulle todo.

A sentencia á que se refería do Supremo a favor do Estado a que obriga a Sancrisa?

Duas empresas perderon 30 procesos abertos para obstaculizar a nosa política urbanística"

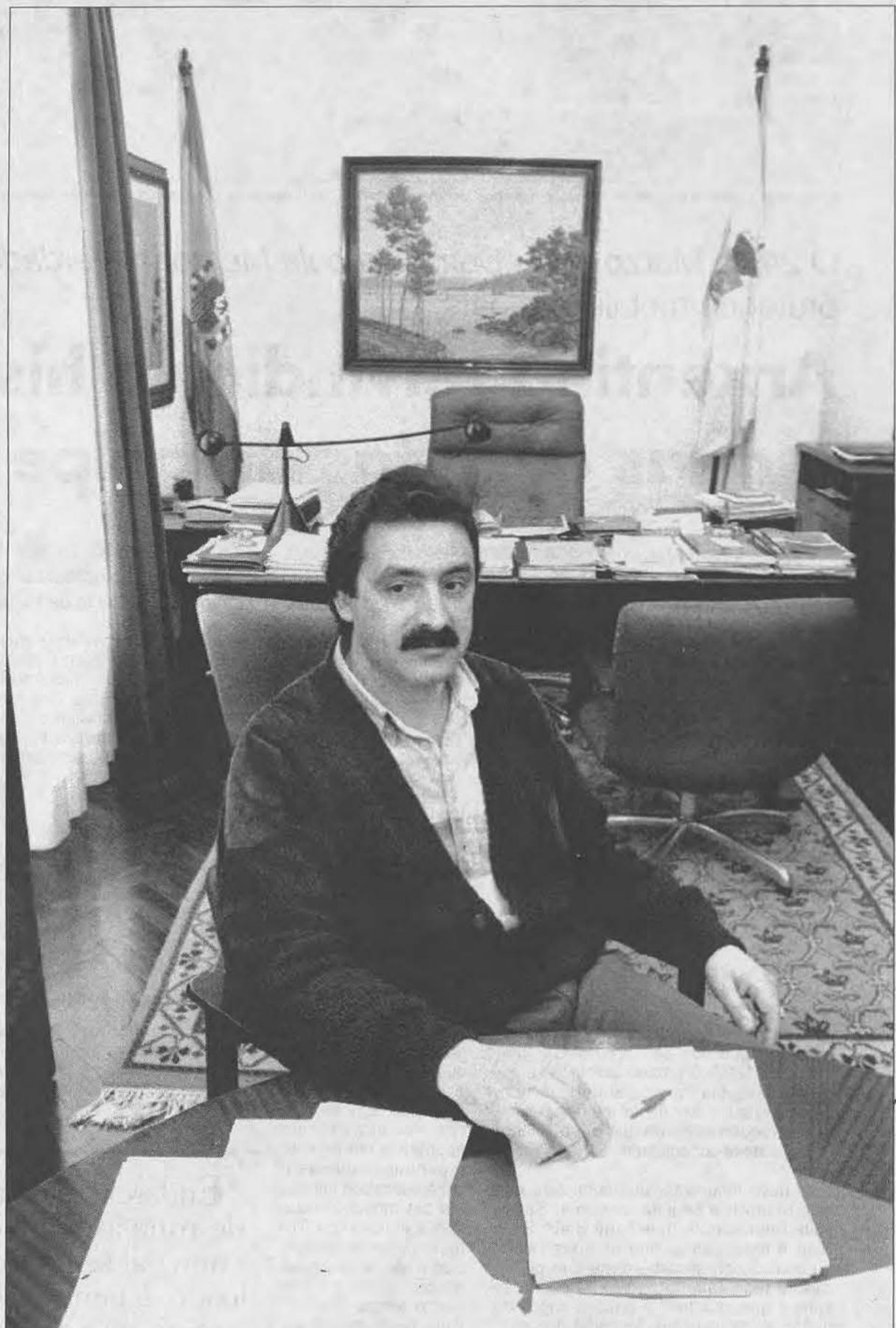
* A min acúsalose nas duas sentencias (Audiencia e Supremo) de "actuar sen competencias", cando as tiña e actuaba co permiso de Costas de 21 de Marzo para sacar a escollera, e tamén se me acusa de "actuar sen expediente administrativo", que tampouco é certo

porque se fixo expediente para cobrallle a Sancrisa os gastos que suxou realizar esa obra de limpeza á que estaban eles obrigados. Xa houbo unha resolución ao meu favor por parte do Contencioso nesa matrícula. Unha terceira acusación, que non ten nada a ver co tema, é que se probaría mala intención do concello por cortarla a auga a caseta. A realidade é que se detectou que estaban roubando a auga da traída do concello e se lle reclamou o pago. Demándanos por ese corrente e perdenos nos Tribunais. Finalmente din que a miña maldade é total porque lle pido a Costas que tire a caseta, cando o certo é que estaba obsoleta e fóra de lei e xa había moitos anos que eles mesmos pediran ao Estado o derrubro. Por aí é por onde queremos argumentar a revisión do proceso.

O Estado tira no ano 91 a caseta, douis anos e 20 días despois de que eu retirase as pedras, e xusto nese momento é cando me denúncian a min. Razonan "a caseta tirana por culpa do alcalde, imos denunciarlo". Se o estado non tira a caseta eu non sería denunciado.

A revisión que agora peden, paralisa a execución de sentencia?

Se se admite deberá paralisa, porque a lei di que se se causan

danos irreparables, débese parar. Imos presentar o recurso nestes días, e hai tres meses de prazo para que a sala decida se se admite ou non. Nese momento debería haber un auto que permitise que eu me reintegrase á alcaldía. Mientras non decida a Sala eu deixarei de contado en recibindo por escrito a sentencia.

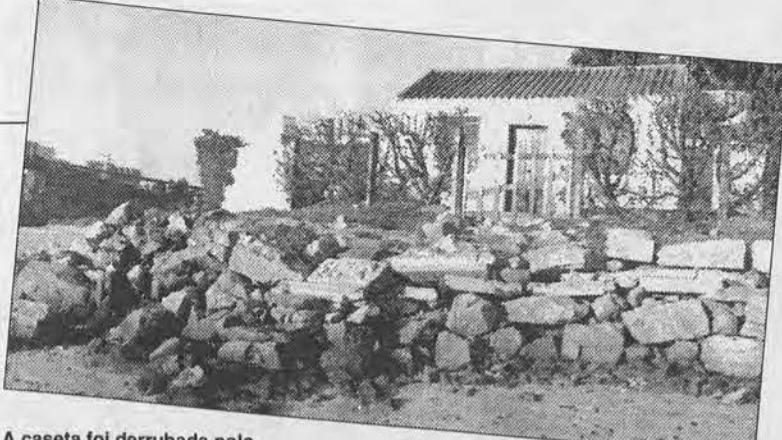
Unha persecución continua

O feito de que haxa quince denúncias de Sancrisa contra vostede manifesta unha teima prolongada.

Hai unha sentencia do que foi presidente da Audiencia, Cabanas Ganceda, no que di que se me es-

tá perseguido no Xulgado. Houbo duas empresas, fundamentalmente, ás que lles parei os pés por dous intentos de especulación descarados, en Santa Cristina e en Canide. Entre esas duas empresas apresentaron uns 30 pleitos contra nós e sempre os perderon.

Ou sexa, que toda a oposición

A caseta foi derrubada polo Estado. O concello retirou as pedras dunha praia pública e foi denunciado por derrubar "un muro de mampostería". Esta foto serviu a *Demarcación de Costas* para autorizar ao Concello de Oleiros a retirar as pedras da praia.

ven xerada pola política urbanística?

Non perdoan que lles parase os pés aos especuladores e a aqueles que camuflados baixo capa de probos ciudadáns, que tiñan moitas terras e intereses, e vian que o terreo da costa xa non era construíbel, e os montes son montes e os ríos hai que preservalos, non o admiten. Sei que leva tempo habendo unha presión fortísima por parte de persoas que venían no verán, que se crean donas do municipio e das praias, principalmente no norte do municipio. Unha vez atrevéronse máis de vinte familias de apelidos rimbombantes a apresentar un escrito dicindo: "quen é ese señor para cambiar a situación da praia da Furna (Mera), que aquela praia era para uso e disfrute dos vecinos". Entre os asinantes estaba unha sobriña de Franco.

A sua política de estricta disciplina urbanística non paraliso a construcción en Oleiros?

Cando chegamos parouse a construcción e realizouse unha planificación urbanística para que o concello medrase, pero ordenadamente, con dotacións e non especulativamente. Hoxe hai moitos constructores traballando, con respecto ao entorno, cos materiais que nos lle indicamos... Oleiros foi o concello que máis medrou de Galiza. A diferencia é que aquí constrúese pero se obriga a gastar os cartos, non se permite levalos todos deixando toda a ordenación para que cargue o concello con ela. Pero iso, que parece excepcional, é o que obriga a lei e os concellos tienen que velar porque se cumpra.

O rígase a ordenar unha determinada zona verde en función do

que se aproveita na construcción. Non se trata de deixalo todo de calquier maneira. Teñen que facerle os vias, dotalo de mobiliario se é un parque,... adecentalo.

Meter man a fondo no urbanismo é sempre a grande batalla dos concellos.

É a asignatura da imensa mayoría das corporacións. O enfrentamento prodúcese porque se fixo costume que o constructor facía o que lle petaba sen ningún que obrigase a ordenar. Se unha empresa merca un solar por 20 millóns e quer facer 20 vivendas e simplemente unha rua para chegar ali, está encantada porque todo é ganho. Pero se é unha unidade de actuación, no que ademais da rua

teñen que poñer todas as tuberías dos esgotos, ordenar unha praza cos seus bancos, as suas lousas, o xardín... non o querian entender. Algunas pensan que ordenar é tirar unha rua e enchela de casas e en Oleiros fixémoslle comprender, contra vento e marea, que iso non é así.

Aquí a construcción limitouse a baixo e tres plantas, e esas son fabas contadas, porque canta más edificabilidade máis concesións ao concello teñen que facer, porque canta más xente vive nun lugar máis necesidade hai de fornecer espacios públicos.

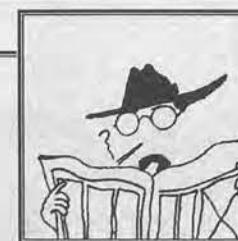
Quen apoia esa política urbanística?

O mellor apoio é que o povo perciba o interese social desa política. Até agora en toda Galiza foi o caos, e agora hai concellos que actúan, pero sempre batallando porque moitas veces son votos en contra. Para dar unha idea: cando entrámos no 1979, de dezasete concelleiros éramos doce, e cando comezamos co Plan quedámonos en cinco. A xente, se segue loitando durante cinco legislaturas que agora levamos, comeza a comprender-te, e nunca tivemos tantos votos como agora.

Pero nós non estamos facendo unha política para ricos. Hoxe, con esta ordenación, Oleiros ten 13.000 unidades urbanas, ou sexa que se poden facer 13.000 casas unifamiliares. Pero podes construir no lugar onde estás ou na perifería do lugar porque é onde están os servicios, a auga, o alcantarillado,... O noso é un concello favorecido pola natureza e que está na perifería da Coruña. Nós paramos ao chegar toda a construcción da costa, que as más das veces era puro chabolismo, ao que algúns chamaban con descaro "segunda residencia". O que ten un solar e pode construir faino, e cada un construirá segundo as suas posibilidades,

des, pero nós seguimos unha política impositiva que diferencia, e non é o mesmo para un rico que ten unha mansión, e pode pagar varios centos de miles de pesetas en contribución, que para un mariñeiro curra pequena casa, que poden ser tres mil pesetas.

O orzamento noso é moi alto non porque nos dean cartos a Xunta ou a Deputación, senón porque cobramos os impostos e iso encabrona a algunha xente. Pero non imos deixar de facelo en función dos votos e seguimos na alcaldía porque somos a lista máis votada. Unha candidatura dos vecinos, aberta, e que nun concello difícil fai unha política inequivocablemente de esquerdas.♦

Exercício de responsabilidade

"Moitos sectores da sociedade española reflexionan sobre a diversidade despois do resultado das eleccións -editorializa o diario *AVUI* de Barcelona. Desque emprende a sua dura ofensiva contra o goberno de Felipe González, a mensaxe do Partido Popular centrouse en estigmatizar e sensibilizar aos nacionalismos periféricos, ou, o que é o mesmo, a atacar as distintas realidades nacionais que integran o Estado, salvando obviamente á castellana que é a que eles representan e consideran global e indiscutible. A campaña do candidato popular e as declaracions dos líderes rexionais do partido deixaran a sensación de que se Aznar acadar a maioría absoluta, começarián tempos duros para os nacionalismos. Estas foran por exemplo as palabras de Vidal-Quadras en Catalunya. Agora, José María Aznar non dá atinxido o amplio suporte que esixía do eleitorado, e os nacionalismos contra os que tanto cismara sairon reforzados. (...) Gaña quen gaña na España, os resultados dos partidos nacionalistas respondan a unha realidade consistente que difícilmente vai alterarse no futuro. O que os socialistas españoles xa consideraban inevitável, penetra agora noutras capas políticas más reticentes a aceitalo. Cada dia é máis ampla a lista das voces que comezan a reclamar que os nacionalismos catalán, basco e galego sexan considerados desde unha perspectiva solidaria de verdade. (...) Compre que este exercicio de responsabilidade trascenda e vaia máis alá dunhas eleccións e dun resultado concreto. É unha necesidade para garantir a nosa convivencia no futuro e para que non se volvan dar todos os exercicios de intolerancia que nos fixeran padecer".♦

NANDO / El PERIODICO DE CATALUNYA

Iniciativas para a responsabilidade

Josep Pernau brinda desde *El PERIODICO DE CATALUNYA* "ao señor Aznar e ao señor Pujol, un feixe de iniciativas para que o pacto sexa posibel: que o paseo da Castellana se chame no futuro paseo da Catalá; que o hino do Barça soe no Bernabeu a cada que os blaugrana salten ao terreo do Real Madrid e sexan recibidos con aplauso; que coloquen na Porta do Sol unha estatua de Sant Jordi; que erradiquen a letra ñ e se adopte para este son a fórmula catalá do ny; que nas festas sinaldas de Catalunya poñan a catribarrada na Cibeles e que fagan en pedra unha sardana para o nimbeiro da deusa; que para acceder a calquera título académico sexa preceptiva a dicción correcta de *setze jutges dun jutxit mengen fetge dun perjat* (...) Con alto sentido de responsabilidade, tal e coma nos pedira o señor Aznar, este columnista ofrece xenerosamente estas iniciativas para que o pacto co señor Pujol, que ha de traer estabilidade ao goberno de España, sexa posibel. O señor Aznar ten agora a palabra".♦

Custión personal

O DIARI DE SABADELL advierte desde o seu editorial que "o acordo a varias bandas (de PP cos nacionalistas cataláns, bascos e canários) seria o ideal pero a chave tena en exclusiva CiU, situación do diaño (...) O ex-ministro de Economía Solchaga, advertia que o Governo e as maioria parlamentares, tendo unha influencia considerable na configuración do destino das sociedades democráticas, non son os únicos resortes do poder. No seu comentario (Solchaga) aconsellaba non facerse moitas ilusións de que o goberno que saia dos votos vaia ser crucial na resolución dos asuntos económicos. Só unha cativa porcentaxe dos fenómenos que dan razón do devir das actividades económicas, explicase por razóns exclusivamente políticas. Cada quien - concluía Solchaga - debe esforzarse por resolver os seus problemas. Mais que unha reflexión pouco solidaria, é unha chamada ao exercicio da responsabilidade personal".♦

'Os concellos renúncian a reclamar aos construtores o 15% que obriga a lei e que sanearia as arcas municipais'

A parte principal que nutre o orzamento de Oleiros cal é?

O urbanismo. O presupuesto de investimentos deste ano é de máis de 400 millóns. A xestión urbanística é unha grande riqueza para os concellos, especialmente para os costeiros, que son 70 en toda Galiza. Sada non se diferencia tanto de Oleiros, pero non é capaz de obter, ou non quer, eses cartos para as arcas do concello. Será porque non esixe nada ou vai ti saber para onde vai o diñeiro. E en proporción en Sada, con menos habitantes, construise tanto ou máis ca en Oleiros, pero non se esixiu nada, fixérsonse torres e verdadeiras desfeitas e non hai dotacións sociais.

Oleoios é un dos poucos conce-

ilos do estado que esixe o 15% do aproveitamento medio. Ou sexa que se queres fazer 100 vivendas, tes que entregar ao concello unha parcela para 15 vivendas, ou quince parcelas para construcciones unifamiliares. Ese chan despois subástase e o concello obtén uns cartos que usa en zonas verdes ou en equipamentos. Eses son ingresos moi fortes. Recén sacamos terreo a subasta, dese que nos teñen que entregar gratuitamente, e obtivemos 160 millóns de pesetas, que é o orzamento total de moitos concellos galegos. Antes quedábanse con el os promotores ou seguía extranos camiños. E asi debe pasar en moitos concellos, porque a lei obriga a esa devolución. Ainda hai pouco tivo que haber unha sentencia na Coruña que obrí-

gou á Corporación da Coruña a reclamarlle ao constructor o quince por cento, porque non o facía. Iso é gravísimo porque son cartos que permiten mellorar as condicións de vida. Ese 15% é esixible por lei por todos os concellos cando se edifica en chan urbano e planificado e pódese revertir de diversas maneiras recebendo terreos ou negociendo a construcción de vivendas sociais. Lamentabelmente praticamente ninguén esixe ese 15% e é gravísimo.

Con todo o que nós aplicamos os promotores danse conta que gañan cartos, que esa calidade de vida que se obtén finalmente tamén redonda na mellora do mercado inmobiliario. Pero eso é más lento e ataca de raiz a especulación.♦

A DESCOLONIZACIÓN

A República Árabe Democrática Saharaui celebra o XX aniversario do seu nacemento

Unha visita aos fillos das nubes

Campamento e desfile de nenos saharauis, á direita.
Abaixo, misis Sam-6.

A República Árabe Democrática Saharaui celebra o XX aniversario da sua existencia nunha situación de parálise política internacional, entre a presión de Marrocos, sostido pola maioria das grandes potencias, e a solidariedade de Alxéria.

Manuel Mera asistiu a recente conmemoración da creación deste novo Estado e narra aquí a sua visita.

■ MANUEL MERA

O avión das liñas aéreas alxerianas, despois de voar durante máis de 1000 quilómetros sobre a hamada e algunas beiras do Erg Occidental, comenzou a descender sobre o deserto (o erg é o deserto de dunas de area). Desde a fiesta do Boeing 727 mirávanse as casamatas e lanza foguetes que arrodean o aeroporto de Tinduf. Ao baixar caminhamos até o edificio do aeroporto onde varios gardas pidien os pasaportes a cada viaxeiro e revisan as maletas e carreiras de man. Non se dá aquí unha revisión tan abafante como en Madrid, onde pasamos até tres veces por debaixo dos detectores de ouxectos, xa que seica esta era un voo de moita perigosidade. Pero ao voltar os gardas pidien bolígrafos, colónia... pequenas cousas, que

non resultan costosas ou imprescindíbeis para un obreiro europeo, e moito menos para un profesional.

No aeroporto estános esperando os monitores ou guías saharauis e unha media dúcea de autobuses. Esta é a primeira novedade para mim, xa que na miña anterior visita, un ano e medio antes, tiveramos que desprazarnos até os campamentos en vellos camións militares. Para decatarse da diferenza direi que Tinduf é unha pequena cidade con arboreda e hortas de verdura, que está arrodeada por centos de quilómetros de hamada. A hamada é deserto de terra endurecida con algún que outro coio, e nos cañes dos ríos secos hai poucas e cativas encinas. O vento levanta ou mantén o pó no aire, e o sol ainda sendo o mes de Febreiro quenta con forza irresistible, polo que se agradece ter un turbante ou ir protexido polo teito dos buses.

O camiño até Rabuni, sede do Governo Saharaui, é a estrada que se dirixe ao sul-leste paralela á fronteira, a uns 15 quilómetros de Tinduf. Os últimos dous quilómetros son só as rodeiras dos veículos sobre a hamada. Agora, cando o bus se abanea para un lado e outro, sabemos o que é o deserto. Tanto á saída de Tinduf, como antes de entrar na área dos campamentos, soldados alxerianos no primeiro caso e saharauis no segundo, controlan os movementos de veículos e persoas. Tanto os saharauis, como os alxerianos, com-

prén de pases para se desprazar pola zona, segundo sexan campamentos ou territorio baixo completo control do goberno de Alxer. En Rabuni, ademais dos ministérios, hai un campamento para as delegacións convividas formado por unhas 50 tendas de fabricación italiana, "jaimas", e vários edificios de adobe, todo arrodeado por arámio e cun soldado na porta. Na parte exterior hai várias jaimas más para os saharauis, homes e mulleres que van a atender aos cásaseque 500 convidados aos

actos de celebración do 20 aniversario de constitución da República Árabe Democrática Saharaui.

Nos campamentos hai escolas, centros sanitarios e culturais, así como unha emisora de rádio

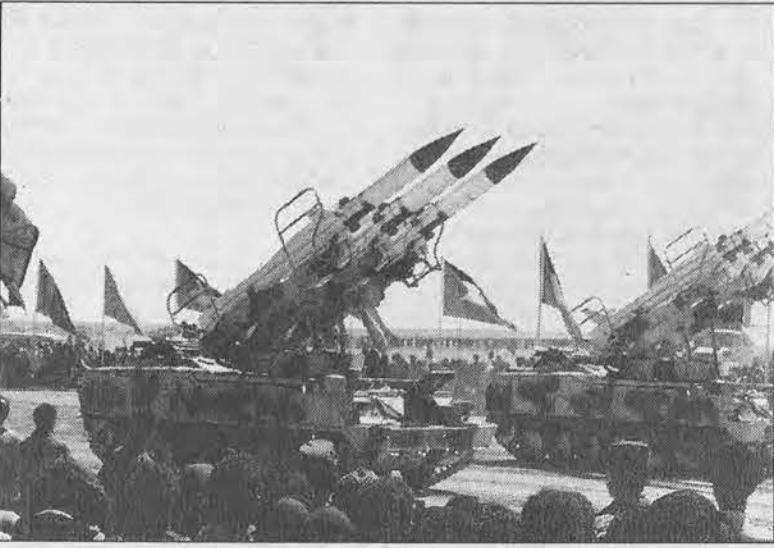
No campamento de Rabuni atopamos varias novedades más, como son: a existencia dun sistema de autoservicio no comedor, as tendas de camping que reemplazan ás jaimas tradicionais, e más servicios e duchas, así como máis autobuses para desprazar aos convidados aos actos, sempre que non

se realicen nun campamento distante ou lonxe da estrada, xa que para desprazarse pola hamada e campo a través os buses non son adecuados.

As jaimas son desta volta tendas italianas para doce persoas, con luz eléctrica e colchóns sobre as tradicionais alfombras; están agrupadas en bairros co nome das 4 Wilayas do Sahara Occidental. Despois de deixar na moderna jaima as maletas e aconseillar aos que venían por vez primeira ao Sahara que merquen un turbante, contra un sol que parece moderado pero agrede as delicadas faces do norte, e escutar a "Jaime" (o noso guía saharauí) como nos indica que pola noite refresca moito... moito, até tal punto que poucos se ducharon polas mañás, dirixímonos a duas jaimas tradicionais onde, como de costume, varias mulleres saharauis servente, e a xente anícase para falar de vagar sobre calquer tema. No deserto non hai presa.

A vida nos campamentos

Os campamentos saharauis están nun radio de máis de 100 quilómetros arredor de Tinduf, especialmente cara o sur e leste da cidade. Son 25 campamentos, dairas ou concellos, agrupados en catro wilayas ou provincias (Smarra, Aiun, Dajla e Auserd). Nos campamentos viven entre 175.000 e 200.000 persoas, incluíndo nestes dados as tropas que están na zona liberada do Sahara Occidental, sobre un 15 ou 20% dos 264.000 quilómetros

cadrados que ten o territorio, e uns 5.000 nómadas que pastorean cabras, camelos e ovelhas no interior aproveitando a situación de parón na guerra. A estes hai que engadir os emigrantes en Mauritania, Alxéria e na Unión Europea, así como os que están baixo a ocupación marroquí no interior do Sahara Occidental. En total seca unhas 400.000 persoas, cunha taxa de crecemento anual moi alta.

Nos campamentos hai escolas, centros sanitarios e culturais, así como unha emisora de rádio. Pero tamén hortas, onde se plantan cenouras, cabazos, ervillas, tomates, remolacha, patatas,... que áinda non son capaces de abastecer a toda a povoación, áida que ese sexa un obxectivo a medio prazo, segundo nos explicaba Chibib (outro dos guías ou monitores). Home de fácil conversación e culto. A vida nos campamentos non é facil, mesmo a algúns hai que levar a auga desde Rabuni, que ten unha grande bolsa baixo terra. Pero hai unha certa dignidade dentro da precariedade e un aproveitamento exemplar de cada grau da axuda internacional, que é moita e variada, destacando a que realizan as distintas autonomías do Estado Español, moi especialmente Canarias, Andalucía e Cataluña, pero tamén Italia e sobre todo a de Alxéria. Nesta viaxe ian con nós no avión unha delegación de Médicos que levaban material oftalmolóxico a fin de inaugurar un centro permanente. Dá ledicia ver como neste país exiliado todo son proxeectos e non se deixan vencer polas dificultades xeográficas, o cerco internacional e a prepotencia de Hassan. Así Jaime falabamos do proxecto de abrir unha biblioteca en Rabuni, para que xa teñen asegurada unha donación belga de 2.000 libros.

As tarefas de dirección e atención dos campamentos está fundamentalmente en mans das mulleres, xa que cáseque todos os homes, menos os moi necesarios, están na frente ou cumprindo tarefas de apoio militar. Iso fai que a muller saharaui teña un papel máis destacado que en calquera país do entorno, algo que se completa coa súa incorporación ao ensino, en igualdade de condicións que o home.

Bereberes, árabes e negros

Pero quen son os saharauis? Dime Jaime que os povos orixinais eran dous grupos de bereberes, dos que un era o mesmo que os guanches que povoaban as Canarias. Coa instalación dos árabes no Magreb, tribus provintes do lemen estableceron en todo o territorio ao sul do Draa. Posteriormente, a existencia de esclavos negros incorporou a terceira componente que é hoxe evidente entre os saharauis. Non son por tanto un grupo homoxéneo desde o punto de vista étnico, calquera o pode comprobar nos campamentos, onde áinda que hai unha maioría de xente morena con ollos castaño escuro e figura esbelta, non son poucos os de cutis negro ou branco con ollos claros. A unidade dos saharauis provén dunha historia, cultura e língua común. A lingua é árabe, do dialecto hassani, a mesma que se fala en Mauritania.

Até a colonización dos españoles todos os saharauis eran nómadas, só había algúns centros co-

Na parte direita da fotografía, a muller de Bumedian (ex-presidente de Alxéria); á sua direita, o presidente da RADS, Mohamed Abdelaziz e a continuación o ministro alxeriano dos Muyedin (ex-combatentes da guerra de liberación contra Francia).

merciais pequenos, entre os que se destacaba Smara, cidade santa e centro espiritual. Como elemento diferenciador cos povos do norte do Draa estaba tamén o xeito de praticar o islamismo. Os saharauis non teñen crecigos nin igrexas, cada home reza e se comunica con Deus de xeito individual, dali que sexan neste aspecto más tolerantes, pero tamén más rígidos coas tradicións e normas do Islam, por exemplo: non beber alcohol e respetar o Ramadán. Os saharauis

son monógamos. Os povos viciosos chamábanlle aos saharauis o povo que ia tras as nubes, porque as seguian a fin de poder alimentar o gando ali onde houvese herba (No Sahara Occidental chove máis que cara o interior do deserto).

Chegou o momento de irse. Estou no aeroporto de Tinduf esperando que aterrice o avión das liñas aéreas alxerianas que nos vai trasladar a Madrid. A espera é logna, pero pásase ben. Con nos en to-

do momento os amigos e compañeiros saharauis intentan que non se note. De cando en vez saen grupos de dous caça-bombardeiros alxerianos, atronando o ceo, para que non esquezamos que esta é zona militar e que a guerra inda latexa no ambiente. Subimos ao avión á carreira, en competencia, percurriendo conseguir unha xanela para poder ver desde ela o deserto. Non vai servir de moito, áida que pareza mentira, todo o centro e norte de Alxéria está cuberto de nubes.♦

Demostración de forza militar

Miles de persoas están a ambos lados dunha pista dun quilómetro pola que van desfilar na wilaya de Smara membros do exército saharaui. No centro, co sol de frente, hai un palco para unhas 500 persoas, alí sentámonos as delegacións convidadas e varios membros do goberno. Entre eles o presidente da República Mohamed Abdelaziz, a muller do ex-presidente de Alxéria Bumedian e o Ministro Alxeriano dos Muyedin (ex-combatentes da guerra de liberación contra Francia). A muller de Bumedian é moi aplaudida polos saharauis, agradecen que foi el o que os recibiu cas mans abertas cando a invasión marroquí.

O desfile desenvolveuse baixo a atenta mirada de 25 ou 30 membros da ONU que chegan en todo-terreos reliquias. Pasan diante nosa corpos de infantería cos famosos kalashnikov, tropas de asalto con submetraladoras, jeps con ametralladoras e antiaéreas, tanques soviéticos T55, transportes de tropas sobre orugas e rodas, blindados sobre rodas tanto de asalto como antitanques, carros blindados con antiaéreas, cañóns de campaña de 130 mm, misis sobre blindados con orugas SAM SA-6 (capaces de cazar a un avión a 40 quilómetros de distancia), e outros blindados sobre rodas con posiblemente misis Frog, camións con órganos de Stalin, batería de foguetes, etc. Toda unha demostración de poder e forza dirixida a comuni-

dade internacional para que tome nota, pero especialmente a Marrocos e a Butros Galli.

Decíanos "Jaime" o día anterior, despois de visitar unha academia militar, que os marruecos están amarrados aos 2000 quilómetros de muro, que non pelean pola súa terra, e que teñen cáseque todo exército no Sahara Occidental, entre 140 e 160.000 homes, que eles son menos pero poden concentrar o seu poder en calquier punto no momento preciso, atacar e retirarse, agachándose nun terreo que coñecen moi ben. Dinos tamén que a guerra non é boa, que hai que estar mal da cabeza para pensar doutro xeito. Así matina él despois de 18 anos no exército, ten 36, de participar en moitas batallas... de lembrar cando

cun fusil na man e un libro sempre perto.

Todo parece indicar que no Sahara están velando as armas, que a MINURSO (Misión das Nacións Unidas para o referendo do Sahara) está totalmente entregada aos intereses de Marrocos, e que a Unión Europea e os Estados Unidos apostaron pola tiranía de Hassan. Con cada un dos saharauis que falei, todos absolutamente todos querían a paz, pero non miraban ningún remedio que ensinar de novo os dentes para obrigar a Marrocos a negociar a retirada do Sahara Occidental.

Falaban con bebenza da riqueza da súa terra, dos familiares que quedaron atrás, dos mortos e desaparecidos en combate, do cinismo da proposta francesa a prol dunha autonomía, da traición de España e de Felipe, que deixara cair bágoas de cocodrilo cando visitou os campamentos antes de chegar ao poder. Todos falan do que pode pasar a finais de Maio, cando remata o prazo dado pola Frente Polisaria para encuarzar o tema do referéndum, e repiten unha e outra vez "nós non somos millores que os que quedaron no camiño".♦

Todo parece indicar que no Sahara están velando as armas.

CUBA-EE-UU

Organizacións cubanas de Miami denuncian a violación do espazo aéreo da illa

■ T. CALLAU-A. MARTÍNEZ/ADAI

A Brigada Antonio Maceo, a Alianza de Trabajadores de la Comunidad Cubana, Rescate Cultural Afro-cubano e a Coalición de Miami en contra del embargo a Cuba venen de denunciar as "repetidas violacións do espazo aéreo da illa por avións pertencentes á organización contrarrevolucionaria cubana Hermanos al rescate".

As catro organizacións, formadas por residentes cubanos en Florida, pero que non se identifican coas posturas anti-castristas nem contrarrevolucionarias, indicaron tamén nunha roda de prensa en Miami, que desde hai nove meses veñen observando "o desenvolvemento dunha campaña política, cujo obxectivo principal foi provocar e facilitar a confrontación entre os gobernos de Cuba e Estados Unidos".

Hermanos al rescate e o Movimento Democracia, as duas organizacións responsables dos vós a Cuba "non terían logrado o seu propósito, de non recibir a anuención de autoridades federais norteamericanas", consideran os portavoces das catro entidades denunciantes.

Desde Maio de 1994 o goberno cubano comunicou ao de Estados Unidos 10 violacións do espazo aéreo através de cinco notas diplomáticas.

O xefe de Hermanos al rescate partidario da violencia

As catro organizacións convocantes da roda de prensa critican a José Basulto, xefe de Hermanos al rescate, porque "presenta a incusión das avionetas como unha misión de rescate, inocente e humanitaria, cando a realidade é que, desde os Acordos Migratorios de Maio de 1995, son contados os cubanos que intentaron cruzar en balsa o estreito de Florida".

Criticán tamén o intento de presentar a Basulto como pacifista, porque "todo o que coñece a Basulto sabe que utilizou a guerra, a violencia e a subversión como métodos de loita contra o proceso revolucionario cubano".

Para estas organizacións de Miami, tanto Hermanos al rescate, como os demais grupos de extrema dereita, núntrense de deseños revanchistas e non poderán ser nunca unha organización humanitaria.

Indicaron tamén que as violacións do espazo aéreo agravan a crise e fan retornar de novo a política de confrontación. Ao próprio tempo consideran inadmisible as restricións impostas pola lei Helms-Burton e a decisión de "aumentar os millóns de dólares que se malgastan en Rádio Martí, cando os nosos fillos non teñen mestres, nem escolas abondo".

Lembran por último que o bloqueo de Cuba foi condenado por 116 Estados membros das Nacións Unidas e fan mención ao recebemento como "hóspede en Miami", hai seis anos, a Orlando Bosch quen organizou en 1976 a voadura dun avión civil de Cubanair de Aviación con 73 pasaxeiros a bordo.♦

Vivimos no mellor dos mundos posíbeis
(Felipe González)

Caixa Galicia ven de editar un catálogo para a sua colección de arte galego. Os textos foron redactados integralmente nun correcto castelán e para más van ao carón dalgunha das obras de Luis Seoane, artista e poeta que mantivo o fachado do idioma no exilio e entre ben dificultades. Sorte que as pinturas non falan.

A chegada do popular Manuel Lorenzo á alcaldía de Chantada, prévia moción de censura, está a surtir os efectos oportunos. De primeiras, empregou o seu voto de calidade para aprobar as **dietas** de sete mil pesetas a cada concelleiro por asistir a plenos e comisións de goberno. O mesmo que lle negara ao alcalde de Chantada Nova cando governaba.

Chega aos cines a película *Casino*. Un intento de explicar o papel da máfia na capital norteamericana do xogo, esa que ten o nome tan hispano de *Las Vegas*. O que non se conta é que a cidade do deserto foi erixida como porto franco de mafiosos e branqueadores de dólares unha vez que os seus xefes adiviñaron que a **caída** do caudillo cubano Batista era imparábel. Gracias a Fidel a película de Scorsese non está ambientada en La Habana.

Unha equipa, competentemente

O império da fame

Desde os anos 70 máis de doucentos millóns de persoas, a maioria nenes, teñen morrido inxeradamente de fame ou de enfermidades derivadas da fame. No nº 711 de A.N.T. afirma-se que China ten o 7% da terra cultivable e dá de comer ao 25% da povoación do planeta. Unha verdade inegábel, a cal merece análise en profundidade, pois non só é un éxito en si mesma, xa que temos que ter presente cales son as realidades dos outros países, principalmente nos do terceiro mundo. Desexaría dar uns dados sinxelos. Os países subdesenvolvidos adican unha superficie en hectáreas semellante a toda a Europa Occidental a cultivos de captivo interese nutritivo: Té, café, cacao. Produtos prexudiciais: Tabaco e outras drogas. Producción de froitos tropicais: Bananeiros que precisan inxentes gastos (Fertilizantes, praguicidas). Ademais estas producións vense submetidas a criminais manexos de prezos.

Un dado revelador, Brasil ten máis terra cultivável que China e unha parte da sua povoación pasa fame.

Nunha facenda gandeira dos terratenentes só se produce un quilo de carne por hectárea de media, verdadeiramente unha desfeita. A causa do citado débese a dependencia política dos países da periferia ao centro. Unha mostra é a do estado bananeiro-terrorista de Guatemala, que desde o derrocamento do governo democrático de Arbenz (1954), patrocinado pola

A cidade des... encantada

Historias de Pérez e Pótrez

Erase unha vez nun lonxano e ignoto país chamado Pepelandia, unha cidade fermosa situada a carón do mar a quem os mandaricos do país idílico denominaron "xoia da coroa" e a historia e os vilanos habitantes chamaran Celilandia. A xoia da coroa fora rexida recentemente polo Burgomaestre Carolius Albertus do Piss, a quem os celtérios culpaban de todas as desgráciás que ocorrian na cidade. A verdade era que a praga de males que soportou Celilandia no período de mandarico maior de Carolius non ten desperdicio. A peste negra empacatorial causada polos vírus "cambiantepinio" e "agravio-comparatío" foi tan grave que durou case un ano de dura loita contra o mal e cando este remitiu deixou tocada a imaxe do burgomaestre no Guisando de Burgoteis. Veu de seguido a cólera "fletanis" producida polas ratas canadiñas que abordaron o Pepestaí e puxeron en pé de loita antivírica a nobres e vilanos, e por último o continuo cerco investidurado do Rei de Pepelandia que prometeu solemnemente non dar un maravedi máis ate que os celteiros expulsasen o Burgomaestre do Piss.

Pero coa chegada das calendas de Xuño, o predilecto fillo político do Rei Lacallesmia, Manolius Pérez coa inestimable axuda do

GALIZA E MUNDO

HERDEIROS... DO DE SEMPRE

NANINA SANTOS

Tuchiño (Antonio Novo) e Toñito (o de Poi) do grupo rock *Herdeiros da Cruz* aparecían retratados en *La Voz de Galicia* o 9 de Marzo, pax. 43.

Eu, que son bastante amiga da xente provocadora en calquier terreno e sinaladamente nos ámbitos do costume e da moral sexual, entendín que estos, amén de provocadores, pisaron raia.

Asi, mentres Toñito aspira a demostrar que non son machistas (Por qué teiman en defenderse de tal acusación?) co argumento de que pegan igual a unha tia que a un tio, tal como fixo Tucho en Santiago no cenário cando unha tia subiu onda eles metendolle unha labazada pola "igualdade ante todo". Tucho, Tuchiño, guitarra solista, ademais de pegar a quem se lle poña diante pensa e di: "Eu a unha feminista non a considero muller, considéroa un cabalo".

Creo que teñen que resolver algúns problemas, visuais uns (confundir mulleres e cabalos), de pensamento absolutamente carca e tradicional outros (nada provocador, nada moderno, nen xoven, nen marchoso), verbo das mulleres e da violencia.

Por min, alá eles. Non penso acudir a ningun dos seus concertos, nem mercar ningun dos seus discos. ♦

oligarquia feudal e as multinacionais lanquis, onde se fixo unha reforma agraria ás avases, sendo roubadas as terras dos pequenos campesiños e comunidades indíxenas polos grandes terratenentes do capitalismo feudal e fiscal.

Non deixa de ser curioso o caso Arxentino, un país florecente,

grande produtor de cereais e carne. Nos últimos decénios, grazas a economistas tipo "Chicago boys" e "Reaganomics" e outras toladas desas, o povo pasouno mal de soledade, tanto que moitos non saben xa o que é un bon biste.

Tamén debemos ter presente a URSS (un país de capitalismo

mago Antón Potrez e do escudeiro Malcoruño, cunha mesnada de leais damas, nobres e vilanos, asaltaron o ansiado Castelo de Castro Celtis destronando o Burgomaestre actuante ao berro de "válase sogonzalez", coa complacencia do Rei de Pepelandia e o beneplacito de esguello do infante D. Cusíña.

Tomado que foi o Castelo sen derramamento de sangue ainda que con moito lamento e lágrimas dos cesantes benpagados, poucotraballados, corbatérios, maletérios e escudeiros que perdían o posto dixital, o novo Burgomaestre prometeu o fin do asedio investidurial e a mellora xestora sen subir os foros dos vilanos encargando da nova xestión ao mago Antón Potrez, e confiante soplón a Malcoruño Marcos, deixando o resto

de damas, nobres e vilanos que axudaron a rendir o Castelo con cargos menores de campanilleiros, tocacornetas, levantamás, detenvillos e falcaturieiros.

Pasados os cálidos solopres do vran e chegada que foi a dura invernia do ano de Deus de 1695, o Burgomaestre Pérez comenzou a desvariar debido (segundo os bufóns da corte) ao zumo de uva que traian os interesados especuladores desde as terras de Sober

do Sil. Desvario tivo que ser o inusual e despótico autoritarismo que presidia canta acción emprendía, un día si e outro tamén, enfrentandose aos sofridos e esperanzados celtérios que comprobaron a falsedad das promesas da Manolius Pérez e o Mago Antón Potrez que axiña incrementaron foros e impostos. Desvario e descarrío evidente do mandarico maior era o seu afan por mudar a ubicación das mansións intramuros dos ilustres cortesáns a unha paraxe húmida, fria, fea e desolada como a praia de Samil, deixa hoxe feudo de Don Leriadas, cabaleiro andante das praias de Celilandia e Paladín do ego.

Desvario foi sin dúbida o aillamiento e confinamento na torre apartada do adalide D. Portogoso, por negarse a formar parte da comparsa dos "mudos, cegos e xordos" nos días de don Carnal que por obra da dama dona Flores foi modificado sen respeto á tradición pasando ao Entero da Sardiña do Mércores de Cinza, o Sábado de Cuaresma.

Coma se os males non foran dambondo, Celilandia volvے a ser tomada polos sitiadores do investimento público e ningún que teña mando no reino idílico de Pepelandia dá un maravedi ou unha media coroa para pagalo vivires dos asediados ou reparar os danos causados intramuros.

Pesie ao panorama desolador, o Rei Lacallesmia di sentirse moi contento porque, por fin en Celilandia levanse presos a auténticos e feroces delincuentes a gol-

de estado), onde a colectivización agrícola forzada de Stalin (1927) deixou o sector eivado permanentemente, que ten necesidade de capitais e que non produce (importacións de gran), ademais temos as nacionalidades centro-asiáticas: Uzbequistán, Tadjiquistán, etc. que foron obligadas a producir: algodón, iute, tabaco e que son hoxe en dia deficitarias en alimentos. Ademais estas producións consumen moiñísima auga, estándose a producir un desastre ecolóxico no mar de Aral (perda da pesca, salinización da terra). Para rematar, a política económica do sector primario de calquera nación para ter éxito duradeiro ten que estar razoada para o próprio país atendendo as particularidades de seu.

Brasil ten máis terra cultivável que China e unha parte da sua povoación pasa fame

En canto á Galiza, o mellor vai ser ter unha "despensa" ben asegurada e para isto os nosos representantes deberanse opor a eses burócrata-mercantilistas de mentalidade colonial, paridos pola cadea ladra do Mercado Común, que nos queren deixar sen pesca, leite, patacas; recursos forestais autóctonos (madeiras nobres), etc. E, se baixamos a guarda, sen *Pescanova* ou *Coren*, pois a xenial imperialista europea e española é capaz de calquer cousa. ♦

GONZALO BLANCO VÁZQUEZ
(OURENSE)

pes e mocazos por teren mal estacionadas as súas carretas ou non levar a man o salvaconduto, e iso da respecto e distinción.

O tempo transcorría, o ambiente na cidade estabase enrarecendo de tal xeito que incluso o mandarico Pérez deuse conta da súa progresiva impopularidade. Chamou entón ao mago Antón Potrez e ao escudeiro confidente Malcoruño Marcos para acalar o descontento dos vilegos celteiros. Despois de papar as existencias de cabrito e porco na pousada do Castelo e trasegados os odres de zumo de uva de Sober do Sil, Malcoruño tivo a luminosa idea de facer unha "colina encantada" no monte de Candeantes. Así, razonaba, cun só esforzo díbanlle aos celteiros diversión de pago, acalaban as críticas de ineficacia, e sacaban proveito do negocio que lles podía reportar pingües beneficios.

Este conto da leiteira, todo no aire, todo néboa ou fume, ainda non concluíu. Pérez e Potrez seguén erre que erre, Malcoruño deixa o posto de confidente escudeiro e vaise xa ao negociente encantado, mentres os vilegos celteiros seguén á espera de que se levante o asedio dos investimentos e se vaian tan negados e mediocres persoaxes que por falsos non merecen nem auga da fonte da Falperra, en todo caso empocalada fonte do Galo.

E, colorín colorado, este conto... non está rematado. ♦

LOIS PENA VIEITEZ

Ao bigotudo e televisivo "representante" dos traballadores de Alditrans

Traballador? Ha, ha, ha. Vergoña dá verte na TV un dia si e outro tamén, reclamándose traballador e defendendo ao patrón, ao empresario. Personifico esta vergoña en ti e en todos os que son coma ti, porque tamén me imaxino que haberá traballadores dignos nesa empresa.

E tranquilo, home. Non sexas tan choromicas que, se paga o xefe e se vai á ruina —como ti dis—, e vos ten que botar á rua, ti terás un posto asegurado como apresentador na TV polo grande papelón e chupeteo de cámara do que estás facendo acóprio últimamente. Foder, nen Lobatón! Vaia táboas que estás collendo en Ciencias da Información: mentir, terxiversar, desinformar, confundir, etc., etc.

Que vergoña tamén ouvir a palabra "paz" na tua boca. Que paz? A dos empresarios e os seus corpos de seguridade que tan ardorosamente defendes? Xa vexo que non é a paz que reclaman os mineiros para os 14 compañeiros asasinados en Mieres pola que non se te ouviu unha palabra, nem un "xesto" e estes si eran traballadores. Tampouco a paz que reclaman os da Naval de Cádiz, Sevilla, Galiza, ou Bilbao. Tampouco é a mesma que reclama o teu povo. Non será a de Galindo, GAL, reconversións selvaxes, opresión nacional, opresión da muller, racismo, xenofobia, prisóns, dispersións e demás? Acaso será a paz da toma militar dos povos e bairros, tiro na nuca e todo combinado coa desinformación, a intoxificación e "xestos" e "lacitos" como os vosos? A mesma que defenden Anguita, sindicatos institucionais con campañitas contra os "violentos" asinando "pactos contrateroristas", "reconversións" e demás traicións?

Esa "paz" é a das clases dominantes á que pertencen o teu patrón e, de momento, xa que non se pode evitar que despoxen ao povo, alomenos si se pode conseguir que devolvan para a causa obreira e popular unha parte do que robaron. Esa "paz" tamén é a de desclasados como ti polo mísero prato de lentellas que vos dan a costa de vender aos vosos compañeiros e facer o xogo ao poder. Non vos decatades de que formades parte dun plan contra-insurxe? Vale todo, desde as desaparicións e a represión mais brutal até xestos de "lacitos" tan azuis como os vosos na guerra contra o povo.

Non me queda máis que dicerlle/dicervos a ti e aos que son coma ti, que se vós defendedes esa "paz" vergoñosa, hai outros moitos orgullosos de pertencer á

sua clase e ao seu povo e de defender a xusta e popular PAZ, a que a clase dominante e vós chamades guerra. Ou sexa, orgullosos e contentos de defender a guerra contra o poder establecido e contra os que, coma ti, o defenden: unha guerra

para cambiar este putrefacto estado de cosas. Para eles, ánimo e adiante, porque se o hoxe ten un mañá, ése é noso. Diso non vos caiba dúbida. ♦

MIGUEL HERNANDEZ BERNARDEZ
(VIGO)

Xornalismo de chamusca

Xa andan ao axexo os abutres dalguns xornais, que esperan con paciencia a que se mencione o nome de Cuba para poder espichar os seus dardos venenosos no mesmo corazón da illa caribeña de Martí, agora cos avións derrubados por caças de combate cubanos. Estas personaxes van ter tempo de sobra para difamar e cambiar os argumentos dos feitos reais, favorecendo coma sempre ao "Grande Monstro Americano" e os seus secuaces que soñan con outro "Playa Girón"; cos argumentos que redactan na Prensa dá a impresión de que en vez de facer un xornalismo serio e neutral semella que son uns asalariados ao servizo dos EEUU e que escreben o que eles lles dictan.

E noutra orde de cousas, temos aí o cinismo do imperialismo ianqui que se enchen a boca falando dos direitos humanos, para logo violalos en todas as partes, falan de lograr a paz na antiga Iugoslávia, cando todos sabemos o que fixeron no pasado, o exterminio dos indios norte-americanos, que en realidade son os lexitimos proprietários dese país chamado EEUU; durante décadas promoveron ditaduras feroces e sanguinárias por todo o continente da América Latina: Nicaragua, O Salvador, Brasil, Chile, Guatemala e o meu próprio país, o Uruguai, invasións como a da illa de Granada ou o Panamá, país que

organizada, de estudantes da Escola de Empresariais dedicouse durante dous días a colocar moedas de peso en ringleira na rua do Príncipe de Vigo co fin de lograr unha marca para o Guinness.

Fixeron garda dia e noite. O senador popular Carlos Mantilla doou 10 mil pesetas. Un dos participantes pediu aportación a un dos pobres que proliferan nesa rua. O esmolante respondeu que a el non lle chegaba o que tiña para comer e o aprendiz de empresario estoupou en gargalladas. A choiva comezou pola noite. Non lograron o obxectivo. Pódia que dentro duns días se animen a emprendela cunha tortilla de pataca de dous metros ou que fagan un concurso de inflar globos entre os de quinto de carreira. A este paso a UE vai mandar a España, non á segunda, senón á terceira ou cuarta velocidade.

AS CERAMICAS DO
CASTRO E AS
SARGADELOS
ESTAN FEITAS CON TERRAS GALEGAS, AS IDEAS E ACIENCIA QUE LLES PROPORCIONA O
LABORATORIO
DE **FORMAS** DE GALICIA
E O **SEMINARIO**
DE ESTUDOS CERAMICOS

ENGADINDO UN VALOR 200 VECES SUPERIOR AO DAS SUAS MATERIAS PRIMAS QUEREN SER UN EXEMPLO DO QUE SE PODE FAZER APROVEITANDO NA NOSA TERRA OS NOSOS RECURSOS

Lorenzo Varela, a dura vida do poeta no exílio

Fernando Salgado publica a biografía *Crónica dunha vida atormentada*

■ XAN CARBALLO

Formou con Seoane, con Arturo Cuadrado e con moitos outros, un grupo de acción decisivo no Bos Aires que acollía o exilio galego. Lorenzo Varela morreu relativamente novo, con 62 anos, no Madrid que se espreguiçaba nos primeiros tempos da restauración. Sofría mortalmente a punzada do exilio. O director de *El Progreso*, Fernando Salgado, recría en Edicións do Castro a que é a primeira biografía fonda do poeta de Monterroso.

Por repetido pode resultar pouco verdadeiro, pero Lorenzo Varela resume na sua biografía o devalar da Galiza do século XX. Naceu no barco que atravesando o Atlántico levava aos seus pais á emigración cubana. Galego formado na Habana e despois en Buenos Aires, non toca terra galega até o ano 31, en que vai para as terras de Monterroso, de onde son os pais. Entre a aldea e Lugo, onde fai o bachelarato, faise en certo senso galego dunha peza: "sempr din por sabido que a terra dos meus pais era un país. As miñas primeiras queixas, chamando a berros para que a soedade non se apoderase de min, foron feitas no idioma de meus pais. Outro tanto pasou coas miñas rebeldías".

Neses anos fórxase o home galego e de esquerdas. Achégase ao galleguismo, e xíntase ás Mocidades do PG que compuñan Ramón Piñeiro ou Antón Figueroa. Fernando Salgado revela aquela etapa de conciencia galega e social, retratando o Lugo da República, no que Lorenzo Varela milita a duas bandas nunha organización trotskista e no galleguismo, e posto na disxuntiva elixe quedar cos primeiros.

Mais adiante en Madrid, xa no 1934, comeza a forxarse o Lorenzo Varela, que con só 18 anos, se une ao grupo literario renovador de Lorca, Alberti ou Bergamín, á Institución Libre de Enseñanza, ás Misións Pedagógicas, e ao fervor cultural e político esperanzado que despertou na mocidade a República. Até que chegou o golpe militar de Franco que partiu a vida de todos en duas metades.

Antes e despois

Lorenzo Varela tiña vinte anos cumplidos e como tantos outros topouse na disxuntiva de escoller. E fixoo. Uniuse ás forzas da República en todas as trincheras. Desde o debate ideolóxico e cultural partici-

pa no Congreso de Valéncia, dentro dunha ponencia colectiva que asinan Gil Albert, Miguel Hernández ou Sánchez Barbudo entre outros moitos. Participa nas revistas que en plena guerra manteñen o facho cultural, como *El Mono Azul*, e intervén no que Fernando Salgado denomina Xornalismo de Trincheira, no diario *Ahora*, que dirixe Fernando Claudio e é órgano das Xuventudes Socialistas Unificadas. Mais adiante, cando a ofensiva fascista sobre Madrid é más intensa, Lorenzo Varela se incorpora ao fronte como soldado-cronista, e faino no fronte de Guadalajara onde se batían as tropas de Líster e as Brigadas Internacionais. Mais adiante ten que adicarse ao combate en exclusiva e chega a ser nomeado comisario de brigada, uns comisarios que tiñan a divisa "os primeiros en avanzar, os últimos en retroceder". O noso Lorenzo Varela tiña só vinteun anos e estaba mergullado no horror da guerra que o había marcar para sempre.

Os avatares dos campos de concentración de Fráncia, o primeiro exilio en México e a chegada a Buenos Aires en 1941 son percorridos polo autor cruzando referencias e testemuñas de primeira man. Fundador de revistas, animador de debates, xornalista, crítico, editor, Lorenzo Varela ten unha traxectória coerente coas suas ideas de esquerda, participando sempre moi perto do seu admirado Luis Seoane nas angueiras galegas na emigración, moitas veces en silencio dorido nos debates, ás veces acados, de Luis Seoane e Piñeiro ou con Celso Emilio Ferreiro cando

publica *Viaxe ao país dos ananos*.

Cando regresa á Península en 1976, deixa atrás 37 anos de exilio. Mais da metade da vida fóra do seu país. Define aquel drama certeiramente Salgado: "Cando volvveu, Lorenzo Varela era, además dun descoñecido, un feixe de cinza. A acollida que lle demos na sua terra foi fria. Só a extraordinaria hospitalidade de Diaz pardo, douces artigos —un de Fole e outro de Alonso Montero— e algunha nota en diarios de Madrid, puxeron un morno recoñecemento naquela paisaxe xeadas. (...) Lorenzo non se faía en Madrid. Xa non se afai a ningun lado. O exilio, tan longo, tan longo, rachouno en dous e convertiuno en apátrida".

Pasa eses anos con amigos indelincinábeis, como Diaz Pardo ou en Madrid Lala de Prasda, Inés Canosa, Marcial Suárez,... pero non vive xa a liberdade que señoarea na capital republicana que el coñeceu de mozo. Na madrugada do 25 de Novembro de 1978 "derrubouse, nunha rua de Madrid, a cinza do vello volcán" conclue Fernando Salgado, que lle dirixe unha emocionada carta final.

A biografía de Lorenzo Varela é un agasallo, porque el era un poeta que debe representar para todos nós a homenaxe por facer a todos os exiliados galegos. A sua obra galega non é moi extensa pero ten algúns poemas que deben figurar en calquer antoloxía honrada, porque representa como poucos o drama dunha época que nos marcou para sempre e nos acompaña.♦

Lorenzo Varela
visto por Seoane
no a no 1972.

Soneto a Roi Xordo

Aramos sobre os mortos nesta terra
i o noso pan ten un sabor de hosos
familiares, irmáns. O monte berra
baixo do arado, e chámannos os nosos

desde a morte con voces conocidas:
"Nin marqueses, nin cregos, nin doutores
fixeron as ribeiras verdecidias
nin o guerreiro coiro dos tambores.

Os condados do polvo son dos mortos
e quen queira ser dono desta terra
que veña navegando aos nosos portos.

Os que pidan o fruto sin labores,
si non morren de seu, morran de guerra,
e desta terra, así, serán señores".

Leituras

Moral e profecía

A poesía de Eduardo Pondal
de Manuel Forcadela

Hai tempo que está nas librerías o último ensaio de Manuel Forcadela: *A Poesía de Eduardo Pondal*¹⁾ que descobre facianas ocultas na obra poética do de Ponteceso.

Apartires de mediados de 1860, Pondal vai gañando en opacidade, en misterio. Forcadela relaciona esta procura de escuridade co proceso que se segue nas líricas europeas de cara ao simbolismo, que afasta ao leitor convencional.

Pondal partía dunha complexa situación literaria. No Rexurdimento galego, a aparición dunha literatura escrita en lingua non española era todo un golpe de leme. *Cantares Gallegos* fora un libro profundamente anovador, pero de a pouco xeraba tal cantidad de imitaciones que realmente converteuse nun atranco para o desenvolvemento dunha tradición literaria normal nun libro máis que nun modelo.

Pondal dáse conta da necesidade de que a literatura galega emerxe recolla influxos das mellorres tradicións cultas do mundo. As más claras nel van ser o ossianismo (que Forcadela denomina a *forma literaria do celtismo*), o helenismo e outros elementos de época. Todo isto desde unha formación marcadamente romántica.

Forcadela analisa polo miúdo o cambio de lingua sufrido en Pon-

Eduardo Pondal no ano 1862 nunha foto de M. Bordoy.

dal comparando *Rumores de los pinos con Queixumes dos pinos*. Neste último tradúcense os poemas do precedente con variacións de contido, de significado e de estilo. Estas modificacións estilísticas non son propias da tradición que anunciamos arriba, senón producto dunha vontade expresiva.

En *Rumores de los Pinos* o poema *El Cabo* comeza: "Sombrío está en la tarde el escarpado Cabo / quizás en lo infinito sueñe" (p. 198)

Para Forcadela, Pondal, nos seus propósitos estilísticos e ideolóxicos é unha persoa absolutamente distinta á de Padrón

(fálase dun cabo, dun lugar onde había unha serie de acontecementos xeográficos e climatolóxicos que describen ese sentimento tan romántico de situación ante a

natureza, a tempestade, ante o brutal do destino). Cando Pondal traduce este poema, a palabra fundamental, *cabo*, desaparece:

"Sombrío xace o desolado e alto, / quezais na rota oprobiosa pensa" (p. 198)

É realmente neste proceso de escurcemento, que se leva a cabo

nos poemas do pontecesán, que Forcadela analiza no libro, o que fai toda a obra pondaliana gañen en connotación, en significado. Iso era, o que a Pondal lle interesaba.

Para o ensaista hai un poema que define este momento do cambio estilístico. É o titulado "¡Que barba non cuidada!" no que o bardo, que vai polo monte, pon medo a unha moza. Ao advertilo dille:

"Sinxela rapaceta,/ non me teñas temor;/ non son un vagabundo,/ non son ningún ladrón:/ xeroglífico ousado/ do limo soñador/ vou, e, ignoto a mí mesmo,/ escuro enigma eu son".

Pondal describese a si mesmo como un enigma, advierte xa o seu proceso mental, a súa situación de

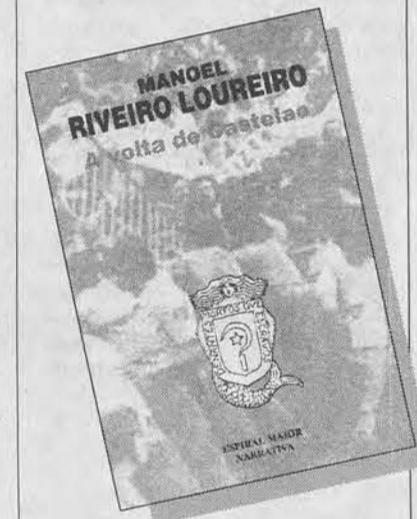
conta de libros

Unha historia de pantasmas por ordenador

Transladarse a unha casa vella pode criar inquietudes nunha rapaza, sobre todo se sobre a vivenda hai unha maldición. Agustín Fernández Paz é o autor de *Avenida do Parque*, 17, que publica a Editorial SM, na colección *O Barco de Vapor*. Marta é a nena á que o cambio de vivenda vaise trastocar a vida pola presenza de pantasmas na casa. Son diferentes, aproveitan os ordenadores para comunicarse. Este libro de Fernández Paz está recomendado para lectores a partir dos doce anos.♦

O libro da colaboura entre Goldoni e Ollomoltranvia

A fusión das compañías teatrais *Ollomol e Tranvia* estreouse coa obra *Commedia, un xoguet para Goldoni*, que leva máis de dous anos de representacións pola Galiza e o resto do Estado. Agora, o texto pasa a ser publicado por Edicións Xerais. Esta obra naceu como unha homenaxe a Carlo Goldoni, o comediógrafo que morreu en 1773 e que califican como o reformador da *commedia dell'arte*. Botando man dun dos seus argumentos e engadindo elementos innovadores, Cándido Pazó foi o encargado de adaptar e arranxar os textos.♦

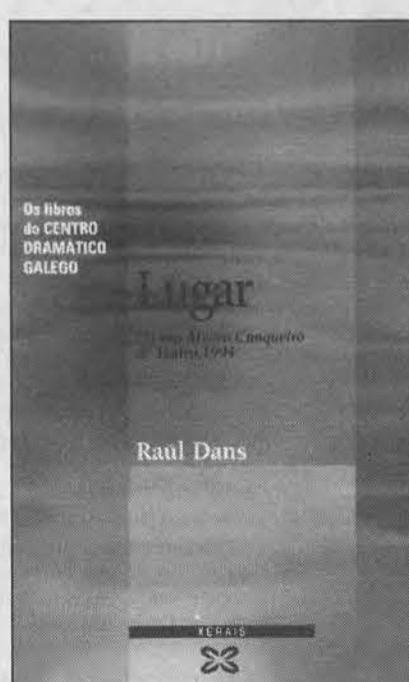

Lembrando a volta de Castelao

Manuel Riveiro Loureiro escribe a crónica da tarde do dia 28 de Xuño de 1984, cando os restos de Daniel Rodríguez Castelao voltaron a Galiza. *A volta de Castelao* é o título deste libro que publica a Editorial Espíritu Maior, na sua colección de narrativa. Cunha linguaxe na que está presente o humor, ainda que suliñando o dramático deste día, o autor relata as reaccións que na Xunta produciu o acontecemento e como se viviu a tensión do mesmo.♦

A vida no rural

Raíces rurais é unha novela de Manuel Rodríguez Troncoso, que publica Edicións do Castro. O libro ten unha forte pegada autobiográfica, xa que o autor, médico, ten que vivir fóra da Galiza e conserva un grande sentimento de identificación coa terra na que se criou, unha parroquia da Caniza. A vida no rural, as tradicións, a nenez e o traballo, as crencias, a emigración etc son reproducidas na novela cunha base real: a propia experiencia de Rodríguez Troncoso. O límite de *Raíces rurais* está escrito por Manuel María, que cre que é un complemento de *Memórias dun neno labrego*, coa diferença de contar cun protagonista colectivo.♦

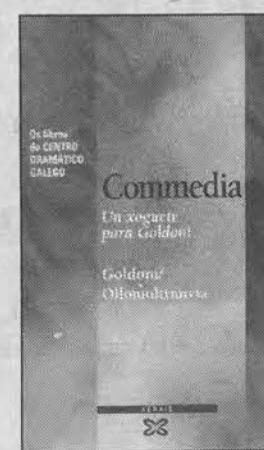
LUGAR

Raúl Dáns

XERAIS

AS VODAS DE FÍGARO
Caron de Beaumarchais

COMMEDIA
Goldoni
Ollomoltranvia

Leituras

certa inestabilidade; a súa visión do mundo interior como un mundo xeroglífico, complexo.

Nesa mesma tradución dun poema do castelán ó galego, o cambio de lingua implica tamén unha modificación no propósito literario. Di Pondal:

"No sé en que tierra estraña, entre que gente./ Por un parage inculto y desolado./ Triste, y llevando el peso de su arpa./ Solitario iba el bardo" (p. 196)

Na tradución encontra Pondal unha das súas metáforas más sorprendentes:

"Eu non sei porque terra esquia e dura,/ cal un decreto férreo lanzando,/ con escuro lóstrego na frente,/ iba o sublime e vago" (p. 196)

No famoso *escuro lóstrego* descobre Forcadela unha metáfora oxímorica. Pero dentro destes xogos que van ser típicos de todo o esquema simbolista finisecular, hai outras que son curiosas e que aluden a un mesmo proceso cognoscitivo e, mesmo sen coñecérense unhas a outras, manexan exactamente os mesmos termos: o *soleil noir, a negra sombra que me asombra*

Imaxes que revelan ao autor do ensaio en que medida ese ambiente que se estaba xestando no fin de século europeo, era percibido por unha persoa que se preocupaba moito de estar ó día, e de levar esa tradición que el aprendera no marco do romanticismo cara a un momento final no que se producise un resultado completamente diferente.

No primeiro dos capítulos do libro Forcadela analiza un aspecto que para nós é fundamental: como a crítica ten desenfocado a importancia de Pondal na nosa tradi-

ción. Pondal tivo o fado de nacer e de publicar as súas obras ó mesmo tempo que Rosalía e Curros. E realmente, cando se fala de Rexurdimento en Galicia hai un certo desenfoque no sentido de que se lle concede demasiada importancia, ó que Forcadela denomina o *eclipse rosaliano*: a crítica está tan preocupada por analisar a obra de Rosalía que cando de esguello miran a obra de Pondal non sabe moi ben onde ubicala.

Para Forcadela, Pondal, nos seus propósitos estilísticos e ideolóxicos é unha persoa absolutamente distinta á de Padrón, e a súa poesía tampouco ten moito que ver coa obra de mesma. Isto dá lugar a que ese marco realista no que arbitralmene se sitúa a obra rosaliana non teña cabida para unha obra que en ningún momento tivo a vontade de ser realista.

Forcadela sinala que nos poemas pondalianos, con moiísima frecuencia quen fala non é para nada o autor. A voz do autor en moitas ocasións non é más ca unha pequena peza introductoria que dá lugar a que sexan outras voces as que tomen o discurso poético. Un exemplo elemental témolo no poema *Os pinos*, no que na primeira estrofa:

"Que din os rumorosos / na costa verdecente?"

fala o autor ou un eu lírico, que é moi semellante ó autor. Mais no resto do poema, xa non fala o autor, fala o vento que bate nos piñeiro; o autor falará a penas nun cinco por cento do poema.

Son moi frecuentes os personaxes, ou as voces, que representan a un determinado prototípo de falante poético. O *bardo* é denominado de moi distintas maneiras. Este bardo non é o autor, porque, como advierte Forcadela, é un bardo que

Manuel Forcadela.

está ubicado historicamente nun tempo moi anterior, un bardo que, segundo o proceso de arqueoloxización que se dá na súa poesía, fala como se os seus poemas mais que estar escritos no XIX estivesen escritos no mil ou no 500 a.C.

Para o autor do estudo, o bardo, o guerreiro, o pastor peregrino, o vagabundo, as fadas e outros personaxes menores, ofrecen un mundo no que o interese do poeta está centrado na descodificación da linguaxe natural. Son tipos andan por un mundo non modificado por man humana, por un mundo a bravo que quer levar a poesía cara algún certo sitio de transcendencia espiritual. Pondal encontra un dos grandes temas románticos (sinala Forcadela) que vai ser o tema da *moral da terra, a moral da paisaxe*. Non é propriamente un Deus, senón que é a propia natureza que fala a través dos ventos, as árbores, os piñeiro ou propio mar.

A tragedia do home está xustamente en que non pode traducir

esa linguaxe natural para descubrir cal é a vontade de natureza, cal é a moral da natureza. Pondal encontra unha solución: o traductor, o individuo que fose capaz de oír a natureza -por unha banda-, e de comunicarse cos humanos -por outra- (ese individuo que el vai rodear dunha áurea aristocrática, superior ó resto dos mortais e medio relixiosa) vai ser exactamente non poeta, senón o bardo.

Outro dos elementos que aparecen como significativos dentro do libro é o elemento da *profecía*, que Forcadela sitúa no clima previo a un Estado federal, como método de grande efectismo literario para expoñer a súa ideología. Pondal leva ao seu verso ideas expandidas por Murguía na *Cova Céltica* coma o *Iberismo*. Unha grande Iberia, un imperio ibérico, que non fose só continental, senón tamén atlántico e africano. Esta é unha idea que soa moiota na cabeza de Pondal:

"a luz virá para a caduca Iberia/ dos fillos de Breogán" (p. 159)

Elemento novidoso (pois non fose percibido con anterioridade en estudos precedentes) neste ensaio sobre a poética galega de Eduardo Pondal é o descripción da *estructura imaxinativa pondaliana*. Descubrenos Forcadela que Pondal imaxinaba baixo unha estructura na que se distinguen tres niveis temporais, tres niveis de localización e tamén tres niveis de ideoloxía. O nivel do subterráneo, do pasado, do que está enterrado, dos restos arqueolóxicos, das antas, do dolmen, das raíces emergentes desde o pasado; o do presente, da realidade, algo que, segundo Forcadela, a Pondal lle interesaba poéticamente ben pouco, e o do futuro, coincidente co nivel do aéreo, o nivel do alto.

Os tres niveis sinalados anterior-

mente sitúannos, por unha banda na nai (a terra), por outra no pai (o alto, o pai erecto, superior), e na outra nunha grande figura pondaliana: a árbore.

Todos os poemas pondalianos están acugulados de árbores, de bosques, o lugar predilecto de ubicación, lugar que Forcadela lle chama: o *lugar da revelación*. Forcadela imaxina a Pondal como un grande afeccionado á antropoloxía, á etnografía, sobre todo porque compartía ideas comúns con Murguía. Segundo Forcadela, Pondal chega á conclusión de que esos supostos celtas, ou culturas megalíticas, debían ser unhas xentes moi amantes deste tipo de celebracións rituais. Pondal imaxina esa relixiosidade primitiva como unha relixiosidade marcadamente panteísta, pero centrada arredor dos bosques e da comunicación celeste co vento.

E mesmo seguindo por esta pista do simbolismo pondaliano encontramnos con cousas tan curiosas como a seguinte: o bardo pondaliano aparece sempre cun obxecto que é a arpa, pero non toca a arpa -non é que non a saiba tocar- senón o que fai é pousar a fronte na mesma e escutar o son do vento, que flúe a través das súas cordas.

Esta imaxe xunto con moitas outras forman parte do complexo simbolismo pondaliano, chegaron a ser vertebradas e estructuradas tan maxistralmente pola man de Manuel Forcadela que, na nosa opinión forman a parte máis conseguida do presente libro.♦

XOSE MANUEL VARELA

(1) Manuel Forcadela, *A poesía de Eduardo Pondal*, Ediciones do Curnio, Vigo, 1995.

(2) Manuel Forcadela, *Eduardo Pondal. Poesía*, Xerais, 1989, pp. 60-61.

Música

Jazzistas
versáteis
Baio Ensemble:
"Diálogos"

Nada menos que quince músicos completan a *Baio Ensemble* nesta sua segunda gravación, "Diálogos", na que amosan a madureza acadada pola formación na sua longa andaina jazzista, ao tempo que escoran nalguns temas cara outros territorios limítrofes da

mesma sensibilidade "negroide", tales como o *funky* ou o *rap*. Os músicos da *Baio* asumiron doadamente a lección que Iles chega maiormente de New Orleans, non en balde a sua "alma máter", Alberto Conde, foi alumno en USA do músico Hal Crook.

A formación galega conta nesta gravación coa presencia de músicos salientables, tales como o guitarrista *Cuchús Pimentel* ou o batería Fernando Llorca. A solidez da sua música vén dada por unhas nutridas seccións de percusión e vento, coa particularidade dunhas voces, que acompañan nos poucos temas cantados.

"Diálogos" é un disco ambiental, pero tamén é doado de escutar coa atención que se merece unha obra ben feita, contundente, diáfanas, xa que o amplio instrumental soa debidamente dosificado, e en conxunto a música desprende unha mensaxe entre estridente e —sobre todo— acougante, que se agradece neste producto, á fin, agradábel pero nada *light*. Cicais adoeza dunha personalidade definida, xa que as referencias na técnica instrumental a outros xéneros do jazz —verbigracia, o guitarrista Pat Metheny— son frecuentes, e conclue a gravación

José María
de la Rosa

"Thauma"

Primeira gravación deste músico andaluz, que ao longo dos seus trinta e seis anos de vida, vén trazendo a xa tópica biografía dos músicos da *nova era*: batería en distintos grupos, formación de conservatorio, instrumentista en orquestras comerciais, partícipe en montaxes *ópera-rock*... Habitualmente, acompaña dun piano de cola, e con el gravou este seu primeiro disco, acompañado dunha chea de músicos de corda, percusión e vento, entre eles ese grande saxo e frauta que é Javier Paxariño.

O resultado, unha música *standard*, con certos toques de rumba, graciosa, dixerible, con pretensiones concertísticas. Un producto máis da *new-age*. Para qué dicer máis?♦

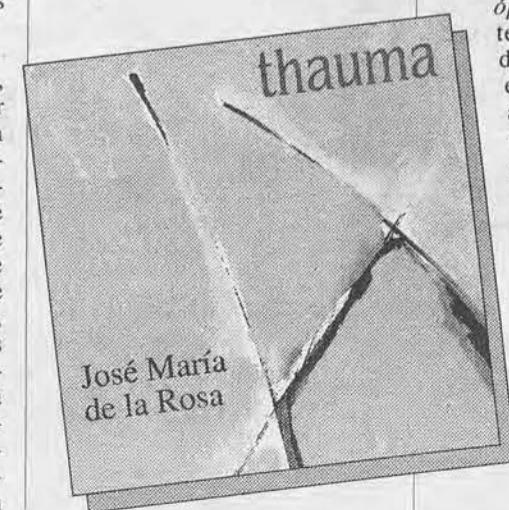
X.M.E.

Private, en...

Martín Codax, 8
Tf. 22.59.82
VIGO

Camelot
CERVEXARIA

Especialidade en cervexas de importación,
dragóns e mazmorras.

Prepara o disco "Porgaleuzca" en colaboración co Coro Universitario Galego de Barcelona

César del Caño

'A música coral sofriu un paréntese e agora tratamos de conectarla coa canción galega de hoxe'

O músico-cantor César del Caño está ultimando estes días dous proxectos musicais, que abrancan no seu conxunto as diferentes facetas artísticas que este galego do

■ XOAN M. ESTÉVEZ

O proxecto máis iminente de César del Caño é un disco do *Coro Universitario Galego de Barcelona*, no que conta coa colaboración de Camilo Valdehorras, home vencellado ao mundo do teatro, e actualmente Director da Aula Universitaria Galega de Teatro, igualmente na Cidade Condal. O mentado Coro está dirixido polo próprio C. del Caño, e nesta gravación tentarán facer xustiza co patrimonio cantado no noso idioma, xa que ao dicer do director:

"Trátase dunha idea sen precedentes—desgraciadamente—, que veu entroncar directamente co pulo coral iniciado polos nosos compositores rexionalistas de fin do XIX e comezos do XX —X. Montes, P. Veiga— e que, ao contrario doutros

paises como Euskadi ou Catalunya que evolucionaron a unha corrente nacionalista, en Galiza a cousa quedou estancada a partir da guerra civil para dexenerar no folklorismo barato ou no culturalismo que hoxe padecemos. E para voltar a falar de nacionalismo en Galiza, temos que dar un chouto deixa mil novecentos sesenta e oito: "Voces Ceibes" e en xeral o "Movemento da canción galega". Pensamos que a música coral ten que recuperar ese lapso de tempo perdido dándolle a man á popular-nacionalista; de non ser así, a nosa memoria histórica quedarase nuns cantos retallos de periódico e pouco más. Porén, decidimos volcar á música coral unha escolma de canciones que surdiron nesse momento histórico da man de Benedicto, Bibiano, Miro Casabella, Vicente Araguas, Xerardo Mos-

coso, Xavier e Guillermo. Ao mesmo tempo parecemos xusto render unha homaxe a outros cantautores que traballaron paralelamente pola mesma idea, en Portugal, Euskadi e Catalunya, polo que eleximos a José Afonso, Mikel Laboa e Lluís Llach. E para rematar o traballo, decidimos gravar unha peza escénica para rapsodas e coro baseada en textos de Luis Seoane, titulada "Seoane e as andurías", con libreto de C. Valdehorras que se estreou en Barcelona, na Universidade, en Xuño do '94, co-interpretada polo Coro Universitario e más a Aula Universitaria Galega de Teatro, ambos colectivos da Cidade Condal".

O anunciado disco, en formato CD, será unha producción ambiciosa, xa que a sua edición será complementada cun libreto, no que se incluirán

as letras coas correspondentes partituras das distintas canciones, un guión da peza escénica, así como unha breve ficha de cada autor versionado. Igualmente, o título da obra responde a un razoado crítico, que basea a súa lóxica no repertorio da gravación, e é detallado por César del Caño argumentando: "O título será "Porgaleuzca", recuperando o nome da asociación que se formou no 1933 como signo de alianza entre Galiza, Euskadi e Catalunya nas cortes da República, co fin de procurar obxectivos comunes tanto políticos como culturais, que se chamou "Galeuza", e que logo tivo continuidade en Buenos Aires e Uruguai a partir do ano cuarenta e cinco, xa unha vez exiliados os seus promotores, entre eles Castelao e Alonso Ríos. Nós engadimos o "Por" cunha doble intención: por unha banda polo feito de incluir Portugal coa figura de J. Afonso, recollendo ese mesmo espírito a prol da solidaridade dos povos peninsulares, e por outra enfatizando esa sílaba dándolle o senso de "a prol de".

Tan só queda agardar por tan atractivo producto, xa que a idea do músico-cantor galego é continuar nesa liña, e no futuro poder repetir a experiencia con outros autores, tais como "Fuxan os Ventos" ou Jei Noguerol, outro galego de Barcelona, ainda que nado na Mariña luguesa, que, igualmente, anda na actualidade artellando o que será próximamente o seu retorno discográfico, cunha chea de canciones inéditas, que garantem a continuidade da canción galega no noso panorama cultural. Por certo que a mentada producción do Coro Universitario Galego de Barcelona inclue neste anunciado disco, entre outras, versiones de temas como "Maria Solina" —cecais, a nosa canción "standard" por autonomia—, con letra do C.E. Ferreiro, "Enterro do neno probe", sob texto de L. Pimentel, ou o "Canto Moço" do Z. Afonso.

Transeúnte galálico-catalán.

César del Caño xa dera mostra do seu bon gosto musical no seu primeiro e de momento único disco, "Expreso-Estrella", editado hai

dous anos, e que viña sendo un resumo da súa traxectoria artística, incluíndo entre as once composiciones da gravación, unha, na que xa aparecía o Coro Universitario, protagonista agora exclusivo do anunciado novo producto. No "Expreso..." C. del Caño é autor das distintas composiciones, algunas instrumentais, amais de responsábel dos arranjos e dirección da gravación, na que se suceden unha chea de instrumentos, amais de voces, tales coma o contrabaixo, timple canario, tarrañolas, keyboards, etc...

Mália ser un disco de debut, pódese dicir que aquela foi unha obra xa de madurez; non en balde ía precedida dunha longa traxectoria, que César del Caño iniciou en Ourense, cantando en grupos máis ou menos pop, de moda, para introducirse despois, xa definitivamente, no mundo do canto coral, primeiro no Orfeón Unión Orensana, e despois, xa en Barcelona, no Gran Teatre del Liceu, Orfeón Catalá e Coro de Cámara *Música Ficta*. Máis de dez anos leva o artista galego neste mundo, na capital catalana, e a sua actividade musical é consecuencia en grande medida do asentamento que a emigración consolidou naquelas terras; de feito, unha súa composición veu servindo de sintonía á coordenadora de *Espazos Radiofónicos Galegos en Catalunya*.

Con estos antecedentes, cabe agardar desde xa con avidez o resultado de tan longa entrega. Do disco do propio César del Caño, igualmente en preparación actualmente, pouco se sabe máis que a sua prevista e inmediata gravación.

En todo caso, chegan desde a outra punta da Península novas que nos devolven a esperanza nunha canción galega con altibaixos no seu devir histórico, recuperando un patrimonio perdido na memoria colectiva —o da xeira *Voces Ceibes*—, e procurando ese necesario público cómplice, sen o cal o noso idioma adoeceria desa proxeción social que lle garante a expresión cantada en lingua propia. Como diría A. Cunqueiro, e xa que estamos no mes de Marzo, "mil primaveras más para a nosa lingua", desta vez en forma de letra e música. ♦

O Centro Dramático Galego do IGAEM

presenta

de Armando Cotarelo Valledor
con dramaturxia e dirección
de Manuel Lourenzo

12 e 13 de marzo
Teatro Jofre Ferrol
Do 22 ó 24 de marzo
Centro Cultural Caixavigo Vigo
Do 28 de marzo ó 1 de abril
Teatro Principal Ourense
Do 18 ó 20 de abril
Auditorio Municipal Narón
Do 5 ó 12 de maio
Teatro Principal Santiago de Compostela
Do 12 ó 16 de xuño
Teatro Rosalía de Castro A Coruña
Do 20 ó 22 de xuño
Auditorio Gustavo Freire Lugo

Nau de amores

Montaxe sobre textos de Gil Vicente
con dramaturxia e dirección de Cándido Pazó

CONSELLERÍA DE CULTURA
INSTITUTO GALEGO DAS ARTES
ESCÉNICAS E MUSICAIS

UNIVERSIDADE DE SANTIAGO

16 e 17 de marzo
Teatro Jofre Ferrol
9 e 10 de abril
Casa da Cultura Burela
12 e 13 de abril
Instituto de Bacharelato Ribadeo
23 e 24 de maio
Cine Galaxias Cangas do Morrazo
24 de xuño
Auditorio Gustavo Freire Lugo
Do 28 ó 30 de xuño
Teatro Principal Santiago de Compostela

A LITERATURA GALEGA NON NECESITA A ULISES VENTAXAS DE NON POSUIR UNHA LÍNGUA ESTÁNDAR

MANUEL VEIGA

A preocupación polos aspectos formais da novela deu en Galiza un texto referencial de Antón Figueroa no que ven a dizerse que a inexistencia dun código lingüístico firme, comun a autores e leitores, ten consecuencias deformantes sobre a literatura. Cando un autor escribe *o cristal embaizado* está a lograr, aplicando a tese de Figueroa, un efecto literario, só por facer uso dunha palabra recuperada para o galego. A tradución ao castelán: *el cristal empañado* perde este efecto, o que amosa a presencia no texto galego dun factor extra-literario.

En principio esta análise, a cada máis difundida entre autores e críticos, resultaría adecuada. As innovacións sobre un código, pois iso é entre outras cousas a creación literaria, só adquieren pleno valor cando a norma é recoñecible por todos.

Mais, afinando un pouco, cabe encontrar neste enfoque aspectos discutíbeis. A primeira resposta pode vir de Joseba Sarriónaindia. Ante a pregunta de se o traballo do escritor euskaldun é máis criativo que o de quen ten unha lingua elaborada que o encorseta e exixe del unha destrucción previa da lingua, escritor basco responde: "Si. O euskera ten máis traballo e ao mesmo tempo máis liberdade. (...) Hai xente que se queixa precisamente por isto, por non ter un modelo fixo (...) e en cambio a mi paréce-me que é unha das cousas más interesantes que hai na literatura basca. Ti falabas antes do Ulises de Joyce e eu penso que esa novela, e máis ainda a última obra que escribeu, que non está traducida ao castelán polas dificultades [que presenta], é un traballo de des-

trución da lingua. (...) En euskera iso é case imposible porque non hai nada que destruir. O euskera é ainda un traballo de fundación, como fundar unha cidade".

Esta opinión do poeta basco non é excéntrica, nem tan novidosa como podería parecer. O norteamericano Thomas Wolfe, por exemplo, congratulábase de escrever sobre uns Estados Unidos case vírgenes, frente a unha Inglaterra na que o escritor herdaba un longo caudal de expresións aceitadas que poderían servirlle de punto de partida.

Pero, voltando ao Joyce que cita Sarriónaindia, se tan difícil resulta de traducir o autor irlandés, por que alarmarse tanto de que *embazado* produza un efecto específico no galego de hoxe, pouco doado de traducir? De certo, o galego posúe arcaismos, neoloxismos discutíbeis, palabras en camiño de recuperación que ás veces o leitor non conoce ben ou non acerta a ubicar con corrección e mesmo expresións diferentes para designar o mesmo que confluen sen que o uso se decantase ainda de todo por unha ou por outra. Pero isto é un problema ou unha riqueza? Se canda algo das duas cousas.

Os que ven só o problema xa começaron a anunciar que acaso a verdadeira vara de medir, en termos literarios, unha obra galega é tradúcindoa ao castelán. E isto parece un desatino porque a calidade dunha obra en galego remite por necesidade ao sistema literario galego. A calidade de Méndez Ferrín, en cuias mans o noso idioma mostra unha extraordinaria vitalidade e eficacia,

non é igual de observábel nunha tradución.

Quizás a preocupación sería menor se se lembrase que a estética dunha obra remite sempre a unha época, a unha historia e mesmo a unha clase social, por iso as diferentes personaxes dun libro falan de distinta maneira. Unha parte da crítica parece crer más, sen embargo, que a estética é unha virtude case abstracta e fácil de transferir dunhas culturas a outras. A realidade evidencia o contrario. É certo que os bons autores son bons en calquier idioma, pero son moito mellores no orixinal.

Hai outros argumentos que apoian o optimismo de Sarriónaindia. Os idiomas más establecidos resultan a cotío demasiado planos e daí esa teima dos autores por penetrar nas xírias marxinias e roubar delas expresións e fraseoloxía que renoven a lingua.

Velázquez da riqueza do castelán de América, adobado con mestizaxes e localismos. Af está tamén o célebre saqueo do galego realizado por Valle e que ainda pratican Cela e Torrente. Un bon leitor vallisoletano agradece que *los tregueen los cascavos del caballo*, ainda que, de primeiras, teña dificultades para entender a expresión.

Neste sentido o papel dos correctores lingüísticos que traballan para as editoriais galegas, pertinente en moitos casos, tende a excederse noutras tantas, caindo no erro de confundir estilo con gramática, como xa avisara Rodrigues Lapa. "Até lá —sinala referíndose ás expresións portuguesas que ainda se escriben de duas maneiras— neste período de vacilações, as duas formas são aceitáveis (...) É

isso que os gramáticos nem sempre comprenden, porque o seu ideal é o espectáculo de una lingua imutável, sem excepciones". O crítico portugués chega a lamentar que o uso do infinitivo pronominal (cita de exemplo "o primeiro *derretérese* da neve", en Otero Pedrayo) desaparecese do portugués do Brasil e Portugal "enfreido pela Gramática". Pois ben, esas particularidades están a desaparecer tamén da Galiza, ao submeter os normativizadores a Otero ao estreito canon gramatical. O problema é grave, porque o corrector que mesmo decide entre un sinónimo ou outro invade o papel do escritor e tende a unificar as obras até extremos anti-literarios.

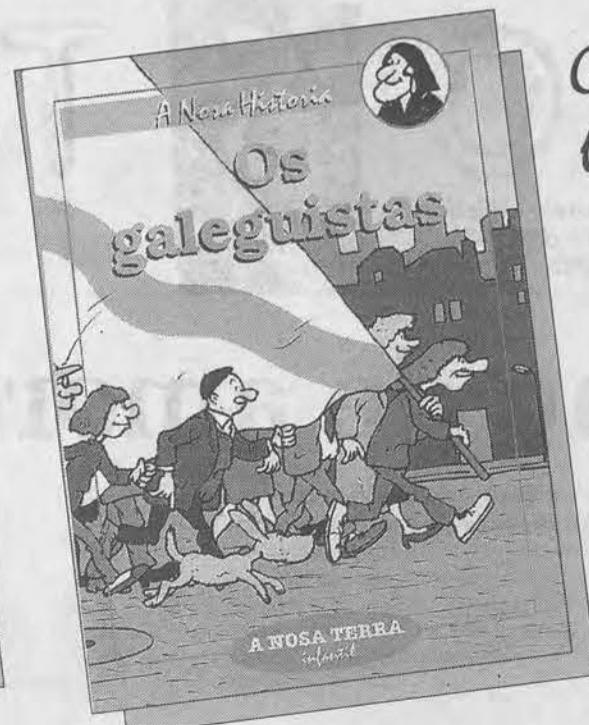
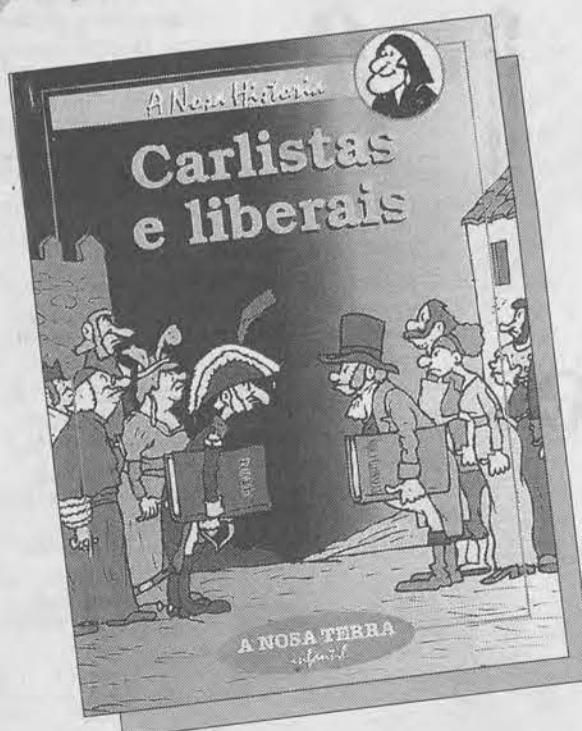
Por outra parte, esa convivencia de distintas modalidades non é exclusiva, como xa se dixo, de idiomas como o galego ou de lenguas en situación similar. Klaus Bochmann, ponente do I Congreso Internacional da Cultura Galega, reconhecia que "todas as línguas son más ou menos polinómicas, xa que non hai idiomas vivos que non posúan variedades xeográficas, sociais ou funcionais que teñan un impacto sobre o estándar".

• • • • •
'Os correctores lingüísticos tenden a excederse, caindo no erro de confundir estilo con gramática, como xa avisara Rodrigues Lapa'

O choque de palabras antigas, praticamente desconocidas para o leitor actual con expresións modernas e mesmo alleas, nunha sorte de coincidencia de tempos históricos, non é fatal para o galego literario se o escritor ten, como din vulgarmente os literatos, *orella* para o idioma, para ouvir a música dos que o falan de natural. Ou, dito doutro xeito, se posue a habilidade de dosificar e harmonizar o amplísimo abano de posibilidades que se lle abren. ♦

A NOSA TERRA
infantil

Dous novos números xa á venda!!

Carlitas e liberais e
Os galeguistas

EDICIONES
A NOSA TERRA

Rodan en Betanzos *Crucifixion Island* basada nun texto de Kafka

O actor galego residente en Londres, Xaqin Toba, é intérprete principal

■ XOAN LUACES-FANDIÑO

Durante o mes de Febreiro e as primeiras semáns de Marzo unha equipa de rodaxe estivo en Betanzos e A Coruña, para rodar as escenas que restan para rematar a filmación de Cráfixion Island unha película protagonizada por un actor galego de trinta e poucos anos que reside desde hai anos en Londres, onde rexenta un teatro privado, o Barons Court Theatre.

Este intérprete, xa conseguiu destacar polas suas orixinais postas en escena na corte británica, onde obtivo críticas más que favorables que chamaron a atención de personaxes tan coñecidos e famosos coma Elton John ou Kenneth Branagh, que acudiron ao Barons Court Theatre para ver as representacións de Xaqin Toba, que así se chama de este mozo, ainda que en Londres o coñecen polo nome artístico de Christian Deal.

Curtido nas tablas do escenario en obras de autores xa clásicos do teatro, coma Oscar Wilde e o seu "Retrato de Dorian Gray" adaptado para escena, Shakespeare e o seu "Ot-

Xaqin Toba durante a rodaxe da película que antes el mesmo levou ao teatro en Londres.

hello" ou unha adaptación dun conto de Kafka chamado "In the Prison Colony" e "Na Colonia Penitenciaria"), que se convertiu en obra de teatro mercé ao escritor Ronald Selwyn Phillips e apresentouse con éxito no Festival de Edinburgo.

Precisamente este relato de Kafka foi de novo adaptado como guión cinematográfico polo mesmo autor, que escribe regularmente para o Barons Court. Ronald Selwyn Phillips xa escrebeu xuntamente con Xaqin Toba unha obra baseada nas relacións mantidas entre García Lorca e Dalí, que foi representada en Barcelona hai tres anos.

A equipa de rodaxe está composta por trinta persoas, mozos maioritariamente, e áinda que o idioma e os actores son ingleses coa excepción de Xaqin, que é o protagonista da historia, a metade dos técnicos son galegos. Entre eles Xoan Morgade e Concepción Iglesias, procedentes da Escola de Imaxe e Son da Coruña, Manuel Areoso, 2º auxiliante de Dirección, Raquel F. Fidalgo, no maquillaxe, Barca, Daniel e Rafael Toba, irmáns do actor e un longo etcétera.

A película estrearáse en Xuño, se todo vai ben, co título de "Crucifixion Island". Conta cun presuposto de 100 millóns de pesetas, sen nengunha subvención estatal.

A aportación galega tamén está na composición da Banda Sonora que realizará o músico Manuel Balboa, (A Coruña 1953), quen xa compuxera a música para a película de Xosé Luis Garcí, "Canción de Cuna".

Thriller psicolóxico

O director do filme é o inglés John Gugolka, realizador que traballou na televisión inglesa e que fixo ademais varias curtametraxes. Gugolka define o filme como "un thriller psicolóxico e macabro que en forma de metáfora intenta recriar o poder do estado e a sua desacralización e perda de misticismo, cara unha concepción más racional pero igual de despersonalizada".

O argumento baséase na existencia dunha máquina nunha illa deserta onde se ergue unha prisión que é controlada polo Maior, personaxe que interpreta Xaqin Toba. Os presos son torturados e castigados pola máis pequena insubordinación. Esta situación chama a atención dun grupo de investigadores, observadores como os da ONU, que chegan á illa para desvear os misterios que ali se agochan. O prospecto da obra de teatro representada en Londres di: "Nun claro dunha remota illa deserta se sitúa a 'Máquina para a Administración de Corrección e Xustiza' e detrás dela está o

Maior, un psicópata paranoide... De calquer maneira está advertido: Vostede será mergullado nun dos más inesquencibéis Infernos de Franz Kafka e nunca esquecerá a súa visita".

Ademais de este actor galego participan outros actores ingleses: Yomi A. Michaels, actor de ascendencia nigeriana que traballou no "Othello" shakesperiano que montou o Barons Court Theatre, montaxe que tivo a orixinalidade de apresentar un Otelo branco, sendo negro o personaxe do pérfilo e envexoso YAGO; Mirella Oppenheim, actriz que formou parte do reparto da serie de tv "Retorno a Brideshead", Marc Burns, participante na mítica "Morte en Venecia" de Luchino Visconti, e Michael John Wade, actor nado en Portugal e que viu moitos anos no Brasil, traballando nas telenovelas.

Segundo nos comentou Xaqin Toba, tratarán de colocar o filme nos máis importantes mercados e Festivais internacionais, como o de Cannes, Berlín, Valladolid, San Sebastián e o festival que organiza en Norteamérica todos os anos, Robert Redford.

Daniel Toba, que traballa na produción, destacou as facilidades que o concello de Betanzos está dando para a realización do seu proxecto cinematográfico e tamén as grandes posibilidades que ofrece Galiza para o desenvolvemento de actividades cinematográficas. Ademais esta producción inglesa deixa un millón de pesetas cada día no concello de Betanzos e non é unha superproducción. ♦

A NOSA NATUREZA

Consegue o 20 % de desconto subscribindote: dous volumes por 800 pta.

Remitir a A NOSA TERRA unha vez cuberto en maiúsculas: APARTADO DE CORREOS 1.371 - 36200 VIGO. Mais información no teléfono (986) 43 38 30.

Nome	Apelidos
Endereço	Poboación
Teléfono	C.P.
Provincia	

PAGO DOMICILIADO. COBRIR OS DADOS DO BOLETIN ADXUNTO.

BANCO/CAIXA DE AFORROS

TITULAR DA CONTA OU LIBRETA

Nº SUCURSAL

POBOACIÓN

PROVINCIA

ATENTAMENTE (SINATURA)

DATA

CONTA/LIBRETA NÚMERO⁽¹⁾

A NOSA NATUREZA

A PROXIMA SEMANA Á VENDA
DOIS NOVOS NÚMEROS

Baxares e aves

Al vida das aves

Convocatórias

Concurso de fotografía de Padrón

A Comisión de Festas de Pascoa de Padrón convoca a VII edición do seu concurso de fotografía de tema libre, aberto a afeiçoados que apresenten obras inéditas. As fotos poden ser en branco e preto ou cor, pero teñen que respeitar un tamaño mínimo de 18x24 cm. e un máximo de 30x40 cm. Cada concursante pode apresentar até 5 obras (montadas sobre unha base dura), sempre baixo lema e plica, antes do 30 de Marzo, no Rexistro de entrada do Concello de Padrón. Franco, 29, 15900 Padrón. A Coruña. Hai dous premios, 40.000 e 25.000 pta., e dous accésits de 5.000 pta. para cada categoría, branco e negro e cor. Maior información no Concello de Padrón: (981) 81 04 51/81 04 00. Ou en Photo Clic de Santiago: Montero Ríos, 48-baixo. (981) 58 37 45.

Curuxa do humor

Museo de Fene

O Museo do Humor de Fene convoca doutravolta a Curuxa do Humor, un premio con vertentes literaria, gráfica e fotográfica. No apartado literario pódese usar prosa ou verso, sempre que os textos anden entre os dous e seis fólios mecanografados a dobre espazo por unha soa cara (hai que remeser seis cópias e o orixinal). Para o concurso gráfico admiten calquer técnica (branco e negro, cor, unha ou varias viñetas, etc) sobre cartolina cunhas dimensións mínimas de 21x30 cm. A sección fotográfica tamén permite calquer técnica, ainda que nun tamaño mínimo de 18x24 cm. Para participar hai que facer os envíos baixo lema e plica (onde han figurar nome, endrezo, DNI, teléfono e máis unha breve currícula). Recollen traballos até o 30 de Marzo no: Museo do Hu-

mor. Premio Curuxa, Fonte do Campo 20-22, 15500 Fene. A Coruña. O museo establece un único premio por categoría de 100.000 pta. e más a Curuxa do Humor, unha peza deseñada por Francisco Pérez Porto e dada por Cerámicas do Castro. A Curuxa tamén ofrece outros premios clasificados como especiais, entre os que destaca o dotado con 100.000 pta. e Curuxa, aberto aos medios, xornalistas ou escritores destacados pola súa tarefa a prol do humor ou a presenza da clave humorística na súa obra. Outros premios especiais son a Curuxa de honra destinada a persoas ou institucións cunha clara traxectoria humorística, e a Curuxa de barro para os suxeitos defensores de accións ou valores vergonxentos no criterio do Museo. O fallo darase a coñecer o 28 de Abril no decurso das Xornadas do Humor. Maior información no teléfono do propio museo: (981) 34 24 00 ou 34 14 51.

O humor na escola

Iste premio acolle os traballos humorísticos dos menores de 18 anos, sexan gráficos ou escritos. Os traballos escritos poden vir en prosa ou verso, e han de respetar unha extensión mínima de 1 fólio e máxima de 3 en letra clara ou a máquina (ainda que hai que entregar duas cópias e máis o orixinal). No tocante aos debuxos, teñen que estar feitos sobre cartolina, cunhas dimensións entre os 20x20 e os 50x70 cm., cunha ou varias viñetas en calquer técnica. Para concursar hai que remitir os traballos xuntos dados persoais, e antes do 30 de Marzo ao: Museo do Humor. O humor na escola. Fonte do Campo, 20-22, 15500 Fene. A Coruña. Hai tres premios por apartado, literario e gráfico, de 20.000, 15.000, e 10.000 pta. O xurado fará pública a sua escomela o 28 de Abril durante as Xornadas do Humor, que van celebrar

na Casa da Cultura de Fene. Para máis información chamar ao Museo: (981) 34 24 00/34 14 51.

Prémio Ourense de contos

A Casa da xuventude e a Agrupación de Libreros de Ourense, convocan o XIII premio de contos aberto aos xoves de entre 14 e 30 anos. Os traballos, de tema libre, orixinarios e inéditos, terán unha extensión mínima de 6 fólios e máxima de 25, escritos a dobre espazo e por unha soa cara. A entrega, persoalmente ou por correo, ten que ser antes do 27 de Abril na Casa da xuventude de Ourense: Celso Emilio Ferreiro, 27, 32004 Ourense. As narracións han de chegar baixo seudónimo e acompañadas dun sobre pecho cos datos do autor no interior, e no exterior o seudónimo e a frase "Menor de 17 anos", se for o caso. Hai un primeiro premio de 80.000 pta., e catro accésits de 25.000 pta. As bases están a disposición do público na Casa da xuventude: teléfono (988) 22 85 00, e fax (988) 24 99 30.

Concurso mural de debuxo

A Asociación Española de Enfermos Neuromusculares celebra o Sábado 16 de Marzo no Centro Social de Teis (Buenos aires, 14, Vigo) o seu segundo Concurso Mural Conxunto de Debuxo. A inscrición pode formalizarse no (986) 37 81 01. A ASEEM está formada por afectados, familiares, e outras persoas que levan adiante a tarefa de apoiar, orientar e impulsar a quem padece: Distrófias Musculares, Distrófia Miotónica, Miopatías Conxénitas, Atrófias Espinais, Polineuropatías, Miastenia, Miopatías Metabólicas e outras enfermidades neuromusculares.♦

Portugal

Exposiciones

EN LISBOA:

Colección Mario Soares, exposta no Museu do Chiado. Miró Gravador, a colección do Centro de Arte Raña Sofía, até o 5 de Maio no Centro Cultural de Belém. Jazz de Henri Matisse até o 14 de Abril no Museu Arpad Szemes (07-351-1-388 00 44). Magnun cinema, obra de Robert Capa, Eli Lotan, Burt Glinn, Dennis Stock, Eve Arnold, Frank Driggs e Max Sheler entre outros. Comprende unha centena de fotos de presentación dos filmes no momento da súa creación. Até o 4 de Abril no Culturgest (07-351-1-795 30 00).

Teatro

EN LISBOA:

Camões-tanta guerra, tanto engano, encenificación de Silvina Pereira polo Teatro Maizum, até o 31 de Marzo no Convento dos Inglesinhos (07-351-1-346 02 28). As troianas de Eurípides

Camões, tanta guerra, tanto engano.

des e Sartre, en versión de Helena Cidade, até o 7 de Abril no Teatro Nacional D. Maria II.

NO PORTO:
Coisas de Folgar-Farsas de Anrique da Mota, polo Teatro Experimental do Porto, até o 18 de Abril na Casa das Artes.

EN VIANA DO CASTELO:
Terra de Lobos escrita por António Torrado a partir do conto Lobosandans de Méndez Ferrín. Polo Teto do Noroeste, baixo a dirección de Catarina Amaro, do 27 de Marzo ao 4 de Maio no Teatro Municipal Sá de Miranda en Viana (07-351-058 82 32 59). Despois arranca o resto do mes para Galiza.

EN ESTORIL:
Portugal anos quarenta de Luiz Francisco Rebello, unha lección de historia portuguesa interpretada polo Teatro Experimental de Cascais no Teatro Mirita Casimiro até o 15 de Abril.♦

O ESCUDO DA GALIZA DESEÑADO POR CASTELAO EN INSÍGNIA OU CHAVEIRO

Chaveiro:

Prezo 500 pta + 160 pta de gastos de envío

Insígnia:

Prezo 200 pta

Pagamento a medio de selos de correos ou ingreso na conta de Caixa Galicia 2091 0501 683040001024
Solicita a cantidad que desexes ao apartado 1371, 36200 de Vigo.

O trinque

Cinema

O inglés que rubeu a un outeiro pero baixou unha montaña. Filme galés protagonizado por Hugh Grant que continua a vaga de nacionalismo que ao parecer percorre as Illas Británicas e que tivera un dos seus cumes

na escocesa *Braveheart*. Ben realizada e moi entreida. Ambientada nunha pequena vila ao fio da I Guerra Mundial, mostra un país en moito similar a Galiza. Na *Radio de Julia* dixerón que era un filme curioso. Os espectadores de aquí fixo que atopan nel moito máis.♦

Anúncios de balde

■ Estamos a emitir, desde hai un ano e medio, na emisora do Campus de Ferrol. Na Rádio Kaos no 97.7 de FM. A todos os grupos galegos, se queredes que pinchemos a vosa música, enviádenos os vosos traballos ao programa *Camiando polo lado máis selvaxe*. Rádio Kaos. Avenida 19 de Febrero s/n. 15405 Ferrol. A Coruña. Para máis información chamar ao (981) 31 56 45 e perguntar por Fernando.

■ Estudante busca buardilla, estúdio ou piso pequeno na zona centro da Coruña. Chamara ao 22 80 33.

■ AX. PO-AK. Diesel, 750.000 pta. Con extras e 60.000 Km. Teléfono (986) 47 01 67.

■ Encyclopédia Los grandes compositores (7 tomos), de Salvat, sen estrenar, a metade de preço: 35.000 pta. Teléfono (988) 25 50 07, Miguel.

■ Curso de verán no mes de Xullo en Irlanda, para estudantes. Acompañados por tutora. E turismo rural no mes de Agosto tamén en Irlanda. Perguntar por Carmen no (986) 70 40 20, á noites.

■ Xa se pode escutar unha emisora diferente *Radio Piratona*, en Vigo, no 103.6 de FM. Todos os días de 9 a 11 da noite. Apartado de Correos 8278.

■ Vendemos os seguintes números da *Festa da Palabra Silenciada*: monográfico de Rosalía (nº 2, 300 pta), monográfico de Xohana Torres (nº 4, 300 pta), monográfico de *Literatura Infantil* (nº 5, 700 pta), monográfico de Emilia Pardo Bazán (nº 6, 700 pta), A Muller nos medios de comunicación (nº 7, 900 pta), monográfico de *Erotismo* (nº 8, 900 pta), monográfico de *Colonialismo e Sexismo* (nº 9, 1.000 pta), O desafío de Antígona. A razón de fin de século (nº 10, 1.300 pta). As novísimas pintoras galegas (nº 11, 1.500 pta). Poden solicitalos no Apartado 976 de Vigo.

■ ARO (Asociación Reintegracionista de Ordes). Enviamos de balde o catálogo das nossas publicacions. Apartado de Correos nº 16. 15681 Ordes.

■ Graña nº 10: entrevista a Nacho do Compostela. Noticias. Galeguizar o computador. Lexicografando. Janela da língua. Envía-se gratuitamente a quem o solicitar. Apartado 678, 32080 Ourense.♦

Actividades

Homenagem

a Fernando Pessoa

Os Leitorados de Portugués/Instituto Camões das Universidades da Coruña, Santiago e Vigo, e más o Centro Portugués de Vigo, programan un Encontro de Língua Portuguesa-Homenagem a Fernando Pessoa no 60 aniversario da súa morte co obxectivo de divulgar nas tres cidades algunos aspectos da figura do poeta. Santiago acolle o encontro do 25 ao 27 na Facultade de Filoloxía coas charlas de Fernando J. B. Martíño Leituras poéticas de Pessoa nos anos 90 (Luns 25), María Manuela Júdice Casa de Fernando Pessoa, uma casa para a poesía (Martes 26), e unha última de Teresa Rita Lopes sobre Álvaro de Campos protagonista das Ficções do Interlúdio (Mércores 27). Na Coruña o programa vai do 28 ao 31 de Marzo con tres actos principais a mostra do pintor Luis Alves Costa Pessoa, de Cabelos Ambrósia (do 28 ao 31), a conferéncia da profesora Teresa Rita Lopes (o 28 ás 18,30 h) e un recital poético que se celebrará o Sábado 29. En Vigo ainda que o encontro comezou o 5 de Marzo cun curso monográfico hai prevista unha chea de conferencias do 25 ao 27 no Centro cultural Caixavigo. O Luns 25 falarán Teresa Rita Lopes, Joaquim Sala-Sanahuja Ideias e Formas en Fernando Pessoa e Richard Zenith Heteronomía: muitas maneiras de dizer o mesmo nada. Ao dia seguinte, o Martes 26 interveñen Fernando Martíño e Luciano Rodríguez Gómez Fernando Pessoa ou a realidade como ficção. Para o derradeiro día prevense conferencias de María Manuela Júdice, Alexandra Koss As traducciones rusas de Fernando Pessoa, e Burghard Baltrusch Estética e filosofía na obra teórica de Fernando Pessoa. O prazo de inscrición para asistir ás conferencias fica aberto até o 22 de Marzo, cun prezo de 3.000 pta para o público xeral, 1.500 pta. para estudantes e matrícula de balde para estudantes de portugués dos Leitorados de Portugués, da Escola Oficial de Idiomas de Vigo e do Centro Portugués de Vigo. Pagamentos e maior información na Facultade de Humanidades de Vigo, teléfono (986) 81 23 42, e no Centro Portugués da mesma vila, teléfono (986) 43 45 42.

O Galego-Português na Universidade

A Comisión Cultural de Estudiantes Independentistas (EI) organiza as Primeiras Jornadas sobre o Galego-Portugués na Universidade-500 Anos de Represión os vindeiros 18, 19 e 20 de Marzo, a partir das 19,30 h., na aula Magana da Facultade de Xornalismo de Santiago. O Luns 18 o profesor de Teoria do Estado da Universidade de Santiago Xavier Vilhar Trilho falará sobre o marco legal lingüístico. Martes 19, Isaac Alonso Estravís e Elvira Souto tatarán a didáctica da língua e comentarán a súa situación nas universidades de Vigo e Coruña. Para o Mércores 20 hai prevista unha mesa redonda á que están convidadas as principais forzas entusiastas: ALES, ANEL, AUGE, CAF, A Corrente, EI, MEU e PUN. A entrada para todos os actos é de balde.

A perspectiva europea

O CAF da Facultade de Económicas da Coruña, artellaron a conferencia de Xabier Vence para o Venres 15 ás 12 da mañán, titulada "Innovación e cohesión rexional nunha perspectiva europea".

Portugal&Cia

A sá NASA de Santiago celebra durante o mes de Marzo o Portugal&Cia, un espazo de achegamento a diversas expresións culturais do país veciño. O Xoves 14 o Teatro Regional da Serra do Montemuro porá en cena Lobo-Wolf; para Sábado 16 "nova música tradicional portuguesa" co grupo U Nu; Mércores 20 e Xoves 21 a compañía de teatro A Barraca interpreta Parabens a Voce de Helder Costa, e o Venres 22 O pranto de Maria Parda de Gil Vicente.

As mulleres de Praia Libre

Charla-colóquio na Casa de Cultura de Redondela sobre o conflito mariñeiro de 1956. Ademais dunha historiadora, participarán as mulleres de Cesantes, protagonistas dos feitos. O Sábado 30 de Marzo, ás 20 horas.♦

Exposiciones

Unha visión. Escultura contemporánea

Esculturas do século XX, máis de 50 pezas feitas por Julio González, Picasso, Gargallo, Miró, Henry Moore, Oteiza ou Pablo Serrano entre outros. A mostra permanecerá aberta até o 7 de Abril no Kiosco Afonso da Coruña.

Eiravella

Expón pintura e escultura na Nova Sala de Arte Caixavigo. Até o 26 de Marzo.

Álvaro de la Vega

Expón esculturas en madeira sobre motivos humanos. Na sá Clérigos de Lugo, até o 28 de Marzo. Abre Luns a Sábado de 19 a 21,30 h.

Andrés Lago

Paixases en acuarela na Sargadelos de Vigo, até o 30 de Marzo.

Marzo-Muller

Dois exposiciones dentro dos actos organizados baixo o lema de *Marzo-Muller* en Redondela e que estarán na Casa da Cultura. A primeira, fotográfica, é a de Sónia Omil e Begoña Paz e poderase visitar de 19 a 20,30 horas entre o 15 e o 22 deste mes. A outra, que se inaugura o dia 15 ás 20,30, trata sobre o conflito marisqueiro ocurrido en 1956, titúllase "As mulleres da Praia Libre" e compõe-se de fotos, da época e relativas ao tema: retallos de prensa; etc.

Pan de millo. Luis Torras.

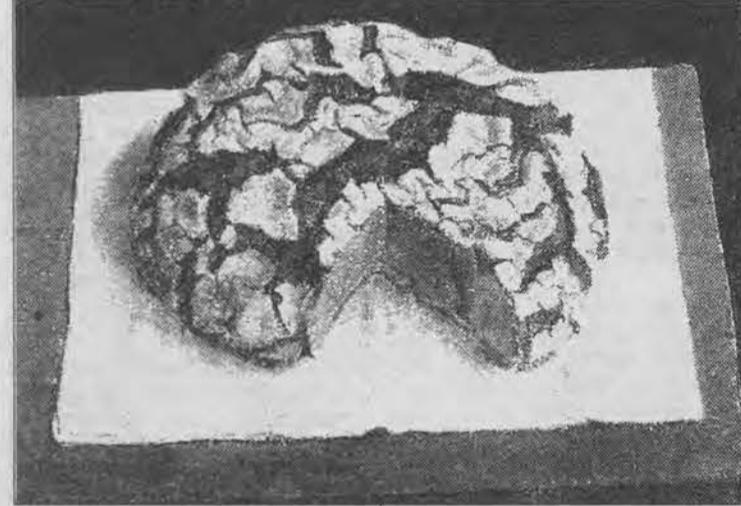

Figura acochada, ferro. Álvaro de la Vega.

Rut Martínez

Expón pinturas durante o mes de Marzo na Fundación Sotelo Blanco de Santiago. Segundo Carmen Krukenberg, Rut Martínez "Busca na natureza, na atmosfera musical do espazo, o camiño das formas definidas que portan sensibilidade á infinitude do pensamento. Levar a ferosura até a percepción tanxible do vento é como tocar os sonhos misteriosos das evocacións oníricas. Sabe das distancias imperceptibles que van da luz á opacidade onde se esvanece os contornos, e coñece o límite dos recordos que procuran. Así mesmo esa beleza certa que se apreixa coa man da alma". Abre os días laborábeis de 9 a 13,30 e de 16 a 19,30 h.

Luís Torras

Expón pinturas até o 31 de Marzo na Casa das Artes de Vigo. Segundo Francisco de Pablos "Máis que síntese, depuración, quintaesencia de épocas e estilos, desde clasicismo e impresionismo ao fauvismo e ao cubismo. Séculos de arte europeo, desde Zurbarán a Pancho Cossío, desde Monet a Benjamín Palencia, para ser actual e intemporal. Isto é clásico por maxistral, equilibrado, impresionante".

Almudena Fernández

Expón acrílicos recentes na Sargadelos de Santiago. Abre até o 30 de Marzo de 10,30 a 14 e de 16,30 a 20,30 h.

Distintas visión para un só mundo desde a arte

A Organización Non-governamental para o Desenvolvemento Estudantes Solidários expón durante os meses de Marzo en Santiago (nos cafés Tarasca, Bellas Farto, Atlántico, Metate e na Casa das Crechas) a mostra de pintura Outras olladas, ao tempo que pon á venda (425 pta.) un libro de poemas, *As verbas más quentinas*.

José Afonso, andarilho, poeta e cantor

Un percorrido pola figura do Zeca Afonso, fotografías, escritos e outros engadidos expostos durante o mes de Marzo no Café Liceum do Porriño, e na primeira quincena de Abril en Vigo da man da Asociación Cultural Vigo. Unha oportunidade para coñecer

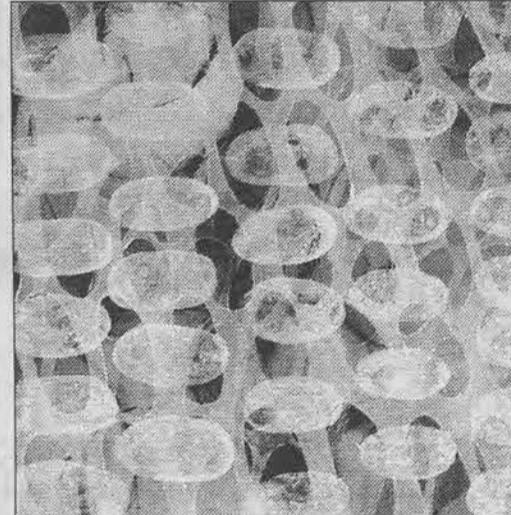
as suas relacións co noso país, reflextas en comentários coma "Eu tiven muitos contactos coa Galiza e tamén con Asturias. É por esa época que comecei a cantar O Grandola. A primeira vez que cantei O Grandola foi na Galiza: a xente entusiasmouse. Criouse un efecto de fraternidade moi formoso... Galiza é para mi tamén una especie de pátria espiritual irmá nosa... Podo dicirte que cantei mais aquela que en Viana do Castelo ou Guimaraes. Foi a experiencia máis marabillosa. Algo especial. Tal vez ningún me entendeu como na Galiza".

Man Ray

A Fundación Eugenio Granell (Santiago), abriu unha mostra dedicada ao famoso fotógrafo dadá. Até o 8 de Abril de 11 a 14 e de 17 a 21 h., Domingos de 11 a 14 h., e Martes pechado, no Pazo de Bendaña en Santiago.

Cochorro

Escultura na sala Androx de Vigo, Via Norte. Abre até o 26 de Marzo.

Sen título, acrílico sobre lenzo. Almudena Fernández.

Vivir as cidades históricas

A Fundación La Caixa abriu no Pazo de Bendaña (Santiago), unha mostra fotográfica de cidades históricas (La Habana, Mohenjo Daro, Brasília, Ghadaria...). Até o 17 de Marzo de 10 a 13 e de 16 a 20 h., Domingos de 11 a 19 h. Para concertar visitas en grupo ou pedir alguma información chamar ao (981) 56 31 00, extensión 1099.♦

Pintores

do reinado de Carlos II
O Centro cultural Caixavigo expón esta colección emprestada polo Museo do Prado.

Durante un ciclo do porco

Juan Loeck expón até o 24 de Marzo na Casa das Artes de Vigo unha pequena mostra comprendida por seccións fotográficas de pezas de xelo a se derreter, ou impresións sobre cilindros de papel de periódico novas de xornais e revistas. O centro da sala o ocupa un sillón feito con exemplares do Faro de Vigo.

Galiza no Arxiu Mas

A sá da Biblioteca pública provincial de Lugo, acolle a mostra *Galiza no Arxiu Mas*, composta por fotografías do arquivo catalán Arxiu Mas. O fillo do fundador, Pelai Mas, estivo na Galiza en 1919 percorrendo o país xunto Alejandro Antonetti, nunha viaxe na que recollou máis dun milleiro de fotos. O grosso da mostra refirese a Santiago, Betanzos, Tui e Pontevedra, anque tamén aparecen estampas de castros, capelas e recantos de pequenas aldeas ou lugares. Abre ao público até o 21 de Marzo de 10 da mañá a 8 do serán.

Gallaecia fulget

Organizada co gallo do seu quinto centenario, dividida en cinco locais de Compostela: A Xénesis 1495-1767, no Colégio de Fonseca; O Debate que abranxe do 1767 até o Século XX, na Igrexa e no claustro da Universidade; O Presente sobre o tempo que vai do 1900 até hoxe; e outros dous apartados titulados A Nostalgia (na Casa da Troia) e O Futuro (na Casa da Conga). Abre de Martes a Sábado de 10,30 a 13,30 e de 15,30 a 20 h. Domingos de 11 a 19 h. Para concertar visitas en grupo ou pedir alguma información chamar ao (981) 56 31 00, extensión 1099.♦

Teatro

A Casa de Bernarda Alba

O Grupo de Teatro Minerva de Compostela pon en cena a peza de García Lorca, do 18 ao 23 de Marzo na sá Galán de Santiago.

A esmorga

Carlos Couceiro e Begoña Muñoz fixeron unha cuidada adaptación da novela de Eduardo Blanco Amor. A Compañía Sarabela leva a peza o 21 e 22 de Marzo ao Principal de Santiago.♦

Cinema

Cinematografía anarquista da Revolución Española

O vindeiro Venres 22 de Marzo ás 7 do serán no Instituto Politécnico (Mestria) de Vigo, terá lugar unha proxección de vídeos artellada pola CNT. Pasarán tres curtos: Aguiluchos da FAI por terras de Aragón (Estampas da Revolución Antifascista), Baixo o signo libertario e un Reportaxe do movemento revolucionario. Os títulos escollidos foron rodados entre 1936 e 1937 baixo produción da CNT e outros sindicatos.

Xardins Colgantes

O Mércore 20 ás 20,30 h. no Cine clube Lumière (Auditório do Concello de Vigo). *Xardins colgantes* (109') foi dirixida en 1993 por Pablo Llorca. Antes do filme pasan o curto *Intrusos II* (1993, 5') de Arantxa Vela.

Paxinas coordinadas por IAGO LUCA

axenda

Agradecemos que enviádes as informaciones das actividades: exposiciones, fanzines, anúncios de balde, música... como dítope até o luns a través do Fax (986) 22 31 01 ou por correo.

Lady Bird, Lady Bird
O Mes adicado á muller do Cine clube Pontevedra conta no seu programa co filme de Ken Loach *Lady Bird, Lady Bird*, unha muller discriminada por pobreza e por muller. O pase é o Mércore 20 ás 19,45 e ás 22,15 h. na sala de Caja Madrid.

O Conde Drácula e Nosferatu o Vampiro
O filmes de Jesus Franco e Friederich Wilhem, no programa do Cine clube Padre Feijoo de Ourense, para o 21 de Marzo. Os pases comezan ás 8,30 na Casa da Xuventude.

Vale Abrão
Dirixida en 1994 por Manoel de Oliveira. No programa do cine clube Pai Feixoo de Ourense para o Xoves 14. Hai duas sesións que comezan ás 20,30 e ás 23 h. na Casa da Cultura.♦

Festa do Augardente da Ulla

A décimoquinta edición da Feira do Augardente da Ulla, en Vedra, comprende para a noite do Sábado 16 a actuación dos conxuntos folk A Requinta da Ulla, Dhaias e Vai de Roda.

Os Cempés

Temas tradicionais de gaita galega ao que se lle suman músicas doutras culturas europeas. O seu xeito de contacto co público levounos a considerar autores de "Música de tabernas". O Venres 16 ás 11,30 da noite gravan o seu primeiro disco en directo no Café Liceum do Porriño. A entrada custa 600 pta. na billeteira, e 500 pta. antecipada.

Los Planetas

O Xoves 21 ás 10 da noite na Factoría de Santiago, Venres 22 ás 12 na Iguana de Vigo, e Sábado 23 ás 11 no Praia Clube da Coruña.

Merry Melodies

O grupo vigués actua o Sábado 16 na Iguana de Vigo.

Nowhere e Elfos

O Xoves 14 ás 7 da tarde no Amordisco de Vigo. Entrada 300 pta.

091

Cunha única actuación na Galiza, o Sábado 23 ás 11 na Factoría de Santiago.

Heredeiros da Crus

Os pais do *jrunje* galego presentan novo disco *Está que te cajas* o vindeiro

Cempés.

Xoves 14 no Nova Olímpia de Vigo.

El Ultimo de la fila

Tres días na Galiza. O Xoves 14 no Pavillón Universitario de Santiago, Venres 15 no Municipal de Lugo e o Sábado 16 no Polideportivo Paco Paz. Inauguración a las 21:00 horas.

Danza

Océano

Por Atrezo Danza de Vigo, en tres sesiones na sá Galán de Santiago, do 13 ao 15 de Marzo ás 10 da noite.♦

Corn Flakes

O Xoves 14 na Factoría de Santiago, Venres 15 na Cristal de Ferrol, e Sábado 16 na Planta Baixa de Vigo.

de Ourense. Todos as 10,30 da noite, cunha entrada en taquilla de 1.800 pta.

Basement Brats

No Planta Baixa de Vigo, o Luns 18.

Elementales

Do flamenco ao madrileño pasando por armonias brasileiras, gregas ou tunecinas, no repertorio da banda madrileña Elementales. Actuan o Venres 15 no Café Liceum.

La Petite Band

Inerpretan *A paixón segundo San Xoán* de J.S. Bach o Xoves 21 de Marzo ás 9 da noite no Auditório de Galiza (Santiago).

Rebelde Rojito

Actuan en Bueu, no pub Aturuxo o Domingo 24.

Corn Flakes

O Xoves 14 na Factoría de Santiago, Venres 15 na Cristal de Ferrol, e Sábado 16 na Planta Baixa de Vigo.

LOS Suaves

O Sábado 16 de Marzo ás 12 da noite na sá Leston de Moaña.♦

Director: Alfonso Eiré López
Presidente: Cesáreo Sánchez Iglesias
Empresa Xornalística Editora:
Promocións Culturais Galegas S.A.
Papel reciclado RC-80 de 60 g/m² sen emprego de
cloro de Etxezarreta.

ANO XIX • 14 DE MARZO • 1996

A NOSA TERRA

Rua do Príncipe, 22, planta baixa
Apartado postal 1371 (36200 Vigo).
Tel.: Administración, Subscriptions
& Publicidade (986) 43 38 30*.
Redacción (986) 43 38 86 - 22 24 05.
Fax (986) 22 31 01.

Nº 717

Fodete Xestas, un grupo de galegos tenta popularizar a nosa música na capital do reino

Dar a murga en Madrid

■ B. LAXE

Manuel Fraga esqueceu xa os centos de gaiteiros que lle ia mandar a José María Aznar para que, avassallador, impuxese a sua manu militar ao estilo patriarcal escocés sobre os súbditos do clan ao que lle chaman España. Os idus de Marzo non foron tan propicios para a dereita como agardaban e a sua victoria foi pírrica, vénose na obriga de pedir un pacto para poder conservar a sua cabeza de xefe. A situación é tal que a Aznar e ao PP os únicos que os poden acompañar é unha cobla catalana. Van ter que bailar ao son que lles marquen.

Quen se poden ver acompañados a sua entrada ao Congreso son os parlamentarios do BNG. Hai anos que en Madrid, desde aqueles tempos xa históricos da A.C. Lóstrego, andan a facer da música galega por "autosatisfacción". Desde os tempos nos que andaba Suso, O Gaiteiro, Pepe Barro, Lavandeira ou Suso Ferozzi, á formación do coro e danzas, con Blanco, Lila, Albor, Moncho e outros históricos nacionistas en Madrid, nunca faltou a nosa música na capital española. Cando o regreso da emigración foi disolvendo o colectivo e murchando o asociacionismo, moitos dos músicos dispersáronse. A maioria integráronse más unha vez no Centro Galego e, ao pouco, cumprindo coa inexorável tradición da imposibilidade de traballar co más

rancio españolismo, buscaron novos xeitos e formas organizativas.

Do grupo de gaitas do Centro, algunos dos que chegaron, como Moncho, resgataron aos melhores gaiteiros e, con Xaime, hoxe director do Conservatorio Maieusis de Vigo, formaron *Trula*. Este grupo actuou na televisión en varias ocasiones, a más recente na grabación dunha revista que quería gaitas; andou por cada festa na que no interior de España pintasen algo os galegos; acompañaron a peñas nas corridas de touros até en Teruel e tamén os chamaron para inaugurações de ruas e prazas con nomes galegos. Moitos bos records festeiros e algun croio metido no fol, como cando na Alcarria facían fillo predilecto a Camilo José Cela. Estiveron agardando por el baixo un sol de xustiza nada menos que seis horas que se retrasou, vestidos de galegos naquel páramo castellano. Chegou, tocaron, foise e nen sequer os saudou. Doeles, vaia se lles doe.

Agora a maioria dos componentes de *Trula*, António, Moncho, Pascual e Pedro, coa incorporación de Alfonso e Félix, decidiron criar unha murga. O nome escollido foi o de *Fodete Xestas*, un dito moi común polas terras de Paradanta, onde estes conxuntos musicais tiveron moito auxe e sona. Xa levan máis de catro anos investigando a música das murgas na Galiza, aonde se desprazan cada vran. Cren

que há "un repertorio suficiente e amplio". Precisamente o repertorio é a sua grande aposta. "O importante dunha murga é o repertorio", explica Alfonso, músico profesional que ten que percorrer máis de 80 kilómetros para vir aos ensaios. Un dos almas mater do grupo, Pascual, afirma que esta música "está voltando a rexurdir".

En certo xeito isto é a explicación que dan para facer unha murga (grupo tradicional de gaitas que incorporaron outros instrumentos para poder tocar as canciones de moda nas festas, pero que ao final tiñan tamén composiciones propias, cunha música eminentemente bailábel), pero no fondo, como explica Pascual, o que tratan é de que axente de fóra de Madrid "acolla mellor a nosa música. Os que non entenden o folclore non aprécian a música tradicional e cansan ás duas ou tres pezas. A música da murga é moi mellor acollida pola xente profana. Pero somos galegos e tocamos música galega por autosatisfacción".

Escoitándoos ensaiar no restaurante A Lareira, en Chamartín, esta murga soa dun xeito distinto. Ainda que tentan afeitar a tradición a calidade dos seus músicos, a sua maioría do conservatorio, logra un son que se asemella máis a algumas pezas aos grupos de folk, que ao dos antiguos músicos que animaban a festa. Pero marcha teñen para dar e tomar e están dispostos a dar a murga en Madrid.♦

TRES EN RAIA

Cadratura do círculo

■ XOSÉ A. GACIÑO

Para os que non coñecemos ben as características do sistema socio-económico no que vivimos (por moito tempo e sen alternativas, segundo parece), o comportamento da Bolsa de Nova York hai uns días, cuando caeu en picado, alarmada pola "excesiva" criazón de emprego nos Estados Unidos, foi certamente revelador. Convertido o control da inflación no dogma indiscutíbel da renovada doutrina do mercado sacro Santo, parece que xa non interesa tanto a criazón de riqueza como especular coa que existe.

Nen sequer parelle importarles —aos que mandan nestas cousas, que cada vez son más inasequíveis ao noso coñecemento— que se perda a capacidade de consumo das masas traballadoras, como se bastase o capital para facer medrar o capital. E iso parecen reflectir tamén os últimos dados sobre o crecimiento da economía española, que sinalan aumentos espectaculares nos beneficios empresariais, sen que iso se traduzna na criazón de emprego, más ben todo o contrario: os beneficios son más espectaculares nas grandes empresas, que son as que más postos de traballo eliminaron os últimos anos. Os empresarios están a gañar más diñeiro non por producir más, senón por ter menos obreiros e pagarles menos aos que lles quedan. Case a cadratura do círculo.

A miña ignorancia nestes asuntos económicos lévame a perguntar, supono que con certa temeridade un tanto anacrónica, se non será o momento de volver falar de pluvias e de exércitos de reserva de man de obra, aínda que o marxismo fora declarado curiosidade pre-histórica polos preclaros pensadores da posmodernidade que teñen xa escrita a fin da História.♦

VOLVER AO REGO

Hai un ramillete de anos aos nacionalistas decíasse que non tiñan proxecto estatal ou europeo, que eran como uns aldeáns sen primo en Madrid, que un galeguismo só non vai a ningures.

Pero ultimamente, os mellors sociólogos, que son os que utilizan como método de análise o olfato, descubreron que iso do nacionalismo é un valor en alta no mercado. Ser galego a secas cotiza para arriba e velai que, como o mellor situado na nova coxuntura resulta que é o BNG, pois veña buscarlle noivas de fora. Que se a terrivel pirindanga de HB, que se grupo parlamentario con ERC e máis EA, que se matrimonio oficial co PNV, só porque quedaron a tomar café.

O dia no que, por primeira vez desde Isabel e Fernando, o Rei español recibía a un xenuino representante de Galiza, ainda han dizer que Francisco Rodríguez se fixo monárquico.♦

MINHÓ EXPRESSO
VIAGENS
SAÍDA DO OPORTO

SUPER OFERTAS EN VIAJES

MADEIRA

AZORES

ALGARVE

PORTO SANTO

SANTIAGO DE CHILE

BUENOS AIRES

SÃO PAULO

E TODO O MUNDO

TELF. (07 - 35151) 82 48 93 - FAX 23 798 — VALENÇA DO MINHO